

DOLENJSKI LIST

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

LASTNIK IN IZDAJATELJ: Okrajni odbor SZDL Novo mesto — Izhaja vsak četrtek — Posamezna številka 15 din — LETNA NAROČNINA 600 din, polletna 300 din, četrtna 150 din; plačljiva je vnaprej — Za inozemstvo 1200 din oziroma 4 ameriške dolarje — TEKOCI RACUN pri Mestni hranilnici — Komunalni banki v Novem mestu št. 606-70/3-24

Štev. 49 (559)

Leto XI.

NOVO MESTO, 8. DECEMBRA 1960

UREJUF
NASLOV U
Dilančeve uli
št. 127 — Ne

Studijska knjižnica
Miran Jarc,
Novo mesto
VL-BP

T O

PREDSEDNIK JOSIP BROZ TITO OB PETNAJSTLETNICI RAZGLASITVE REPUBLIKE

Izhodišče nove ustave: človek kot proizvajalec in upravljavalec

Nenavadno slovesno je potekel letošnji 29. november; bil je resnično velik praznik naše socialistične republike, kateremu je dal še poseben pečat sam predsednik tovariš Tito, ko je ob tej priložnosti dal za našo javnost obračun petnajstletnega obdobja nove Jugoslavije. Z zelo značilnimi podatki je predsednik republike pokazal, kaj vse smo v tem kratkem času ustvarili in kaj vse nam socialistična graditev obeta že v bližnji prihodnosti. V izjavi ob 15-letnici razglasitve republike je tovariš Tito med drugim dejal tudi tole:

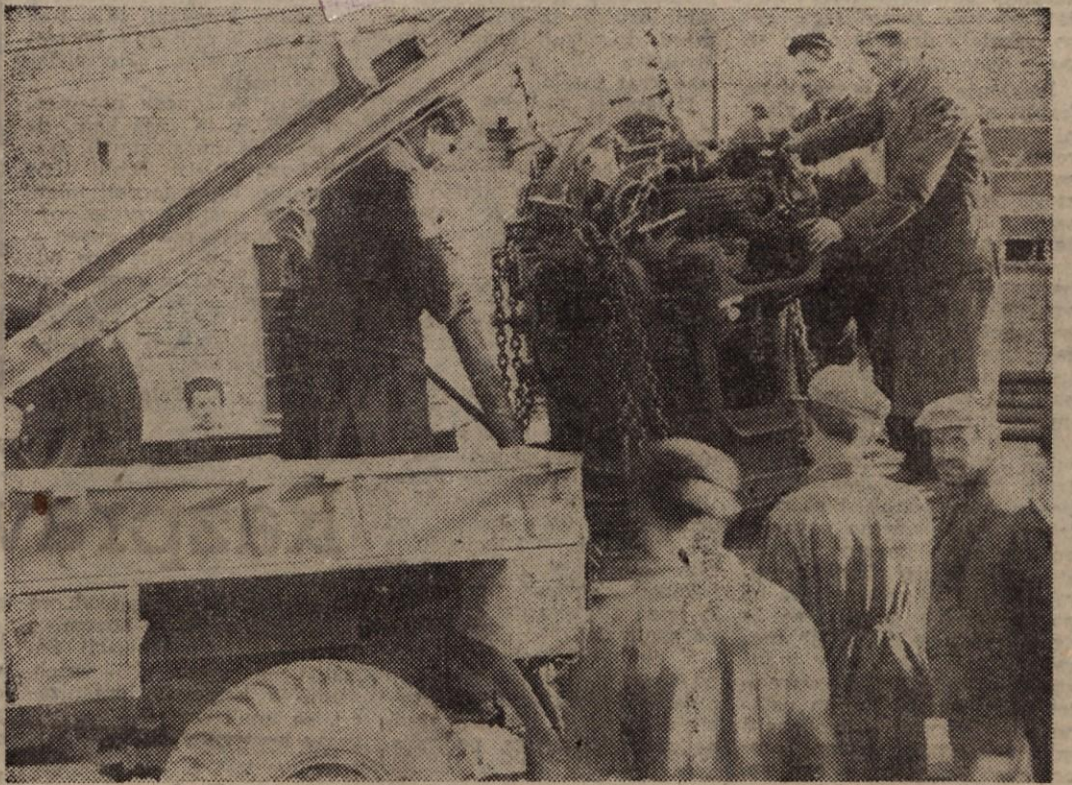
Spričo izredno naglega in dinamičnega povojnega gospodarskega in družbenega razvoja so nastale bistvene spremembe v družbeno-ekonomskih odnosih, spremenil se je predvsem položaj proizvajalcev v proizvodnji in delitvi, mehanizem socialistične demokracije pa se je še bolj razvil.

Sedanji ustavni predpisi ne ustrezajo več doseženi stopnji družbenega razvoja v deželi. Kakor vemo, vsebujejo ti predpisi razen ustavnega zakona iz leta 1953, sprejetega v prvem obdobju graditve delavskega samoupravljanja in komunalnega sistema, tudi nekatere določbe, uveljavljene malone že pred petnajstimi leti. Čeprav smo ta sistem zadnja leta izpopolnili z vrsto posebnih zakonov, tako da ustava sama po sebi ni neakakšna znatnejša ovira za prakso, vendar čedalje bolj čutimo potrebo, da

nastale spremembe v naši družbi in perspektive nadaljnjega razvoja fiksiramo z novo ustavo. To bi pomenilo ne samo okrepitev in večjo pravno stabilnost doseženega razvoja delavskih svetov in komun, marveč bi tudi omogočilo, da bi še bolj prišle do izraza perspektive našega družbenega razvoja, ekonomskih odnosov in socialistične demokracije.

Nova ustava naj predvsem izrazi dejstvo, da se v sedanjih odnosih v Jugoslaviji zrcali tista stopnja socialističnega razvoja, ko je delo sprječeno v tem smislu, da je nedotakljiva pravica državljana, da dela in dobiva za svoje delo ekvivalent, skupnost pa vzame toliko, kolikor potrebuje za vzdrževanje skupnih služb in poslov. Izhodišče v ustavi mora biti človek kot proizvajalec in upravljavalec, vtem ko je država samo faktor koordinacije.

Na koncu bi rad poudaril še to, da so si naši narodi enako kot med narodnoosvobodilno vojno s svojim bojem proti okupatorju, pridobili velik ugled na svetu tudi po vojni s svojimi petnajstletnimi ustvarjalnimi napori in z izrednimi uspehi v graditvi dežele, zlasti pa so se s svojo miroljubno in dosledno zunanjo politiko pridobili mnogo prijateljev in solidne pozicije v mednarodnih odnosih. Po takšni poti miroljubnega mednarodnega sodelovanja in boja za zagotovitev miru na svetu bo naša dežela dosledno hodila tudi v prihodnje.

Takole so lani oktobra zlagali s kamionov obdelovalne stroje za tovarno šivalnih strojev na Mirni. Marsikdo je takrat in še kasneje menil, da bodo potrebna leta, prej ko bo mlademu, neizkušenemu kolektivu uspelo preiti na izdelovanje zapletenih delov glav šivalnih strojev. Toda to se je zgodilo v dobrem letu dni: praznik republike je kolektiv »MIRNE« na Mirni pozdravil z veliko delovno zmago. Osvojil je proizvodnjo glave šivalnega stroja, o čemer berite več na 4. strani današnje številke

Povečane položajne plače

Pred dnevi so sporočili zneške povečanih položajnih plač prosvetnih delavcev, določenih na osnovi uredbe, ki jo je prej sprejel ZIS. Povečanje položajnih plač, ki bo veljalo od 1. januarja 1961, je bilo potrebno zaradi vsklajanja s položajnimi plačami uslužbencev v drugih javnih službah.

Tovarišu

Josipu Brozu — Titu, predsedniku republike in maršalu Jugoslavije,
BEOGRAD

Kolektiv tovarne šivalnih strojev »MIRNA« v Mirni je osvojil izdelavo šivalnega stroja za gospodinjstvo v lastni proizvodnji. To je naš prispevek za veliki praznik 29. november. Želimo Vam še dolgo življenje, mnogo sreče in zdravja za lepšo bodočnost naših narodov in za mir na svetu!
KOLEKTIV TOVARNE ŠIVALNIH STROJEV
»MIRNA« iz Mirne, Slovenija

(Brzojavka kolektiva Tovarne šivalnih strojev »MIRNE«, poslana 27. novembra 1960 predsedniku republike)

»POSLUŠAJ IN POVEJ« za Novo mesto

RTV Ljubljana je v letošnji jesensko-zimski program vključil nekaj novih zabavnih oddaj, med njimi tudi oddajo »Poslušaj in povej!«. Doslej sta bili že dve oddaji. V prvi so tekmovali jeseničani in Zagorjani, v drugi pa Kranjčani in Celjani. V soboto, 7. januarja, bosta tekmovali slovenski mesti Kamnik in NOVO MESTO. Organizacijo je v Novem mestu prevzel MLADINSKI KLUB. Mladinci in mladinke bodo v decembru poslušali program RTV pozorneje kot sicer, 7. januarja pa bodo preizkusili, kako kdo pozna radijski program.

Mladinski klub vabi k sodelovanju vse poslušalce oddaje, naj pomagajo tretji »trde orehe«.

Upamo, da bodo Novomeščani voljni pomagati mladim. Želimo jim dober sprejem in kar največ uspeha.

Večje pokojnine

Zvezni ljudski skupščini so poslali osnutek odloka o pooblastitvi Zveznega izvršnega sveta, da lahko sprejme predpise o izplačilu predujmov koristnikom pokojnin. Z odlokom predlagajo, da bi koristnikom osebnih in družinskih pokojnin ter koristnikom invalidskih pokojnin predujem za zvišanje pokojnin decembra letos izplačali 10 odst. celotnega zneska pokojnin, ki so jih izplačali v obdobju od 1. julija do 31. decembra letos.

Z domiselno in učinkovito proslavo je kolektiv »KRKE«, novomeške tovarne zdravil, 26. novembra dopoldne v lepo okrašen dvorani Doma ljudske proslave v Novem mestu dostojno počastil 10-letnico delavskega samoupravljanja in decembra 29. november, dan republike. Slavlja se je udeležilo tudi več gostov, med katerimi smo opazili predstavnike oblasti in garnizije JLA.

Pred široo javnostjo je tokrat prvič nastopilo več skupin tega mladega, požrtvovalnega

Trebnje ima vodovod!

Pomemben praznik za Trebnje je bila sobota, 26. november: dopoldne so slovesno odprli novi vodovod. Iz javne izlivke nasproti gostilne Springer je pritekla prva voda iz novega vodovoda Strična-Trebnje-Dobrič. Ob tej priložnosti je govoril podpredsednik ObLO Jože Sever, nakar so si domačini in gostje ogledali vodovodne naprave. Prihodnje leto bodo novi vodovod potegnili do Ponikev, nato pa pride na vrsto nadaljevanje gradnje do Dobriča. Praznik republike je Trebnje počastilo letos z uresničitvijo dolgoletne želje vseh svojih prebivalcev.

in uspešnega kolektiva. Na proslavi so se predstavili mešani in moški zbor (vodi ju Ernest Jazbec), tovarniški kvintet, več skladb na klavirju je zaigral Vladimir Bajc, čuli smo občuteno podane recitacije in na vse, ki so bili v polni dvorani, so napravili nastopajoči zelo lep vtis (pri klavirju je spremljal pevec Stane Fink).

Osrednji del proslave pa je bil obseglav slavnostni govor predsednice delavskega sveta inž. Nevenke Prus, ki je v strnjениh besedah opisala pomen državnega praznika in prehojen pot mladega kolektiva KRKE. Skoraj neopazeno je rasla sedanja tovarna, ki je začela delati aprila 1954 kot majhen, v skrajno skromne prostore stisnjen farmacevtski laboratorij. Delovna vna mladega kolektiva, ki je začel svojo življenjsko pot v novomeški lekarni, pa nikoli ni popustila. Se leta 1955 je bilo v podjetju komaj 26 članov, ki so že ustvarili 46 milijonov bruto proizvoda, lani pa se je vrednost letne proizvodnje približala milijardi, medtem ko je letos 15. oktobra prvič dosegla milijardo in jo bo do konca 1960 še znatno prekoračila. Da

nes daje KRKA našemu trgu prepotrebna zdravila, tablete, supozitorije in mazila, sirupe in solucije, ima svoj ampulni odelek in je prešla končno na farmacevtsko proizvodnjo ter nove, preurejene prostore. Le-

pe uspehe dosega tudi njen odelek za polnjenje antibiotikov, medtem ko se je kolektiv s svojim preparatom Tetidissom vključil v krog proizvajalcev farmacevtsko-kemijskih suro-

(Nadaljevanje na 4. strani)

Predsednica delavskega sveta inž. Nevenka Prus govori na slavnostni proslavi

V sredo, 23. novembra, kmalu po 12. uri je inž. Gvido Cadež, pomočnik sekretarja za industrijo LRS, obrnil stikalo in pognal v tek drugi turbogenerator brestaniške termoelektrarne. Prisrčna slovesnost, na kateri so se razen kolektiva zbrali še direktor investicijske izgradnje Zajednice elektroprivrede inž. Dragomir Mijić, sekretar Okrajnega komiteja OLO Novo mesto Niko Belopavlovič ter mnogi zastopniki elektroslužbe, je bila s tem zaključena.

Novi turbogenerator ima moč 13,5 MW, termoelektrarna v Brestanici pa je z njim podvojila svoje zmogljivosti. Govorniki so poudarili, da novi turbogenerator ni toliko pomemben po moči kot po gospodarski osnovi, saj danes 13 MW spriču ogromnih hidroelektrarn, ki jih gradimo, ne pomeni mnogo. Prednosti in ceno termoelektrarne v Brestanici moramo iskati drugod: en Kw izgradnje je stal samo 80.000 din, zato je to najcenejša elektrarna v Sloveniji. Izkoriščala bo kot gorivo premog take vrste, ki je sicer neuporaben. Mnogo odtehta bližina premogovnika v Se-

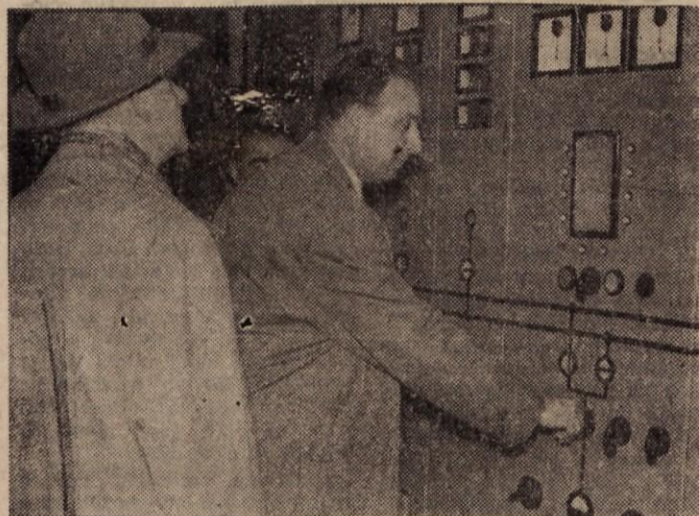
TE Brestanica dvakrat več!

novem, kar zelo poceni prevoz. Izgradnjo velikih hidroelektrarn smo že skoraj dokončali, zdaj so mnogo pomembnejše manjše termoelektrarne, ki bodo na svojih področjih v potrebi lahko delale kot rezerva. TE v Brestanici je zato zelo pomembna za industrijo novomeškega okraja. Turbino turbogeneratorja je izdelalo domače podjetje Jugoturbina iz Karlovca, generator znana tovarna Rade Končar iz Zagreba, elektro naprave pa je montirala Hidromontaža iz Maribora. Vsa domača podjetja, ki so pri gradnji novega turbogeneratorja sodelovala, so veliko in odgovorno nalogo častno opravila. Novi generator bo pričel oddajati elektriko v omrežje prihodnje leto aprila,

ko bo zgrajen parni kotel. Izdelalo ga bo v kooperaciji s KGS iz Stuttgarta podjetje Termoelektro iz Beograda, vendar tako, da bo večji del kotla izdelan doma. Približno 30% kotla je montiranega že zdaj. Elektrofiter gradi SGP Pionir iz Novega mesta, strojno opremo pa bo izdelala Kovinarska zadruga v Vidmu-Krškem. Elektro opremo, potrebno za vključitev novega turbogeneratorja na omrežje, bodo izdelala domača podjetja Svečanost v Brestanici je bila za tudi svojevrstna manifestacija domače proizvodnje, ki se loteva velikih in odgovornih nalog in jih uspešno opravlja.

Brestaniško elektrarno je leta 1939 pričela graditi trboveljska premogo-

kopna družba. Gradnjo so med vojno nadaljevali Nemci. Elektrarna je bila že od začetka predvidena za dva agregata. Med vojno, leta 1944, je skorajda prenehala obratovati, ker je večina delavcev odšla v partizane. Kolektiv se je takoj po vojni lotil velikega načrta, zgraditi še drugi turbogenerator. Počasi so okoli elektrarne rasli pomožni objekti: deponija za premog, delavnice, skladišča, garaže, naprave za omeščevanje hladilne vode, nov železobetonski hladilni stolp in še vrsta zgradb in naprav. Kolektiv ni pozabljal na delavce, saj je za elektrarno zrastle stanovanjska kolonija z 42 stanovanji in novo cesto. Februarja lani je bil investicijski program za gradnjo drugega turbogeneratorja odobren in kolektiv se je lotil velike naloge. Ena milijarda 150 milijonov dinarjev bo porabljenih, ko bo zgrajen tudi kotel. Kolektiv Termoelektrarne v Brestanici pa je s pridnim in vztrajnim delom poklonil družbi v dnevi praznikom republike velik in neprecenljiv dar-novi turbogenerator.

Pomočnik sekretarja za industrijo LRS inž. Gvido Cadež je s stikalom pravkar pognal v tek drugi turbogenerator brestaniške termoelektrarne — veliki napori kolektiva elektrarne v Brestanici so bili pred letošnjim dnevom republike poplačani s pomembno delovno zmago!

Praznik upravljalcev v gozdarstvu

27. novembra je bila v Galskem domu v Sevnici prisrčna slovesnost. Gozdarji GG Brežice so proslavili 10-letnico delavskega samoupravljanja. Delovni kolektiv, ki živi sicer raztresen na področju spodnje posavskih občin, se je tokrat prvič, odkar obstoji, res polnoštevilno zbral. Predsednik DS tov. Ivan Bogovič je povedal nekaj lepih besed o tem, kako je Gozdno gospodarstvo Brežice nastalo, raslo in se razvijalo, nadalje pa se je pomudil ob vprašanjih kako so se v zadnjem desetletju v kolektivu krepili organi delavskega samoupravljanja in kako so v tem ob-

dobju rasi delavci-upravljalci. Direktor tov. Ivan Videnič je nato govoril o dosežkem gospodarskem razvoju podjetja in o velikih načrtih, ki jih ima GG Brežice za saditev hitro rastočih vrst topole v plantažnih nasadih ob Savi.

Na slovesnosti so člani, ki so v kolektivu več kot deset let, prejeli zapestne ure, vsi, ki so sodelovali v organih delavskega samoupravljanja, pa so prejeli diplome. Proslave so se razen kolektiva udeležili tudi predsednik OSS Novo mesto Ludvik Kebe, sekretar občinskega komiteja ZKS Brežice Silvo Gorenc, predsednik občine Sevnica Karel Kolman, direktor GPZ Posavje Vendej Ficko in direktor Franc Lipovšek.

VREME

ZA CAS OD 8. DO 18.
DECEMBRA 1960

Močne padavine s ohlajitvijo, nato razjasnitve, a v splošnem bo še nestabilno vreme. Suha razdoba ne bodo daljša od treh dni. Vdor mraza bo najkasneje okrog 16. decembra. Dr. V. M.

Komunisti pobudniki napredka

Ze pred okrajno konferenco ZKS v Novem mestu je izšlo daljše poročilo OK ZKS Novo mesto za razdobje od marca 1958 do novembra 1960. Hkrati s poročili o razpravi na konferenci objavljamo tudi nekaj najvažnejših misli in ugotovitev iz tiskanega poročila, saj je prav in potrebno, da kar najširši krog državljanov spozna vso pestrost dela organizacije, z njo vred pa tudi vsestranska prizadevanja komunistov v borbi za napredek okraja.

Poročilo okrajnega komiteja KS obravnava najprej splošni razvoj okraja in vlogo Zveze komunistov pri njegovu razvoju. Posebej opisuje razmere in delo komunistov v tehle področjih: gospodarstvu, šolstvu, kulturno-prosvetnem delu in v telesni kulturi. Drugo poglavje poročila je namenjeno družbenemu upravljanju in politični aktivizaciji prebivalstva. Obdelana so sledeča poglavja:

Komunisti v boju za nadaljnje poglobljanje družbenega samoupravljanja; dejavnost ZK v utrjevanju in razvijanju vsestranske aktivnosti SZDL; Prizadevanje komunistov v sindikatih za vzgojo delavstva

in utrjevanje delavskega upravljanja; Zveza komunistov in mladina; Zveza borcev; Družbeno uveljavljanje žena.

Sledi pregled organizacijskega in idejnega razvoja Zveze komunistov v okraju. Prav temu želimo posvetiti v tem pogledu nekaj več prostora.

Številčno stanje in sestava članstva ZK

V času med obema konferencama so komunisti v okraju posvetili precejšnjo skrb razširitvi svoje organizacije. Ugodno vzdušje in objektivne

možnosti za večji sprejem novih članov v vrste ZK so ustvarili zlasti tisti čimtelji: vsestranska družbeno politična aktivnost ZK, organov delavskega in družbenega upravljanja in drugih organizacij, daje veliki uspehi, ki smo jih v tem času dosegli na vseh področjih in predstavljajo resničen napredek vsega življenja v okraju. Ugled Zveze komunistov in želje mnogih naših ljudi, da v vrstah ZK se aktivne gradijo socializem, so omogočili, da je Zveza komunistov sprejela v svoje članstvo

veliko število najnaprednejših in najdelavnejših ljudi. Izobilšan je bil sistem dela kot organizacijska izgradnja ZK. Osnovne organizacije ZK so razvile živahno delo zlasti v pripravi na VII. kongres ZKJ, na IV. kongres ZKS, ob proslavi 40-letnice KPJ in v tekočem ureditvenju na log, ki jih je pred komuniste postavil nov program ZKJ. Vse to je vplivalo na organizacijsko in idejno krepitev ZK; hkrati je organizacija odpravila mnoge pomanjklivosti in delu. Tudi to je v veliki meri prispevalo k povečanju števila članstva.

Od leta 1958 se je število organizacij ZK v okraju povečalo od 185 na 225; od tega v podjetjih od 34 na 58, na vasi od 119 na 129, na terenu od 28 na 32, v ustanovah in šolah pa od 4 na 6. Predvsem je priložnost število organizacij v podjetjih. Hkrati je bilo od 30. junija 1958 do konca letošnjega septembra sprejetih v Zvezo komunistov 979 novih članov, tako da je bilo 30. 9. 1960 po posameznih občinah sledeče število komunistov:

Brežice 474, Črnomelj 618, Metlika 209, Novo mesto 1.542, Senovo 252, Sevnica 347, Trebnje 360, Videm-Krško 471 in Žužemberk 63 (in 4 nepovezani člani izven občin).

stah ZK prevladuje število slednjih (zlasti v občinah Žužemberk, Novo mesto in Brežice). Najmanj delavcev imajo organiziranih v Zvezi komunistov v občinah Brežice, Sevnica in Žužemberk.

V okraju je več manjših podjetij z nad 20 zaposlenimi, ki pa se nimajo osnovnih organizacij ZK (izmed 68 podjetij z nad 20 zaposlenimi jih ima samo 11 osnovne organizacije, od 45 podjetij z nad 50 zaposlenimi pa le 39). V vseh teh podjetjih naj bi v bodoče ustanovili osnovne organizacije ZK in sprejeli kar največ mladih delavcev v vrste komunistov. Tudi starostni sestav mladih delavcev je od zadnje konference do zdaj nezadovoljiv; lahko bi bil boljše v korist mladih delavcev.

Poročilo omenja tudi pomanjklivosti pri sprejemanju žena v ZK. Odstotek žena-komunistk se je od junija 1958 do septembra 1960 znižal od

29,6% na 28,4%. Čeprav je vedno več žena, ki se vse bolj udeležujejo v raznih društvi, organizacijah in organih samoupravljanja, tega mnoge osnovne organizacije ne vidi-

jo oz. ne upoštevajo. Delež žena v članstvu ZK v okraju zato nikakor ne ustreza njihovi dejanski družbeno politični aktivnosti.

(Nadaljevanje sledi)

»Komunisti bi se morali zavedati te resnice: v razvijajočih se podjetjih našega okraja, kjer se organi delavskega samoupravljanja še vedno bore z začetnimi težavami in ker so zavestne sile se razmeroma šibke, je predvsem od vodilnih ljudi v podjetjih odvisno, ali bo šel razvoj novih odnosov v podjetjih in komunah hitreje ali počasneje. Zaradi tega ni dovolj delovne kolektive poučevati, da se bodo zavedali svojih pravic in dolžnosti. Organizacije ZK bi morale česče razpravljati o delu in postopku vodilnih ljudi ter jih klicati tudi na odgovornost, če so odgovorni za prepočasen razvoj socialističnih družbenih odnosov ali pa ga morda celo zavirajo. Često vodilni ljudje niso čutili resne odgovornosti do Zveze komunistov ali pa so Zvezo komunistov celo podcenjevali...«

(Franc Pirkovič, sekretar OK ZKS, na okrajni konferenci ZKS.)

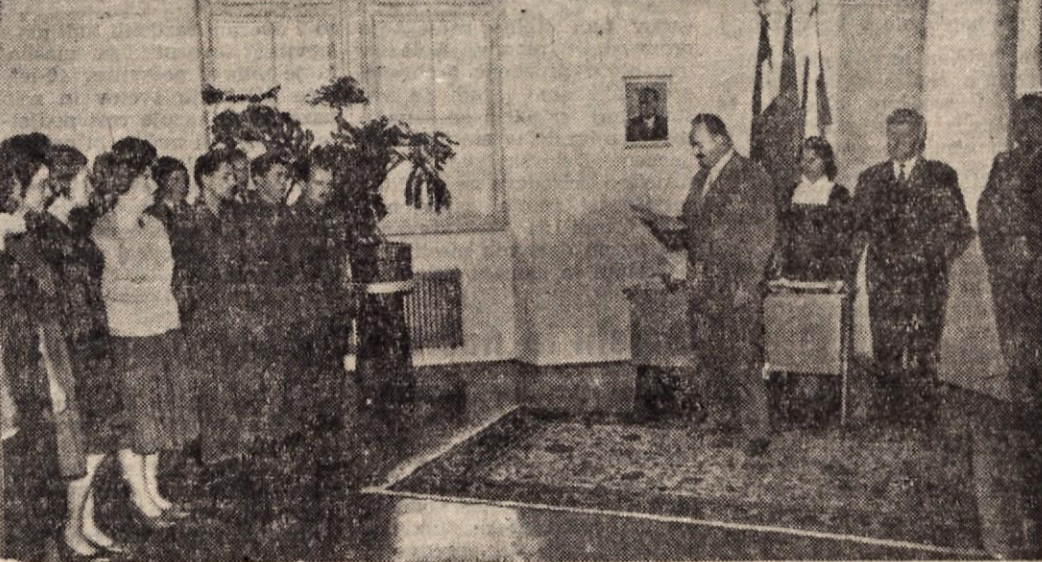
FOTO KRONIKA

Predsedniki nekaterih občinskih ljudskih odborov in občinskih političnih vodstev na zadnjem srečanju študentov našega okraja na univerzi v Ljubljani. Letna skupščina Kluba študentov novomeškega okraja je bila ena najboljših med tovrstnimi klubi

S proslave 10-letnice delavskega samoupravljanja kolektiva tovarne zdravil »KRKA« v novomeškem Domu ljudske prosvete, ki je bila v soboto, 26. novembra

V slovesno okrašen dvorani oddelka za notranje zadeve je 26. novembra priselilo 35 novih uslužbencev ONZ okrajnega ljudskega odbora in pripadnikov LM, ki so letos nastopili odgovorno službo v resorju notranjih zadev. Slovesnosti se je udeležil tudi tajnik OLO Milan Baškovič, načelnik ONZ Boris Čižmek-Bor pa je na kratko opisal pomen dneva republike in razvoj od zasedanja v Jajcu do današnjih dni. Prisrčno se je udeležil tudi vsi uslužbenci oddelka za notranje zadeve OLO Novo mesto

Kolektiv tovarne šivalnih strojev MIRNA je počastil svojo veliko delovno zmago s slavnostno akademijo v domu mirenkega Partizana

Delavski svet podjetja OBRTNIK v Novem mestu na svečan; proslavi 15-letnice obstoja podjetja in 10-letnice delavskega samoupravljanja

O DELU KOMISIJE ZA RAZVOJ KOMUNALNEGA SISTEMA IN UPRAVLJANJA

Moč Zveze komunistov je tudi v tem, da odkrito govori o negativnih pojavih

Delo komisije za razvoj komunalnega sistema in delavskega ter družbenega upravljanja je vodil njen predsednik Franc Sečnik. Zelo je, naj bi se delegati-komunisti izogibali pavšalnih kritik, se pogovorili o konkretnih napakah, saj je organizacija Zveze komunistov dovolj močna, da lahko kritično oceni svoje delo — pozabiti pa ne bi smeli omeniti tudi velikih uspehov, ki so jih dosegli pri delu.

Komunisti so v razpravi svoje delo res kritično pregledali. Poudarili so, da je prišlo v nekaterih podjetjih zaradi slabosti družbenega upravljanja, slabe družbene kontrole in slabe aktivnosti komunistov do krad, po neverb, površnega vodenja materialne evidence, podkupovanja, utaj itd. Zaradi tega so nastali v posameznih podjetjih tudi večmilijonski primanjkljaji. Komunisti so v razpravi poudarili, da je prišlo do teh napak zaradi nevednosti nekaterih aktivov Zveze komunistov, pa tudi zaradi fami-

liarnih odnosov med posameznimi vodstvi komunistov in nekommunistov. Tako odnosi škodijo največ skupnosti pa tudi tistim, ki jim njihovih napak že v začetku, ko so bile še majhne in se jih je dalo še popraviti, nismo povedali. S pametno kritiko bi lahko napake v začetku odstranili, hkrati pa rešili človeka, vendar se tega spominimo žal večinoma šele, ko je že pozno ali celo prepozno.

Dalje so komunisti razpravljali o nekaterih slabostih, ki se v zelo redkih kolektivih še vedno pojavljajo, namreč da posamezni vodilni ljudje ali grupe še vplivajo na volitve v organe delavskega samoupravljanja ali pa skušajo vrniti kolektivu svojo voljo na razne druge načine. Tudi ta pojav je močnejši v kolektivih, kjer komunisti niso dovolj aktivni.

delu delovnim ljudem boljše življenjske pogoje, kar se bo seveda odražalo tudi na povečanju delovne storilnosti.

Dalje so komunisti ugotovili, da je prišlo z raznimi reorganizacijami na komune veliko pristojnosti — žal je tistih, ki so zvezane s strokami, ne pa tudi ustreznega materialna sredstva in tiste pristojnosti, od katerih bi imela komuna tudi dohodka. Pri- znanj so, da je centralno upravljanje določenih proizvodnih obratov ekonomsko utemeljeno, vendar bi morale biti tudi komune, na katerih področju so ti obrati, deležne njihovih dohodkov in ne samo centralne teh obratov, ki so v drugih komunah in okrajih, tako se zgodi, da nekatere komune skrbje za komunalne dejavnosti in družbene službe ljudi, druge pa poberejo dohodka, ki so jih delavci prvih komun ustvarili.

Delegati-komunisti so v razpravi poudarili še, da imajo ponekod državljanji premalo zaupanja v organe javne uprave, ponekod pa tudi v organizacijo Zveze komunistov. Posledica je, da se ljudje obračajo za zaščito svojih pravic na najvišja mesta in celo na kabinet marsikaj. V nekaterih primerih so za take po- stave krive tudi osnovne organizacije Zveze komunistov, ki zaradi neaktivnosti primerov niso rešile, v nekaterih primerih pa tudi občinski komiteji ali okrajni komiteji, ki kajdo prošnji osnovne organizacije določenega problema niso pomagali rešiti. Ni treba posebej poudarjati, da ugled Zveze komunistov zaradi takih primerov, ki so pa na srečo zelo zelo redki, precej trpi.

Dalje so delegati razpravljali o sestavljanju družbenih planov komun, kar se vedno ne poteka povsem pravilno, ker ne sodelujejo pri sestavljanju zbori volilcev, članov občinskih skupnosti. Socialistične zveze, kolektivi itd. Razpravljali so še o problemih v gozdarstvu, kmetijstvu, izobraževanju na delovnem mestu, prometu, in uspehih v gradbeništvu itd. Ugotovili so še, da so se doslej marsikje preveč izgubljali v načelnih razpravah in je prav zaradi tega prišlo do napak, neraznih problemov, šušljanja in kritičarskih skandala do komunističnih in nekommunističnih pojavov.

Še vedno premalo delavcev v vrstah komunistov!

Posebno se je dvignilo število novih članov lani, v pripravi na IV. kongres ZKS. Odtlej raste sistematično, brez škodljivih kampanjskih akcij. Za nenehno naraščanje števila članov so se zavzela vodstva in osnovne organizacije, zavaljo česar je uspeh tolikanj bolj razveseljiv.

Čeprav sta bila orientacija in kriterij za sprejem v ZK v osnovi pravilna, pa ne zadovoljuje število delavcev v članstvu ZK. Res je, da je bila v tem obdobju med vsemi sprejetimi polovica delavcev, kar je vsekakor lepa potrditev o naraščajočem številu delavcev v naši mladi, razvijajoči se industriji v okraju.

Poglejmo še odstotke socialnega sestava komunistov v okraju: od skupnega števila članov je delavcev 36,2%, kmetov 6,6%, uslužbencev 40%, študentov ter dijakov 3,7% in ostalih 13,3%. Posebno velik odstotek je uslužbencev, četrto zadnji dve leti se upada. Treba je poznati še tole število:

V okraju imamo od 157.500 prebivalcev 20.099 delavcev; kdor pozna predvojne razmere in prva leta povojne obnove, vidi v tem razveseljiv dokaz hitrega menjanja socialnega sestava prebivalstva v okraju. Preseneča pa dejstvo, da je od 20.099 delavcev samo 1575 članov ZK ali komaj 7,8%, hkrati pa je od 6.431 uslužbencev kar 1.737 članov ZK ali 27%. Zato so na konferenci v razpravah poudarili tudi nalogo organizacij, da posvetijo sprejemanju delavcev še večjo, še naštrnejšo skrb. Čeprav je delavcev med vsemi zaposlenimi trikrat več kot uslužbencev, ni prav, da v vr-

Pozdravite svoje v tujini s DOLENJSKIM LISTOM! Naročite jim ga v kvaseljni Vam bodo za pozornost!

Nov okrajni komitej ZKS Novo mesto

Pirkovič Franc — Novo mesto, Belopavlovič Niko — Novo mesto, Čižmek Boris — Novo mesto, Zupančič Viktor — Novo mesto, inž. Legan Jože — Novo mesto, Rone Dragica — Novo mesto, Počrnvič Miha — Novo mesto, Kebe Ludvik — Novo mesto, Plavec Jože — Novo mesto, Musar Ema — Novo mesto, Ravbar Milan — Novo mesto, Videm-Krško, Črnčič Danica — Semič, Ogrin Roman — Novo mesto, Kočevar Franc — Črnomelj, Dokl Slavko — Novo mesto, Plut Kristina — Novo mesto, Vrvčičar Franc — Metlika, Svigelj Minka — Novo mesto, Gosence Jože — Žužemberk, Beg Franc — Trška gora, Bogovič Jože — Sevnica, Kambič Mirko — Brežice, Šterban Karel — Senovo, Gorenc Silva — Brežice, Avbar Avgust — Novo mesto, Zagorec Ignac — Videm-Krško, Pleterški Tone — Senovo, Thorževski Miro — Novo mesto, Gošnjak Miro — Sevnica, Turk Milan — Novo mesto, Sorli Ivan — Črnomelj, Petek Jože — Senovo, Komotar Edo — Videm-Krško, Gole Anton — Mirna in Sušteršič Zvo-ne — Novo mesto.

Revizijska komisija:

Šterban Karel — Senovo, Jazbinšek Avgust — Novo mesto, Petrič Martina — Novo mesto, Slak Francka — Novo mesto, Baje Martin — Brežice, Košir Franc — Črnomelj, Smid Stane — Novo mesto.

Sekretariat OK ZKS:

Pirkovič Franc, Miko Ema, Belopavlovič Niko, inž. Legan Jože, Zupančič Viktor, Kebe Ludvik in Čižmek Boris.

Na prvi rej novega OK so člani izvolili za sekretarja OK ZKS Franca Pirkoviča, za organizacijskega sekretarja pa inž. Joze Legana.

IZ DELA KOMISIJE ZA ORGANIZACIJSKA IN POLITIČNA VPRAŠANJA

Predvsem politični delavec

Komunisti morajo organizacijske, ideološke in politične naloge, kot aktivni usmerjevalci, razvoja opravljati kvalitetno. Zveza komunistov pa se mora pri tem nenehno širiti in pridobivati nove člane iz vrst tistih, ki so jim ideje marksizma najboljše. Komunisti morajo imeti jasno, razen ideološke izobrazbe potrebuje tudi smisel za praktično reševanje problemov. Delegati so ugotovili, da velik odstotek komunistov ni aktiven, majhen krog pa prebremenjen s številnimi dolžnostmi. Govorili so o delu osnovnih organizacij. Zveze komunistov in komitejev ter o delovanju komunistov na vseh področjih družbenega življenja.

Terenska osnovna organizacija Zveze komunistov naj rešuje konkretne probleme uporabljajoč marksistično doktrino. Mnoge so doslej živahnosti in energije med gospodarskimi in negospodarskimi investicijami, se pravi, da naj bi v bodoče vlagali več kot doslej v objekte družbenega standarda. Je tako bomo dobili v okraju precejšen delež, ki ga zelo potrebujemo za napredek v gospodarstvu, in je tako bomo nu-

je, ki so brez oklevanja prišli sodelovati z zadrujo. Za vse orga- nizacije Zveze komunistov pa velja merilo: tšina na sestanku je posledica nedelavnosti komunistov!

Aktiv je koristna oblika dela, ki smo jo zelo cenili. Ni namjuna, da je vezan na eno samo organizacijsko enoto. Lahko ga sestavljajo aktivni delavci komunisti v družbeni organizaciji, v Svobodi, komunisti odborniki zborov, članov občinskih skupnosti. Aktiv je le posvetilna oblika, ki sicer v preveliki vni, da bi pomagal, lahko odvzame funkcionalnost enoti, pri kateri je ustanovljen.

Občinski in okrajni komiteji ter sekretariat so s preveliko aktivnostjo odvzeli plenumom njihovo vlogo in jih ohromili. Preveč drobnih in podobnih aktivnosti, ki niso politično dovolj izražile, da bi lahko kot kmetijski strokovnjaki predano delovali za socializacijo vasi. Zakaj se ne potrudimo vzdrževati tesne vezi s štipendirane študentje in do- voliti, če bomo vabili mladega človeka na seje DS, ga seznanjali z razvojem podjetja in njegovimi perspektivami, se bo laže in hitreje vzel v kolektiv, ko bo študij končal. Okoli smo v iskani novov oblik dela sestankov so se ljudje naveličali. Zakaj ne ustanovljamo klubov, kjer bo po-

lično delo potekalo v prijetnejšem vzdušju, uspel bo pa razum- livo večji. Posebno vprašanje je kulturno življenje. 50 odst. aktivnih delavcev v Svobodi je iz vrst učitelstva, le malo pa je med mladi delavcev. Delavec pa ne more biti le potrošnik kulturnih dobrin, če se bo v Svobodi trudil tudi on, bo njeno delo bolj cenil.

Vedneje politične šole so že lani vzgajale vrsto novih, mladih politično razgledanih ljudi. Njihovi programi pa so še vedno preozki in premalo povezani s sedanjostjo, le malo smo naredili za razbremenitev teh, ki vedneje politične šole obiskujejo. Vaska, mestna in delavska mladina aktivno deluje v vrstah mladinske organizacije. Na številnih delovnih akcijah je odlično postala preizkušnja. Pomagamo ji najti pravi prostor v našem razvoju, sprejemamo čimveč mladih ljudi v vrste ZK. Žene so v revoluciji pridobile enakopravnost. Če pre- štetiemo odborice ljudskih odborov, članice svetov in osnovne družbenega upravljanja, bomo ugotovili, da jih je bore malo. Ni dovolj, če ima žena pravico do enakopravnosti; ustvarjati »mora« mo tudi materialne pogoje (sta novinarske skupnosti in razbre- menjavati ženo domačih oprav- kov, da se bo lahko v javnem živ- ljenju uveljavljala. Telesna kultu- ra je dejavnost splošno družbene ga pomena, in ne le stvar telesno vzgojnih organizacij. Enako ko mestna mladina, potrebuje teles- no vzgojo tudi vaska in delavski mladina ter vsak delovni kolektiv. Če se bo sprosti v zdrav športni igri, bo nato laže delal, v pod- jetjih moramo bolj kot doslej is- kati primerne prostore za telesno vzgojo in to dejavnost razvijati.

Nova zmaga »MIRNE«

Kolektiv tovarne šivalnih strojev »MIRNA« na Mirni je pred letošnjim dnevom republike slavil nov, pomemben delovni uspeh: osvojil je proizvodno glave šivalnega stroja po licenci JAX. V soto, 26. novembra dopoldne so si gostje, med katerimi so bili predstavniki okrajnega odbora SZDL, OLO Novo mesto, ObLO Trebnje, gostje iz Mute (kooperanti MIRNE), Krmelja, Trebnja in bližnje okolice, ogledali vse naprave mlade tovarne. Niso se mogli dovolj načuditi, kako skrbno in premišljeno so v sozaznemno majhnih prostorih postavljeni delovni stroji in kako je vodstvu podjetja uspelo v tako kratkem času doseči tako ubran podelitev proizvodnje. Presenečenje je bilo največje ob skupini pravkar doma izdelanih glav šivalnih strojev, ki so kolektivu »MIRNE« resnično v ponos! Lični šivalni stroji, opremljeni tudi z domačim motorčkom za električni pogon stroja, so pač v resnici najlepše darilo tega mladega, poštenega kolektiva domačinov!

V Partizanovi dvorani se je popoldne ob 15. uri začela lepo pripravljena proslava, katere se je udeležil celoten kolektiv. Slavje je začel sekretar podjetja Darko Krištof, za njim pa je govoril predsednik DS inž. Franc Kodrič. Opisal je dosedanje rast »MIRNE« od poznega jeseni 1954 dalje; pred poslušalci so znova oživeli časi, ko je kolektiv takorekore skoraj brez sleherne pomoči skupnosti uredil nedograjeni zadržni dom na Mirni, se nato spojil z mizarstvom »Topol« ter začel ustanavljati prve poslovalnice za prodajo in popraviljanje šivalnih strojev po državi. Danes ima tovarna »MIRNA« strojno - kovinski obrat, mizarški obrat in obrat za izdelavo elektromotorjev s stikalom za pogon gospodinjskih šivalnih strojev. Medtem ko je leta 1956 kolektiv »MIRNE« ustvaril 56 milijonov din bruto proizvodnje, je dosegel lani 424 milijonov in sega letos že nad pol milijarde.

Kolektiv ima 276 delavcev in uslužbencev, ki so se lani z zgledno zagrizenostjo lotili težavne in odgovorne naloge: izdelovanja lastne šivalne glave. S potrjenim elaboratom in ustreznimi dovoljenji je podjetje uvozilo stroje, naprave, orodja in drugo dokumentacijo od avstrijske tovarne JAX iz Linza. Nato so se lotili urejanja potrebnih delovnih prostorov, preuredili so električno napeljavno in zgradili nov transformator. Podjetje je sklenilo pogodbe za sodelovanje z livarno v Muti, s Titanom, s tovarno koles ROG in z Elektrotehničnim podjetjem v Hrastniku. Kooperanti so začeli izdelovati sestavne dele letos junija, nato pa so stekli prvi poskusi na Mirni. Bilo je precej težav zaradi materiala, orodja, specialnih surovin in pod., a dobra in trdna volja je premagala vse težave.

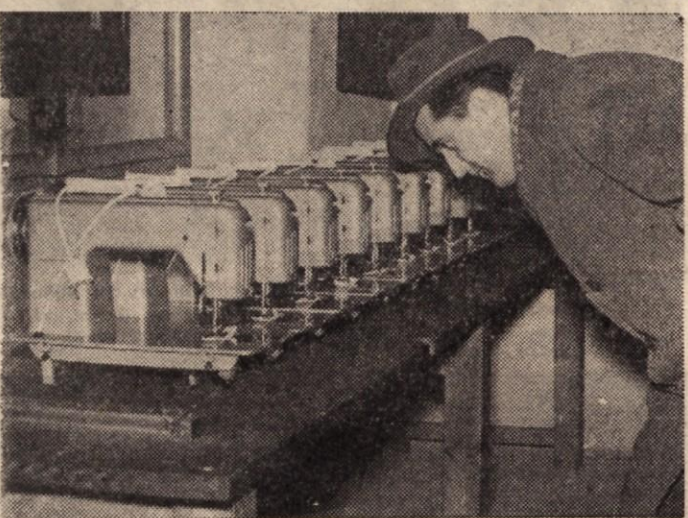
Zdaj izdeluje »MIRNA« tudi glave šivalnih strojev, s čimer se je uvrstila med pomembne proizvajalce tovarne v državi. Seveda ima še vedno premalo prostorov, še bo gradila stanovanja za svoje ljudi (kolektiv je prispeval del plače nad tarifnim pravilnikom

novoustanovljeni domači stanovanjski zadrugi, da je lahko začela delati!), skratka — predvidena je znatna razširitev podjetja.

Ko bo tovarna rekonstruirana, bo izdelovala na leto 20.000 šivalnih strojev, razen tega pa še 10.000 elektromotorčkov »MIRNA« s stikalom za pogon gospodinjskih šivalnih strojev. Rekonstrukcija bo razen tega omogočila proizvodnjo šivalnih strojev za orbt in industrijo. Celotna izgradnja naj bi bila gotova do leta 1964.

Letos osvojena proizvodnja elektromotorjev s stikalom za pogon gospodinjskih šivalnih strojev za orbt in industrijo, zato, ker bo nadomestila s časom sedanji gonilni stroj strojev in ima že danes veliko kupcev. V bodoče namerava »MIRNA« razviti še proizvodnjo »cik-cak« gospodinjskih in industrijskih šivalnih strojev; trg jih zahteva čedalje več.

Predsednik delavskega sveta inž. Kodrič se je nato prisrčno zahvalil kolektivu za vse doseganje uspehe in vso poštovovalnost, brez katere ne bi bilo mogoče doseči takega uspeha; prav tako zahvalo je izrekel

Predsednik okrajnega odbora SZDL tovariš Viktor Zupančič si ogleduje prvo skupino doma izdelanih glav za šivalne stroje mamke »MIRNA«

»KRKA«: jamstvo za bodoče uspehe je ves naš kolektiv

(Nadaljevanje s 1. strani)

Vin. Izdelan je postopek sinteziranja rentgenskih jod-kontrastnih sredstev, ki se bo še uspešneje nadaljeval v novi stavbi kemijske sintere v Ločni. Podjetje si je razen tega postavilo bogat perspektivni plan, ki obeta razvoj v tehle smerih:

v smer kemijske sinteze, ekstrakcije zdravilnih zelišč in fermentacije antibiotikov in vitaminov. Lasten raziskovalni laboratorij in laboratorij nove proizvodnje jamčita, da bomo di kolektiv tudi vnaprej kos zahtevnim nalogam, ki si jih je postavil in s katerimi bistveno prispeva v domači proizvodnji zdravil. Pomen proizvodnje daleč presega okrajne meje, saj sta danes ime KRKE že 25 tovarniška znaka doma že na celotnem jugoslovanskem trgu, kjer uživata zaslužen sloves.

Tovarišica Prusova je podrobneje opisala tudi rast delavskega upravljanja v kolektivu. Prvi DS podjetja je bil izvoljen 27. novembra 1956 in je imel 11 članov, zdaj pa šteje delavski svet KRKE že 25 članov. O njegovih uspehih govori razen novogradnje, uspešnih adaptacij in novih proiz-

vodov tudi stalno preseganje proizvodnih planov. Kolektiv ima obrat družbene prehrane, počitarniški dom, gradi še več stanovanj ter skrbi za samske sobe svojim delavcem in uslužbencem. Delavski svet si res nenehno prizadeva za ureditev socialnega stanja zaposlenih, kakor tudi za izobraževanje kadrov na delovnih mestih. Gostom in članom kolektiva

Uspehi in načrti KZ v Dol. Toplicah

Zadružniki KZ Dolenjske Toplice so na letošnjem občnem zboru ugotovili, razveseljavajo napredek svoje zadrge, ki je v precejšnji meri posledica tega, da je letos oddala res vse nekmetijske dejavnosti in se posvetila predvsem kmetijski proizvodnji. V zadruzi dela zdaj 24 delavcev in uslužbencev, ki so zaposleni v upravi, na strojnem odseku, odkupnem odseku, na žagi, na zadružni ekonomiji in v trgovini z reprodukcijskim blagom. Upravni odbor in zadržni svet sta se redno in dokaj pogosto sestajala. Po družbenem načrtu mora zadruga ostvariti letos 103 milijone bruto proizvoda, 82 milijonov

so že, preostalih 21 milijonov pa bodo ustvarili do konca leta. Pogodbeno sodelovanje je lepo razvito, saj so letošnji plan pogodbeno proizvodnje uresničili skoraj 100-odstotno, v nekaterih kulturah pa so ga celo presegli.

Kmetovalci, ki so upoštevali vsa strokovna navodila, so popravili lepe pridelke. Tudi na vzgojo kadrov v zadrugi niso pozabili. Stipendirajo dva kmetijska tehnika in enega strojnega mehanika. Na občnem zboru so se pogovorili tudi o bodočem razvoju in sklenili, da bo zadruga pri 5-letnem perspektivnem načrtu sodelovala takole: zgradili bo-

Ali res ni dobre volje?

V soboto, 24. novembra, je bila v Novem mestu seja Sveta za notranje zadeve pri OLO Novo mesto. Dnevni red je bil kratak, obsegal je le dve točki: analizo dela občinskih organov za notranje zadeve in odlok o javnem redu in miru OLO Novo mesto. O seji poročamo obširneje, ker služba notranjih zadev počasi prehaja na občine, točneje povedano: tako bi moralo biti in to skušajo doseči na oddelku za notranje zadeve OLO Novo mesto že tri leta. Videti je, da občine tega ne žele, celo več, občine velikega pomena službe notranjih zadev in predvsem velike odgovornosti, ki jo prevzemajo, ne pojmujejo dovolj resno. To smo razbrali iz razprav, to bo lahko hkrati z nami ugotovilo vsakdo, ki bo prebral naslednje vrstice.

Svet za notranje zadeve OLO Novo mesto je že lani novembra razpravljal o prenašanju službe notranjih zadev na občine. Predlagal je ustanovitev samostojnih odsekov notranjih zadev pri občinah Novo mesto, Črnomelj, Brežice, Videm-Krško, Sevnica in Trebnje, pri občinah Metlika, Žužemberk in Senovo pa ustano-

vitev referatov v okviru tajništva občin. Po predlagani sistematizaciji bi bilo na vseh odsekih in referatih zaposlenih 23 uslužbencev in 44 matičarjev.

Občine predloga sveta niso upoštevale, ampak so predlagale sistematizacijo, ki zajema vsega 16 uslužbencev in 12 matičarjev na vseh občinah. Matičarje, ki delajo na krajevnih uradih, so prišli kar med uslužbence le-teh. Občina Sevnica je matično službo celo oddvojila od oddelka za notranje zadeve in ustanovila poseben referat matične službe. Nobena občina ni sistematizirala pri odseku ali referatu notranjih zadev administrativne moči. Tudi kvalifikacijski sestav delovnih mest službe notranjih zadev po sistematizaciji, ki so jo predlagale občine, ni najboljši. Za šefe odsekov je predvidena v večini primerov kvalifikacija kar počez, od nižje pa do najvišje. V tem tiči doberšen del odgovora, zakaj je od 16 sistematiziranih delovnih mest v odsekih in referatih notranjih zadev pri občinah zasedenih le devet. Tu velja poudariti še nekaj: za delo na področju notranjih zadev pri občini mora imeti uslužbenec primerne politične in moralne vrednote. Preden ga občina namesti, mora dobiti soglasje oddelka no-

tranjih zadev pri okraju ali Sekretariatu za notranje zadeve v Ljubljani. Enako pravilo velja za matičarje. Občine tega niso dovolj resno upoštevale. Neodgovornost do službe notranjih zadev jasno izpričuje dejstvo, da po treh letih še vedno opravljajo službo notranjih zadev začasno določeni uslužbeni v občinah Novo mesto, Črnomelj, Brežice, Sevnica in Senovo.

Če samo bežno preletimo naloge službe notranjih zadev v občinah in mimogrede ugotovimo, kako so jih opravljale, ne bomo dobili posebno bleščeče slike. Odseki in referati notranjih zadev bi morali opravljati požarnovarnostne preglede v naseljih, delavnicah in tovarnah, skrbeti bi morali za civilno zaščito, kontrolirati delo prostovoljnih gasilskih društev in njihovo finančno poslovanje, kontrolirati delo matičnih uradov, izdajati dovoljenja za priditve, izdajati osebne izkaznice, opravljati prijavno-odjavno službo, izdajati dovoljenja za pobiranje prostovoljnih prispevkov, izstavljanje prometna dovoljenja in dovoljenja za prevoz ljudi s tovornimi vozili. Sodelovati bi morali s sveti za splošne in notranje zadeve pri občinah, s postajami LM in s komisijami za pomoč odpuščenim osebam ter biti nenehno tesno povezani z organi oddelka za notranje zadeve pri OLO, ker bi jim vedno z veseljem pomagali.

Našli smo naloge službe notranjih zadev pri občinah, zato bomo zlahka ugotovili, kaj in koliko je narejenega. V prvem polletju letos je bilo v vsem okraju le 52 vasi in 52 podjetij pregledanih glede po-

žarne varnosti. Pregledi orodja in poslovanja prostovoljnih gasilskih društev so bili le v nekaterih občinah. Člani sveta so predlagali, naj bi uvedli pri prostovoljnih gasilskih društvih kontrolne knjige, kamor bi vpisovali vse preglede in ugotovljene pomanjkljivosti, da bi bila pri naslednjem pregledu kontrola mnogo lažja. Finančno poslovanje prostovoljnih gasilskih društev ni najboljšo, saj si ponekod blaginjski izposojajo društveni denar, knjižijo obresti, gotovino pa imajo spravljeno kar doma in podobno. Za civilno zaščito je bilo v vsem okraju le 18 predavanj.

V nobenem matičnem uru ni bila opravljena kontrola dela. Porodne sobe so v večini primerov neprimerne, kar gotovo ne prispeva k slovesnosti — čnega obreda. Poglavje zase so osebne izkaznice. Izdajajo jih matični uradi, po zakonitih predpisih pa smeta osebno izkaznico podpisati le občinski predsednik ali tajnik. Ugotovljeno je, da jih podpisujejo katerikoli uslužbeni. V začasni prijavnoodjavni službi še vedno vodijo državljane, ki so se začelo prijavljati leta 1958 in se nato niso odjavili. Kadar izdajajo občine dovoljenja za priditve, ne določijo, kdo je odgovoren za javni red in mir na teh prireditvah. V mnogih primerih izdajajo dovoljenja za priditve celo referenti za solstvo. V prvem polletju je bilo izdanih 15 dovoljenj za pobiranje prostovoljnih prispevkov, 4 prošnje pa so bile zavrnjene. V občinah Novo mesto in Žužemberk so takšna dovoljenja izdali celo zasebnikom. Ničče ne določa, do kakšnega

znaska se smejo prostovoljni prispevki porabiti, nihče ne ugotavlja, če se prispevki res uporabljajo za to, za kar so jih nabirali. Ničče tudi ne izdaja prepovedi za žeganja in veselice, kjer je največ pretepotov. Za občinske ceste lahko občine izdajo dopolnilne cestnoprometne predpise, vendar se to v našem okraju še ni primerilo. Odseki in referati notranjih zadev so pri izdajanju prometnih dovoljenj in dovoljenj za prevoz potnikov s kamioni preveč širokogrudni, posledice pa so lahko strašne. Takse so določene z zakonitimi predpisi, kljub temu pa jih vsaka občina pobira po svoje.

Najbrž bo na občinah slišati mnogo izgovorov, da ni sredstev, da ni primernih ljudi in podobno. Zakaj bi sami sebi metali pesek v oči? Kdo bo prevzel delovno mesto v resorzu notranjih zadev pri občini, če je tam razvrščen kot nižji uslužbenec? Ali niso prav občine morale matičarje, ki jih je notranja uprava izločala s skrbjo in z velikimi stroški, »prekristaliti« v šefe krajevnih uradov in jih uporabiti tudi za razna druga dela na občini? Izgovori torej ne drže. Oddelek za notranje zadeve pri OLO je pripravil resno vedno skrbeti za strokovno izobrazbo resornih uslužbencev, ne more pa prirediti fečaja zanje, dokler jih je v vsem okraju le 9. To bi stalo preveč. Če imamo oblast, mora nekdo odgovarjati za notranjo varnost.

Zato smo se, ko je bila končana seja sveta za notranje zadeve pri OLO, pač upravičeno vprašali: »Mar res ni niti trohice dobre volje pri občinah?«

Pred leti so začeli z obišanjem šivalnega stroja, danes izdelujejo v sodelovanju z nekaterimi drugimi domačimi podjetji tudi že glave šivalnih strojev na električni pogon (na tleh: zaganjač za električni motorček)

V Vidmu-Krškem kmetijski kombinat?

Nagel kmetijski razvoj vsiljuje malim kmetijskim zadrugam in kmetijskim obratom vse zahtevnejše naloge. Le-te pa s pričo trenutnega gospodarskega stanja nimajo vedno ugodne perspektive. Postavljajo se namreč vedno večje zahteve tako glede rentabilnosti kakor jačanja sredstev za proizvodnjo. Malim kmetijskim zadrugam ali obratom je težko nabaviti mehanizacijo, saj ne ustvarjajo toliko lastnih dohodkov. Tudi strokovni kader ni polno zaposlen. Posledica tega je, da zadruga poslujejo s poslovnimi izgubami ali pa le životarijo.

Kmetijske zadruge v občini Videm-Krško ne izkazujejo ugodne razvojne bilance. Svet za kmetijstvo in gozdarstvo občine je o tem problemu razpravljal na seji, obravnavan pa je bil tudi na seji Zbora proizvajalcev.

V občini Videm-Krško obstajajo naslednje zadruge: Kmetijska zadruga Videm-Krško levi in desni breg, Rakka in Kmetijsko podjetje Matija Gubec v Leskovcu. Z združitvijo omenjenih zadrug in posestev bi nastala močna kmetijska zadruga. Ta zadruga bi zajela območje 8.990 ha pridelovalne zemlje in bi razpolagala z 200 ha zemljišč, ki so družbena lastnina. Zadruga s tako površino bi lahko nastopala s potrebnimi investicijskimi programi pri načrtu kreditov za nadaljnji razvoj in graditve objektov. Združitve bi tudi ugodno vplivala na boljše in sodobno organizacijo

Tudi gasilci so praznovali

Državni praznik 29. novembra so lepo proslavili tudi novomeški gasilci. V soboto, dne 26. novembra, so se zbrali člani društva in njihovi svojci v veliki sobi gostišča na Lokci. Predsednik društva tov. Ivan Pezdir je navzočim orisal pomen praznika, nato pa so člani in članice nastopili z nekaterimi recitacijami. Prireditvi je sledila prisrčna prosta zabava.

do hlev za lastno živinorejsko proizvodnjo, potrebna skladišča, uredili pašnike na Podstevnicah, meliorirali 50 ha stelnikov, povečali svoje obdelovalno površino na 100 ha, nakupili potrebne kmetijske stroje in zgradili tudi nekaj stanovanj.

G. D.

Tovarna gumijevih izdelkov

Telefon 20-71, 20-72

Brzjavici: Guma Kranj

AVTOPLAŠCI — PLAŠCI ZA KOLESA — TEHNIČNI IZDELKI — JERMENI — KLINASTI JERMENI — TRANSPORTNI TRAKOVI — PREVLEKE VALJEV — PREVLEKE KOLES — PODPLATI — PODPETNIKI — PODPLATNE PLOŠČE — BLAGO ZA DEŽNE PLAŠČE — LEPILA

G. D.

Nedokončano, toda bogato

Vrsta zanimivih in hkrati perečih vprašanih s področja kmetijske in njenega gospodarstva na VI. srečanju slovenskih ekonomistov — Urbanizacija: pomembno gospodarsko vprašanje — »tvo«: »izacija si tudi pri nas že utira prve stopinje in ima veliko bodočnost

Slovenski ekonomisti so 22. in 23. novembra na zboru v Novem mestu v razpravi po številnih res kvalitativnih referatih tokrat le teoretično načeli vrsto vprašanih iz komunalnega sistema, urbanizacije in avtomatizacije, ki postajajo za našo družbo iz dneva v dan bolj pereča. Čeprav je trajal zbor dva dni, so številne probleme komajda navedli, nazivajo velikemu številu diskusij. Bistveno želijo poudariti, da je drobno iz bogatstva misli in razprav, načetih na zboru, saj je razumljivo, da ne moremo posredovati vsega, še posebno ne, kar so želeli.

Vsekakor je bila za naše področje najzanimivejša razprava po referatu o razmerju med komuno in podjetjem. Podjetje je temeljna gospodarska enota družbenih proizvajalcev. Samostojno ugotavlja in deli dohodek, saj ga je ustvarilo s svojo organizacijo dela, v svoji proizvodnji in ko je nastopilo na tržišču, ki je najboljše merilo za oceno njegovih gospodarskih sposobnosti. Komuna pa je najnižja organizacijska enota družbene skupnosti in hkrati državne organizacije. Vloga komune, pravzaprav občine, kot najnižje državne organizacijske enote vse bolj odmirja, saj mora država najprej odrediti v osnovni celici. Zgolj administrativne meje med komunam bodo zato vse bolj izginjale, komuna pa se bo izpreminjala v sredstvo, preko katerega bodo proizvajalci, njen glavni sestavni del, na osnovi svojih interesov ustvarjali pogoje, ki jih želijo in so potrebni za njihov razvoj in razvoj vse družbe.

Naše komune so bile do zdaj neke vrste glavni dirigenti pri sestavljanju družbenih načrtov in pri planiranju obče. Morda je to še posebej značilno za naše področje, ki je razmeroma nerazvito. Gospodarski proces vodijo kolektivi, občina v njem ni neposredno udeležena. Seveda prav zato občina ne more biti glavni dirigent planiranja. Ona lahko ustvarja le splošne pogoje in ugotavlja, za kaj je njeno področje v gospodarskem razvoju najprimernejše. S tem prevzema občina pri planiranju vlogo vsakljivega. Nositelj razvoja pa so podjetja; ta prevzemajo investicijska bremena, so tudi odgovorna za gospodarnost in uspeh investicij in gospodarstva naslobo. Občina ne sodeluje v gospodarskem procesu, ker le-ta vodi kolektivi.

Morda bomo prav pri nas našli največ primerov zgrešenega dirigiranja na področju investicijske izgradnje in številnih rekonstrukcij. Obče je bilo v največ primerih dirigirano od komun. Podjetje oziroma kolektiv za to pač nista bila posebno zainteresirana. Občina, čeprav je bila bota, ni mogla investicijske izgradnje na tem svojem območju dovolj budno zasledovati. Rok investicijskih izgradenj in rekonstrukcij so razregali, stroški so vzporedno s tem porasli, ker so bili elaborati največkrat izdelani površno, so se pojavljale med gradnjo nove in nove dodatne potrebe.

Občina pa ne izgublja vloge nosilca investicijske politike v celoti. Se vedno bo morala nastopati kot investitor v primerih, ko le-ta ne bo mogoče najti med podjetji. Tu se dotikamo nevarnega razmerja med zveznimi, komunalnimi in družbenimi službami. Razvija se področja z razvitim solstvom, zdravstvom, stanovanjskim fondom, rekreacijskimi ustanovami in podobnim se razvijajo hitreje kot nerazvita področja, ki vsega tega nimajo. Trdimo, da v tem grmu tiči zajec. Vendar to ni res. Gospodarsko in družbene službe ne delajo na drugem ravnanju, v ista druga drugemu vzrok in posledica. Tožbe in kritiki tega nimajo zato, ker nimajo onega — ne zaležejo. Osnova za razvoj gospodarstva so surovine, delovna sila in tržnice. Občina mora ugotovljati te pogoje, jih razčlenjevati do podrobnosti in na snovi tega ugotovljati možnosti gospodarskega razvoja na svojem področju ter s tem seznanjati javnost, predvsem pa tista podjetja, za katera so takšne ugotovitve zanimive. Temeljna industrija in številna podjetja v občini bodo postala nato osnova nadaljnjemu razvoju, vzporedno s tem pa se bo reševalo tudi vprašanje družbenih služb sorazmerno z gospodarskim razvojem.

Povrnimo se h komunalnim službam! Trgovina, turizem in gostinstvo moramo polnopravno kot panoge, ki morajo delovati gospodarno. Če teza ni, ni mogoče doseči zadostne stopnje v splošnem gospodarskem razvoju. Občina, ki ima naša področja, pa ti kot dojenčka in jih razvija z različnimi posebnimi ugodnostmi. Rešitev iščemo drugod, raje ustanavljamo medobčinska podjetja nastetih strok in jih izpreminjamo v gospodarske panoge! Zakaj potrošniki najraje in največ kupujejo v veleblagovnicah? Zato, ker je blago tam najcenejše in ker jim nudijo veliko izbire. Zakaj je blago cenejše? Zato, ker velika trgovska podjetja kupujejo blago neposredno od proizvajalcev in ker poslujejo z manjšimi stroški. Morda je videti, da je takšna rešitev mogoča samo v trgovini. V gostinstvu lahko uresničimo pravico z velikimi gostinskimi obrati, ki bodo mehanizirani in bodo imeli mrežo poslovalnic, razporejen po velikem območju. V takih gostinskih obratih bo potrošnik lahko dobil tipizirano hrano, bobil v obliki samopostrežbe bobil v obliki klasične gostinske streebe, lahko se bo odločil za gostinski obnav, ki mu najbolj ustreja, in bo vnaprej vedel, koliko bo plačal. Vsega tega pa v našem gostinstvu pogrešamo.

Ne smemo pozabiti na prave komunalne službe. Tu mislimo na vodovod, elektriko, plin, lokalni in mestni avtobusni promet. Zakaj bi bila za našte službe odgovorna samo občina? Zakaj bi jih ona dotirala iz svojega proračuna in iskala vrsto kompliciranih rešitev? Našete naprave so potrebne, brez njih občani ne morejo živeti. Zato naj vsakdo plača polno vrednost proizvoda ali usluge, ki jo je prejel. Če so potrebne subvencije, se dajejo raje potrošniku. Potrošniku naj da to subvencijo njegova gospodarska organizacija, saj bo se le nato prišla razmišljati o velikih skrbih, ki jih je doslej z vodovodom, elektriko, plinom in lokalnim avtobusnim prometom imela občina. Občina torej ni več ustanovitelj raznih komunalnih podjetij, ampak v interesi družbe takšna podjetja je oskrbi, o njihovem obstoju, gospodarskem računu in potrebah pa naj nato razpravlja vsa družba.

Novoletna nagrada

Zvezni izvršni svet je sklenil, da bodo dobili uslužbenci in delavci, ki so bili 2. decembra v delovnem razmerju v zveznih in državnih organih ter organizacijah in samostojnih ustanovah, za katere veljajo odredbe zakona o javnih uslužbencih, meseca decembra noveletno nagrado v višini polne mesečne neto plače.

Izvršni svet ljudskih republik, avtonomnih enot in občinski odbori lahko sklenejo, da je treba noveletno nagrado izplačati uslužbencem in delavcem njihovih organov in ustanov ter uslužbencem in delavcem organizacij samostojnih ustanov, za katere veljajo odredbe zakona o javnih uslužbencih.

»KOVINARJEVI« načrti v Črnomlju

Črnomelj si v zadnjih letih močno razvija industrijo. Tudi podjetje Kovinar si je postavilo precej težko nalogo: razviti na široko kovinsko stroko v črnomaljski občini. Surovine imajo zagotovljene, saj so s tovarno Belt sklenili nekašno pogodbeno sodelovanje. V sklopu komunalne uprave že delajo razne usluge na strojih. Glavno vprašanje, ki ga mislijo v prihodnje uresničiti, je specializacija pri predelavi kovin za kemično industrijo. Ker bo to zahtevalo veliko številno kvalificiranih delavcev, bodo že v kratkem v podjetju organizirali tečaj za polkvalificirane delavce.

S tretjega zbora mladih gradbincev Slovenije v Novem mestu

Prehajamo na montažno gradnjo

V soboto, 26. novembra, je bil v Novem mestu tretji zbor mladih gradbincev Slovenije. Udeležili so se ga še Bogo Pečan, predsednik Republiškega odbora sindikata gradbincev, Bogdan Melihar, direktor Biroja gradbeništva Slovenije, predstavniki SZDL, sindikata Ljudske mladine in ostali gostje iz republike in našega okraja (razen predstavnikov novomeške občine in okraja) ter gradbenih podjetij. Uvodni referat je imel predsednik iniciativnega odbora Peter Tancar.

Referat je zajel naslednje teme: problemi proizvodnje, izobraževanje in skrb za kadre, delavsko samoupravljanje, ekonomske enote, delovni pogoji, varnost pri delu, mladinske organizacije in klubi mladih proizvajalcev ter skrb za človeka. Okoli teh tem je tekla tudi razprava.

Poročilo in razprava, najbolj pa seveda praksa, sta pokazali, da je sedanji način gradnje zastarel. Povsod v proizvodnji je šel razvoj naprej (uvajali so nove stroje, nove načine dela), v gradbeništvu pa smo približno tam kot pred desetletji. Sedanje gradnje so počasne. Vse hitrejši gospodarski in komunalni razvoj pa zahteva nove, hitreje načine gradnje. Prav zaradi tega bo moralo gradbeništvu preiti na montažno in montažno gradnjo. S tema novima načinoma, ki ju že uvaja GRADIS Ljubljana, bo odpadel tudi sedanji sezonski značaj gradbeništva. Montažna gradnja, ki ne bo mogoča v vseh primerih, bo seveda zahtevala mehanizacijo, drugače usposobljene kadre, nove materiale, drugačne projekte itd.

Novi načini gradnje bodo zahtevali drugačno znanje, drugačno izobrazbo. Sedanje vajeniške šole so vzgajale kvalificirane delavce tri leta, hkrati pa za obrt oziroma obrtniški način gradnje. Ni treba posebej

poudarjati, da je bilo triletno šolanje drago, hkrati pa so ti, novi kadri, iskali zaradi sezonskega dela v gradbeništvu stalnejšo zaposlitev v drugih gospodarskih panogah. V poročilu in razpravi so gradbinci poudarjali, da je bolje hitreje in ceneje vzgajati kvalificirane delavce preko centrov za izobraževanje v podjetjih, kakor v vajeniških šolah. Direktor SGP Pionir iz Novega mesta tovariš Kočevar je povedal, da so pri njih vzgajali pomočnike preko centra za izobraževanje v podjetju dvanajstkrat hitreje in za 91 odstotkov ceneje kot bi stala vzgoja pomočnika na vajeniški šoli. Seveda so taki pomočniki specializirani le za določeno delo, kar pa jih pri podjetju le ustali, (se pravi, da bo manjša fluktuacija). Ni treba posebej poudarjati, da bo delavcem odprta pot še za nadaljnje izobraževanje (za specializirane delavce, tehnike, inženirje); seveda jo bodo zmogli le boljši, sposobnejši in vztrajnejši. Izobraževalne centre naj bi organiziralo vsako gradbeno podjetje, za kvalificirane delavce in tehnike nekaj gradbenih podjetij skupaj; za visoko kvalificirane delavce, višje tehnike in inženirje pa več gradbenih podjetij skupaj.

Večina gradbenih podjetij ima v delavskem svetu in upravnem odboru zadovoljiv odstotek mladih proizvajalcev, vendar so še podjetja, kjer je ta odstotek nizek ali pa v delavskem svetu sploh ni mladih. Predlagali so tudi, naj bi mlade gradbince vabili na seje delavskih svetov in upravnih odborov kot opazovalce, če že niso vabljeni kot člani, ker bi se tako spoznali s problematiko podjetja in se učili upravljati ter odločati.

Ustanavljanje ekonomskih enot po podjetjih se je že uveljavilo, saj so delavci z njimi zelo zadovoljni. Delo in plačevanje po ekonomskih enotah

je šele v začetni fazi (ponekod pa sploh še niso začeli s tem načinom, praksa pa bo pokazala, če bo treba kaj spremeniti, popraviti ali izpustiti).

Delovni pogoji so v gradbeništvu pereč problem. Primerne jedilnice, garderobne omarice, topla in mrzla voda in podobno so za industrijske delavce povsem normalne stvari, za naše gradbince pa so še vedno redkost. Z ozirom na prejšnja leta se je seveda tudi tu marsikaj izboljšalo, vendar še vse premalo, da bi delovni človek dobil, kar potrebuje. Ponekod je slabemu stanju kriva tudi inšpekcija dela, ki se vse prenamoži za delovne pogoje na gradbiščih. Ni treba posebej poudarjati, da so prav slabi delovni pogoji eden glavnih vzrokov fluktuacije v gradbeništvu.

Lani je bil zabeležen najvišji odstotek (17,86%) nesreč pri delu v gradbeni stroki. Eden važnih vzrokov za tako visok odstotek je prav fluktuacija. Delavec, ki pride s kmetov, se običajno zaposli najprej v gradbeništvu, potem pa ob prvi priložnosti prestopi v industrijo. Tak nov delavec se hitreje ponesreči, ker mu je vse novo. Seveda pa so tu še drugi vzroki, kot: neodgovoren odnos do dela in varnosti, slabo spoznavanje delavca z nevarnostmi pri delu, premajhna vlaganja sredstev v HTZ itd.

Okrajna in občinska vodstva LMS bodo morala imeti v bodoče večji pregled nad mladino, ki je zaposlena v gradbeništvu in jo tudi vzgajati. Poseben problem je mladina iz drugih republik, za katero smo se doslej vse premalo zanimali. Upoštevati moramo, da so ti mladinci prepuščeni sami sebi, saj so daleč od doma. Prav zato jim moramo posvetiti še več skrbi. Delo mladinskih organizacij v gradbeništvu je zaradi že naštetih pogojev (fluktuacije, odmak-

njenih delovišč, priliva iz drugih republik) zelo težko, vendar je že veliko podjetij našlo primerne oblike dela z mladino, res pa je, da se nekatera podjetja pri tem še danes niso znašla.

Klubi mladih proizvajalcev so v ostalih podjetjih povsem normalen pojav, v gradbeništvu pa so še redkost. Praksa je pokazala, da prav iz teh klubov izhajajo najboljši člani delavskega samoupravljanja. V klubih mladih proizvajalcev sodelujejo predvsem mladinci, ki se zanimajo za ekonomske in strokovne probleme podjetja in prav v teh klubih je mladini omogočeno, da se spozna z gospodarskimi in ostalimi problemi podjetja, naše družbe in sploh naše dobe.

V poročilu in razpravi je bilo poudarjeno še, da vedno radi analiziramo ekonomske pokazatelje, razpravljamo o mehanizaciji, organizaciji dela, uvajanju novih metod itd., pri vsem tem pa se spominimo — žal večkrat premalo — na našega delovnega človeka. Tudi gradbincem ni potrebno le delo in plača. Ljudje so potrebni razvedrila, zato poživimo kulturno in športno življenje gradbincev. Tudi stanovanjsko vprašanje za člane kolektivov podjetja še niso zadovoljivo rešili. Dalje so delegati poudarili, da naj bi storili več še za ceneno prehrano delavcev, izobraževanje zaposlenih, za bolne člane kolektiva itd.

V razpravi so mladi gradbinci pa tudi starejši gostje poudarili še, da bodo ideje o montažnih gradnjah, mehanizaciji, novemu načinu šolanja itd. prodirale počasi in s težavo, ker vodijo podjetja še ljudje »stare šole«, ki bi se morali prilagajati novim oblikam dela. Prav zaradi tega starih mišljenj in metod bo borba za novo težka, speljati pa jo bodo morali prav mladi gradbinci.

Jože Prime

Seminar za žene - gasilke

Za območje novomeške gasilske zveze je bil prirejen v novembru zanimiv seminar za žene, članice gasilskih društev. Dolžost žene gasilke ni samo, da sodeluje pri vseh gasilskih akcijah na terenu, marveč je njena naloga predvsem, da nenehno poučuje žene in zlasti otroke o preprečevanju požarov.

O vsem tem so žene še vse premalo poučene. Zlasti tiste, ki stanujejo v novih modernih zgradbah, menijo, da tam nikakor ne more priti do požara. Vendar nastane požar na toliko načinov, da ga ne prepreči še tako moderno zidana stavba — le škoda, ki nastane, je tu občutno večja. Vžigalice v rokah otroka, pokvarjena električna stikala, likalniki, kuhalniki in podobno predstavlja tudi v modernem gospodinjstvu zelo veliko požarno nevarnost. Zato je v takem gospodinjstvu beseda o gasilski preventivi na mestu. Se večja pa je nevarnost na podeželju, kjer je še precej poslopj lesenih in delno kritih s slamo. Zato mora žena gospodinja, dekle in mati odstraniti lahke vnetljive predmete, zlasti na podstrešjih, okoli dimnikov in drugod; paziti mora, da ne bo odlagala še žarečega pepela v lesene zaboje pod

raznimi pristreški in da otroci ne bodo dobili v roke vžigalic. Naj navedemo primer iz Sentjerneja. V hiši kjer ima zadruga trgovino, je na dvoriščni strani velik lesen pristrešek, od koder vodijo lesene stopnice na podstrežje. Meseca septembra je bilo to podstrežje zabasano s hmeljem. Pod stopnice je nekdo nanosil pepela, v katerem je bila še žerjavica. Posledica tega je bila, da so začele tleti raztresene slamnate in travnate bilke in je prišel ogenj že oblizovati stopnice. Na srečo je to opazil vodja zadruge in hitro sam pogasil ogenjček. Kaj bi lahko nastalo, če bi ognja nihče ne opazil in ga pogasil! Poslopje stoji tako rekoč sredi vasi med hišami, v hiši sami je zadruga trgovina. Vse to bi bil uničil požar.

Po referatu Rozike Korenovke, referentke za žene pri Občinski gasilski zvezi, se je razvila zelo živahna razprava in je bil sprejet marsikak koristen nastavek.

Žene je na seminarju pozdravil tudi predsednik Občinske gasilske zveze Martin Cvelbar, na koncu pa je tankič zveze Polde Cigler govoril navzočim o gasilski administraciji in zaželel, naj bi prav one prevzele pri društviš tajniške posle.

Seminar je uspel in so bile vse žene zelo zadovoljne ter so izrazile željo, da bi se še večkrat sestale.

-r-

Ustanovitev gasilske desetine na Dolžu

Na Dolžu pod Gorjanci je bilo že pred zadnjo vojno dobro delujoče gasilsko društvo, ki pa ga je vojna vzhva popolnoma razbila. Okupator je pobral brizgalno in orodje ter prepustil prebivalce Dolža in okolice usodi prav v času, ko je pod Gorjanci tolikokrat gorelo.

Vašani bi bili radi kmalu po osvoboditvi ponovno ustanovili gasilsko društvo, vendar ni bilo mogoče, ker je primanjkovalo denarja. Zadnja leta pa se je ta misel, ki jo je narekovala potreba po samobrambi, širila vedno močnejše. Po zadnjem požaru na Dolžu se je do kraja razplamtela.

Nujnost gasilske organizacije na Dolžu so spoznali najprej gasilci iz Stopiš, ki ob zadnjem požaru na Dolžu niso mogli pomagati, ker zaradi slabega prevoznega sredstva niso mogli dovolj hitro na pomoč. Če bi tedaj ne bili prišli novomeški gasilci s svojimi avtomobili, bi mogla biti škoda ogromna. Zato so Stopiščani sami začeli misliti na to, da bi se na Dolžu ustanovila vsaj gasilska desetina. To misel je z vsemi silami podpiral tudi tovarh Juršič in — čeprav tako re-

koč stoodstotni invalid — sam opravil mnogo požrov. Potrebo po organizaciji desetine je uvidel tudi Občinski ljudski odbor Novo mesto. Objubil je desetini ročno brizgalno, jo prevzel od gasilskega društva Otočec, ker si je to društvo letos nabavilo novo motoriko. Prišla so se posvetovati in v dogovoru s prebivalci Dolža, in v dogovoru s prebivalci Stopiš, občinskimi LO Novo mesto in Občinsko gasilsko zvezo je bila gasilska desetina na Dolžu ustanovljena. Slovesnost ustanovitve je bila v nedeljo, 27. novembra. Občinski ljudski odbor je podelil novi desetini tudi več delavskih uniform, novomeški in stopiški gasilsko društvo sta odstopili nekaj čevljev, Občinska GZ pa je dala skromno denarno podporo.

Freelove ustanovitve gasilske desetine so se udeležili vsi prebivalci Dolža in s tem pokazali, koliko močno so si tega želeli. Ko so mladi gasilci z Dolža izvedli dobro organizirano vajo z ročno brizgalno, (nastopili so seveda tudi stopiški gasilci z motoriko), so bili vaščani lahko prepričani, da bo poslednji požarna nevarnost dokaj manjša.

-t-

OBVESTILO

kupcem naših šivalnih strojev

V zadnjem času je neko konkurenčno podjetje objavljalo v številnih časopisih, pa tudi v Radio-oddajah in v letaki obširna obvestila, v katerih ob hvali svojih lastnih proizvodov navaja neugodne podatke o šivalnih strojih nekaterih drugih znamk.

Posamezni kupci so se zaradi takih objav vznemirili in se obrnili tudi na nas z različnimi zaskrbljenimi vprašanji. V namenu, da se naši kupci ne bi po nepotrebnem vznemirjali, jim dajemo naslednja obvestila.

- V koprodukciji proizvajamo in dajemo v prodajo šivalne stroje naslednjih znamk: NAUMANN, VERITAS, TEXTIMA iz Vzhodne Nemčije, CSEPEL iz Madžarske.
- MIRNA-JAX, doslej v koprodukciji z avstrijsko firmo, odslej v izključno naši lastni proizvodnji, na podlagi celotnega prevzema proizvodnih naprav in tehničnih podatkov. Naši stroji se izdelujejo v tipih za industrijske namene in v tipih za domačo rabo.
- Za vse navedene stroje imamo redno v zalogi potrebne nadomestne dele, v prodajo dajemo stroje po opravi vestne servisne službe, za njih pa zagotavljamo redno servisno vzdrževanje in popravila v servisnih službah, organiziranih v delavnicah v LJUBLJANI, MARIBORU, KOPRU, ZAGREBU, VARAŽDINU, BEOGRADU in NOVEM SADU. Mrežo servisnih delavnic se trudimo še razširiti po danih potrebah in možnostih.
- Ob prodaji naših strojev vseh navedenih znamk prejme kupec tehnična navodila in mu dajemo garancijsko obvezo za realno dobo 1 leta. Garancijske obveze izpolnjujemo najkulantneje. Servisno službo opravljamo na podlagi posebne pogodbe za inozemske znamke CSEPEL in VERITAS tudi, če šivalni stroj ni bil proizveden v naši kooperaciji in je bil kupljen v redni trgovini pri poljubnem prodajalcu v Jugoslaviji.
- Neresnične so trditve, da bi bili naši navedeni šivalni stroji zastarele tehnične konstrukcije, ali le »tretjerazredno blago«. Njihovo kvaliteto najbolje dokazuje dejstvo, da reklamacije ne dosegajo niti enega odstotka naše prodajne količine, cena strojev pa je v skladu s kvaliteto, ki sama zagotavlja trajnostno dobo šivalnih strojev za več desetletij. Vse imenovane znamke uživajo ugled tudi na svetovnem tržišču.

»MIRNA« — tovarna šivalnih strojev
MIRNA NA DOLENJSKEM — SLOVENIJA

POZDRAV VSEM
UPRAVLJAVCEM
V NAŠIH DELOVNIH
KOLEKTIVIH
SVOJE USLUGE
IN PROIZVODNJO
PRIPOROČA

»ELES«
LJUBLJANA

»ASTRA«, veletrgovina, LJUBLJANA, BEŽIGRAD 6

TELEFONI: centrala 32-394, direktor 33-313, splošni sektor in rač. 32-394, komercialni sektor 32-470, nabavno prodajni oddelek 30-905

»ASTRA«, specializirano trgovsko podjetje z usnjem, gumo, plastičnimi masami, čevljarškimi, sedlarskimi in tapetniškimi potrebščinami ter orodjem, tehničnim tekstilom in zaščitnimi sredstvi, vas postrže iz svojih sortiranih zalog vedno po najnižjih konkurenčnih cenah

Rudniki, tovarne, obratna podjetja, trgovska podjetja, transportna podjetja, mlinska podjetja, gradbišča in ustanove, prepračate se o solidni postržbi in najnižjih cenah v veletrgovini »ASTRA«

Vsa naročila: osebna, pismena ali naročila po naših potnikih izvršujemo solidno in hitro. Pri naročilih tehničnega materiala vam postrže tudi s strokovnimi nasveti

Podjetje za zastopanje inozemskih tvrdk

LJUBLJANA, Titova 25, POB 215

Telefon: 32691-4, 32954-5 — Telegram: Hermes, Ljubljana

Predstavniki: Beograd, Dragoslava Jovanovića 5, tel. 30-547; Zagreb, Draškovića 35, tel. 37-628; Split, Saveznička obala 3, tel. 31-39; Skopje, Pitu Guli 32, tel. 26-34

Nudimo: stroje za obdelavo kovin in lesa, finomerilna orodja in instrumente, pisarniške stroje, druge stroje, naprave, brusne materiale, proizvode črne metalurgije, kemikalije itd. Konsignacijska skladišča v Ljubljani

COSMOS

inozemski zastopstva — LJUBLJANA, Celovška 34
TELEFON 23-351

GENERALNI ZASTOPNIK TOVARN:

ALFA ROMEO, Milano: osebni avtomobili, kamioni, avtobusi, trolejbusi, ladijski motorji, agregati. Konsignacijsko skladišče. Service

ANSALDO FOSSATI: traktorji, buldozerji, engledozerji. Konsignacijsko skladišče. Service

BERTOJA, Pordenone: vse vrste tovarnih prikolic

SALAMINI, Iidebrando Parno: hladilniki za vsa motorna vozila. Konsignacijsko skladišče

NOVA WERKE, Zürich, Milano: batli in batni obročki za vsa motorna vozila, traktorje. Konsignacijsko skladišče

SILA, Cigliano: zavorne obloge, obloge za sklopke in sklopne plošče za vse znamke motornih vozil. Konsignacijsko skladišče

WILONE, Milano: ležaji za glavne gredi in ojnični ležaji za vse znamke motornih vozil

Belokranjsko gradbeno podjetje v Črnomlju je že doseglo letni plan. Seveda bi bil odstotek znatno višji, če ne bi dela

Kljub slabemu vremenu ...

na gradbiščih oviralo slabo vreme. Dela niso potekala v redu tudi zato, ker podjetje ni imelo vedno popolnih načrtov. Izgube, ki so nastale zaradi teh pomanjkljivosti, so ocenili na približno 24 milijonov dinarjev!

Letos je podjetje svojo gradbeno dejavnost močno razširilo. Medtem ko so v domačem mestu zgradili postajo LM in zdaj preurejajo v bližini železniške postaje mestno hišo v hotel, katerega investitor je Gostinsko podjetje, dograjujejo tudi železniški postaji Gradac in Semič. V gradnjo teh dveh objektov je investitor vložil 10 milijonov dinarjev. Razen tega ima Belokranjsko gradbeno podjetje svoja gradbišča še na hrvaški strani, kjer gradi v bližini Ozlja.

Kmetijska zadruga z o. j. Brežice

razpisuje delovno mesto

visokokvalificiranega avtomehnika

Pogoj: kvalifikacija VKD in praksa. Prednost imajo kandidati, večji popravilni kmetijskih strojev. Osebnih prejemkov po tarifnem pravilniku. Nastop službe takoj ali po dogovoru. Stanovanje po dogovoru. Pismene ponudbe z življenjepisom in opisom strokovne izobrazbe ter prakse dostavite na upravo KZ Brežice.

Sporočamo vsem cenjenim odjemalcem in dobaviteljem ter vsem poslovnim znancom, da sta se trgovski podjetji ROG in USLUŽNOST v Novem mestu združili v novo podjetje pod skupno firmo

STANDARD

TRGOVSKO PODJETJE NA DEBELO IN NA DROBNO

NOVO MESTO — GLAVNI TRG ŠT. 3

Telefon 158, žiro račun 606-70-1-470

NOVO PODJETJE JE ZAČELO POSLOVATI DNE 1. DECEMBRA IN SE VLJUDNO PRIPOROČA VSEM ODJEMALCEM IN DOBAVITELJEM ZA NADALJNO NAKLONJENOST TER SODELOVANJE IN HKRATI ZAGOTAVLJA, DA SE BO TUDI VNAPREJ TRUDILO ČIM DOSLEDNEJE IZVRŠEVATI ZAUPANE NALOGE

DELOVNI KOLEKTIV IN VOLJENI ORGANI UPRAVLJANJA PODJETJA

ENOLETNA AKCIJA PIONIRJEV IN MLADINE USPEŠNO ZAKLJUČENA

Prvi, drugi in naiboliši med 24 tisoči

V nedeljo, 4. decembra, se je zvrnilo na slovesnost ob zaključku akcije v Novo mesto mnogo pionirjev in mladih z družinami iz vsega okraja. Udeležili so se svetlane podelitve nagrad pionirskim odredom in aktivom mladih z družinami, ki so v celoletnem tekmovalstvu dosegli največ točk. Ob pol devetih dopoldne je priredil predsednik Okrajnega odbora SZDL Novo mesto Viktor Zupančič slovesen sprejem prosvetnih delavcev, kmetijskim strokovnjakom, najboljšim pionirjem in mladim zadržnikom, ki so v akciji sodelovali. Nato pa so ob 10. uri dvorano Doma ljudske prosvete v Novem mestu napolnili pionirji in mladi zadržniki, ki so s pritenim dihom spremljali lep program na odru.

Preveč je bilo vsega, da bi lahko našli vse po vrsti. Pionirji iz najboljših odredov so na odru pogumno odgovarjali na vprašanja in pripovedovali o svojem delu, saj je akcija popestrila šolski pouk in ga tesno povezala z življenjem. Učenci in učenke novomeških osemletk so gostom zapeli, zaplesali folklorne pleske, igrali na razna glasbila, recitali, skratka: prikazali so jim vrsto res uspešnih točk.

Na koncu programa je predsednik okrajnega odbora akcije tovariš Pajnič objavil rezultate, razdelil diplome in se mladini zahvalil za uspešno sodelovanje ter ji čestital k uspehom. Z zveznimi nagradami so bili za uspehe v tekmovalstvu nagrajeni pionirji iz osnovnih šol v **SENUŠAH** pri Krškem in iz **DRAGATUŠA** v Beli krajini, z republičnimi nagradami pionirji iz osnovne šole v **SEVNICI** in osnovne šole v **ARTICAH** ter aktiv **LMS** in sekcija mladih zadržnikov iz Velike Loke.

Okrajne nagrade so prejeli pionirji iz šol: Kostanjevica na Krki, Leskovec pri Vidmu Krškem, Globoko pri Brežicah, Senovo, Metlika, Črnomelj, Mirna, Trzin, Dvor pri Zbk., Sentjerne, Stopiče, Kal, Podzemelj, Bizeljsko, Žužemberk in Trebnje ter mladinski

Z nedeljskega slavlja ob slovesnem zaključku enoletne akcije pionirjev in mladih zadržnikov: tovariši Alojz Pajnič in Janez Grašič delita predstavnikom pionirskih odredov diplome in darila

Razveseljivo: okrajna stavba vseh družbenih organizacij

Pred praznikom republike je predsedstvo Okrajnega odbora Socialistične zveze v Novem mestu sklicalo posvetovanje zastopnikov vseh družbenih organizacij, da bi pregledali svoje delo v minulemu letu in načrte za delo v prihodnje.

Predsednik okrajnega od-

bora SZDL Viktor Zupančič je v uvodnih besedah poudaril, da je med organizacijami premalo povezave, zlasti pa s Socialistično zvezo. To njegovo mnenje je potrdila tudi razprava. Večina organizacij tajejo več ali manj isti problemi: težava s kadri, ni prostorov, materialnih sredstev pa je občutno premalo.

Ob koncu posveta je bilo sprejeto več sklepov, med drugim tudi sklep o ustanovitvi Komisije za povezovanje dela med organizacijami, ki naj bi čimprej zažvela pri predsedstvu SZDL. — Ta bo morala moralno podpirati delo vseh organizacij na terenu,

SPOMIN ZA VSE ŽIVLJENJE

Ze same priprave za sprejem pionirjev obeh novomeških osemletnih šol v mladinsko organizacijo so obetale, da bodo mladinci doživeli nekaj lepega.

Nismo se zmotili! Lepo okrašena dvorana je mladim pričarala občutek, da bo ta dan zanje poseben doživetje. Program je bil zelo pester. Mladinci so bili vsi nastop pevec Svobode Dušan Jereb, ki so lepo zapeli; nekaj narodnih pesmi. Posebno so presenetili prisotne mladi harmonikarji, ki so skupaj z orkestrom prinesli lepo razpoloženje.

Zgodovinski pomen praznika 29. novembra so opisali govorniki, med njimi predstavnik Društva prijateljev mladine, šolskih odborov, vodstev šol in mladinske organizacije. Zastopnik OK LMS je spregovoril o nalogah, ki čakajo novo sprejete člane, in jih pozval, naj ne pozabijo, da so nasledniki tistih mladincev, ki so se v prvih vrstah borili za svobodo domovine. Njihovega lika ne smejo nikoli pozabiti.

Po svečanem sprejemu so starejši tovariši priredili mladincem zakusko. Obiskali bodo tudi rojstni kraj maršala Tita, kar bo za vse nedvomno lepo doživetje.

Tako bi morali biti organizirani vsi sprejemni otroci v mladinsko organizacijo, da bi jim ostal ta dogodek v živem spominu vse življenje.

S. DOKL

Se je v Lipju in Gradencu čas ustavil?

V sedemdesetih letih preteklega stoletja je deželna vlada bivše Avstroogrške monarhije uredila načrt za gradnjo železniške proge Ljubljana — Stična — Žužemberk — Semič — Črnomelj. Suhočranci so dvignili glave. — Ne maramo železnice! To je hudičev stroj! — so rekli in poslali delegacije k deželni vladi. Drugod so si od železnice obetali napredak in se zanje potegovali. Suhočranci je niso marali, zato se jim je izognila in v zadnjem desetletju preteklega stoletja stekla skozi Trebnje do Novega mesta.

V začetku tega stoletja je deželna vlada ponujala Suhočrancem vodovod s prostim padom. Načrti in sredstva vse je bilo pripravljeno. Trde butice pa so sklenile: »Ne maramo vodovoda, denar naj razdele med kmete, da si bodo zgradili »štirne«. — Suhočranci vodovod so dobili nato Semičani, ki so bili pametnejši. Suhočranci pa so živeli še naprej po načelu: Vsak zase, bog za vse! in tonili v zaostalost. Po hribčkih so rasele cerkvice in cerkve, močno zidana župnišča so se bohotila ob njih. Tu Suhočranci niso ne skoparili ne pomislili...

Prišla je vojna in z njo revolucija. Dobri del obloge se je odvil prav v Suhi krajini. Zrasla je nova, ljudska oblast. Brez ponudb, prekanj in razprav se je izpremenjalo tudi Suha krajina. Nastajala so podjetja. — Deželo, »kjer je hudič sejkal kamenje«, so začele po dolgem in počez prepredati električne žice. Stare slamanke strehe so se unaknile novim, opečnatim.

Obisk avstrijskega župana

Te dni se je na obisku pri Elektrogospodarski skupnosti Slovenije v Okrajnem ljudskem odboru Ljubljana mudil župan avstrijskega mesta Graz, ing. Gustav Scherbaum. V njegovem spremstvu je bil tudi ing. Lorber, zastopnik gradbenega podjetja iz istega mesta.

V soboto sta gosta obiskala Dolenjsko. Priljubljeni v tam prespala, v nedeljo, 4. decembra dopoldne okrog 10. ure pa ju je v Novem mestu v poslopju okrajnega ljudskega odbora sprejel predsednik okrajne tov. Niko Belopavlovčič. V živahnem pogovoru, ki je potekal vsekakor v prijateljskem tonu, so sodelovali tudi direktor Elektrogospodarske skupnosti Slovenije inž. Vekoslav Korosec, direktor podjetja »Novoles« Jozef Knez, direktor Elektro Nove mesto Ivan Purnat in tajnik OLO Milan Baskovič.

Gosta sta se zanimala za probleme gospodarskega razvoja okraja, predvsem pa sta izmenjavala mnenja glede izkoriščanja odpadnega materiala v kemični in lesni industriji. Ter izrazila pripravljenost za bodoče medsebojno sodelovanje. Navdušena sta bila nad lepoto naše pokrajine, pozornostjo in gostoljubjem naših ljudi, ter sta se še posebej pohvalno izrazila o turizmu na Dolenjskem.

Prijetnem pomenku, ki je trajal pribl. 2 uri, sta gosta odšla na ogled knjižnice v kartuziji »Venerije« na povratku pa sta obiskala tudi Otočce.

Zrasle so nove šole, mladina odhaja za kruhom v tovarne. Suha krajina se je izpremenila. Od 63 vasi je le še 21 neelektrificiranih. Tudi suhočranski kmet se je zbudil iz otopenosti, ki ga je uklepala že stoletja. V oddaljenih vaseh se ob brivki pogovarjajo o elektriki, snujejo elektrifikacijske odbore, zbirajo prispevke in se zatekajo po pomoč k oblastnim organom.

Le v Lipju in Gradencu ni tako. Daljnovid, ki bi privedel elektriko iz Žužemberka do Klope, Sel, Hinj, Vrha, Lopate in Visejca, bi moral najprej do Velikega in Malega Lipja ter Gradenca. Podjetje Elektro Ljubljana-okolica je prispevalo materiala v vrednosti 5 milijonov din. Lipčani in Gradenci so bili prvi na vrsti, da izkoplje jame in prispevajo drogeve. Zabili so po starem:

— Oblast naj napelje elektriko do vasi, naša stvar je potegniti žice le do hiš! — Zadeva se vleče že lep čas. Elektro Ljubljana je primaknil še nekaj za drogeve, občina je izda-

la izredna sečna dovoljenja zanje, Lipčani in Gradenci pa so ostali trmasti in zaslepljeni. Niso pomislili na vasi za seboj, k težko, težko čakajo.

Upokojenec v občini Sevnica je prispeval za daljnovid 100 tisoč, nekateri kmetje v občini Brežice tudi po 350 tisoč. Samo da bi prišla žica do vasi, do hiš bomo nato že nekako, modrujejo kmetje drugod in zbirajo prispevke, darujejo drogeve, kopljejo jame ter sodelujejo na vso moč. V Lipju in Gradencu pa je, kakor da se je ustavil čas. Do vasi mora pripeljati elektriko oblast, pravijo tam in čakajo križemrok. Kdo le je ta oblast? Ali nismo to mi državljani, vsa družba? Kaj le bi dejali Lipčani in Gradenci, če bi »oblast« tistih 5 milijonov, ki zaradi njihove malomarnosti leže neizkoriščeni, ponudila drugam, prebivalcem, ki ne bi razpravljali, koliko oblast in koliko mi, ampak krepko poprijeli, da bi čimprej zasvetila luč! To se lahko primeri, saj Lipje in Gradene za družbo ne pomenijo veliko. Morda bi nato Lipčani in Gradenci ob brivki le pričeli razmišljati, kaj je to oblast in kaj napredek?

Z A B E L E Ž E N O

»Joj, kam to pride, kam to gre...?«

»Ljudskih priredb«, ki jim je pesnik Rob že pred vojno dal v svoji travestiji »Deseti brat« tako imenitno oznako, da je ni mogoče pozabiti. Rekel jim je namreč »ljudske ponesnženosti«.

Iz številnih krajev našega okraja dobivamo stalne pritožbe, da je pritisk teh »ansamblov« takšen, da se jih kratko in malo ni mogoče ubraniti. Koncerte napovedujejo tako, da enostavno pošljejo plakate, vstopnice in ostali propagandni material, ne priložijo pa svojega naslova, da bi jim človek vsaj odgovoril lahko. Plakati so vabljivo napisani in nudijo same »vesele«, »poskočne«, »za vsakega nekaj«, »za staro in mlado«, skratka: »za visoke, nizke, stare, mlade« itd.

Bistvo teh prireditev pa je lahek zaslužek, izkoriščanje in podobno, predvsem pa vse drugo poprej kot kvaliteten umetniški večer, ki bi našemu podeželju v resnici nekaj nudil, ljudi kulturno dvigal in plemenitil ter obenem plemeniti tudi njih estetski čut.

In zakaj vse to? Zakaj iz ljudi stiskati še tiste uboge dinarje, ki jih lahko dajo za kulturno razvedrilo? Zakaj imajo naše ljudi za tako lahkoverne in naivne? Mnogi so sicer že spoznali, za kaj gre. Čelo med preprostimi ljudmi smo slišali, da takim in podobnim »konzertantom« pravijo »drajdušelniki«, da se ti preprosti ljudje sprašujejo, če nas morda ti »prireditelji« nimajo za zamor, Dolenjsko pa za zamorsko deželo, za katero je bilo nekoč vse dobro. Vse to prica, da je med našim prebivalstvom vendar precej zdravja in da znajo ta pojav pravilno presojati. Če dodamo še to, da so ti »umetniški« v zadnjih dveh letih na ta način »zaslužili« na Dolenjskem že več milijonov dinarjev, da je en sam ansambel odnesel samo v dveh dneh blizu pol milijona, se moramo zgroziti že samo ob teh dejstvih, kaj šele, če pomislimo na kulturno škodo, ki jo prizadevajo s svojimi neslanimi dovtipi. Seveda to ne velja povsem za vse ansamble. Nekateri izkazujejo lepo raven, se tudi trudijo, kar pa jim spričo opisanega diletantizma jemlje ugled, ki ga zaslužijo.

Zato je poslednji čas, da Svet za kulturo OLO naredi red na vsem področju svojega okraja in tem »prirediteljem« enkrat za vselej pove, da je konec zlate jame na Dolenjskem, v Beli krajini in Spodnjem Posavju, kjer je doslej v glavnem brez krivde naših ljudi tako čudovito cvetel semenj slabega okusa in zbanalizirane komercialnosti.

Naši novi naročniki

Dijak Marica, gostinja Blanca; Redenski Jože, Boštanj 28; Osnovna šola Gaberje, Brusnice; Sustašič Stefan, Gor. Pakla 3, Črnomelj; Jakofčič Jože, Cerkevšče 7, Gradac; Grubar Martin, Salvece 3, Kostanjevica na Krki; Kos Minka, Ljubljana 19, Kostanjevica na Krki; Čenič Jože, Rečeva 16, Kranj; Pavličič Jaka, Pošta Ljubljana 2; Ropar Anton, Ledeničarjeva 10, Ljubljana; Setina Alojzij, Cesta na Dobravo 5, Sevnica; Bogovič Ivan, Mali Kamen 17, Senovo; Bradac Albin, Slovenska vas, Sentupert; Sustašič Anton, V. p. 4540 Tuzla.

Godce Sonia, Plačani N 20, Aversa, Caserta — Italia. Senica Kristina, Ljubljanska c. 15, Celje; Čudovan Milan, Cadrže 2, Bela cerkev; Iskra Anton, Dol. Ajdovec 16, Dvor pri Žužemberku; Murni Ciril, Sela 6, Dvor pri Žužemberku; Mirič Marija, Gor. Kot 4, Dvor pri Žužemberku; Čunk Anton, V. p. 15, Leskovec; Novak Franc, Trgovinska zbornica LRS, Ljubljana; Režek Vida, Vidovki 63, Metlika; Metlič Franc, Podčetrca 24, Novo mesto; Bobič Franc, hotel »Grad Otočec«, Otočec ob Krki; Barbič Alojz, Banovec 8, Podbočje; Colarič Franc, Podbočje; Hribar Franc, Podbočje 43; Kos Franc, Kolodvorska 11, Sevnica; Bibič Polka, Kolodvorska 20, Sevnica; Oroskovič Jože, Savska c. 28, Sevnica; Tomažin Tinka, STP, Studenci; Per Viktor, Smalčeva vas, Sentjerne; Ivančič Janez, Gor. vas 20, Smarjeta; Strazberger Stanko, Zloganje 12, Skočjan; Vovko Marija, Gotna vas 14, Šmihel; Grabnar Alojzij, Cuznja vas 33, Trebelno; Janež Jože, Stenaberg 4, Trebelno; Pungertar Cvetko, Trebelno 23; Mrgole Alojz, Teče 10, Trzin; Čebolnar Franc, Dol. vas, Vel. Loka; Korosec Vinko, Gornjak 17, Vel. Loka; Peterle Primož, Okrog 12, Vel. Loka; Korosec Anton, V. p. 1098 E, Tolmin; Krošelj Slavko, V. p. 4795/14, Beograd; Kumer Anton, V. p. 7184, Belovar; Pungertar Jože, V. p. 5557/7, Štip; Stasnar Vinko, V. p. 744/d, Aleksinac; Car Darko, Podsmreka 5/16, Črnomelj; Mestno podjetje »Klavica in mesnica«, Črnomelj; Zivic Ana, Sentvid 18, Sentvid nad Lipjcem; Lampe Andrej, Trg svobode 28, Trbovlje; Smole Marjan, Jugoslovanska ambasada, Atene, Grčija; Bregant Olga, Ratingen im Lorch 10, West Deutschland; Kos Franc (bei Lerher), Stuttgart, Stahheim, Kornwestheimerstr. 25, Deutschland; Zunič Anton, Herzogstr. 16, Oberhausen, Deutschland.

S konference SZDL v Šmihelu pri Žužemberku

Krajevna konferenca SZDL v Šmihelu pri Žužemberku je pokazala, da se ljudje živo zanimajo za razna vprašanja, najbolj pa za njihov obstoj v tem delu Suhe krajine. Resno so obravnavali vprašanje šolanja svojih otrok na osemletnih šolah. Premajhno število se jih šola na srednjih šolah. Vse to nas opozarja, da bo potrebno najti rešitev za vrsto mladih talentiranih mladincev, ki jim bo treba dati štipendije in jim omogočiti šolanje v srednjih in sorodnih šolah.

Nekaterih vprašanj sami ne bodo mogli rešiti; potrebno bo

več pomoči tistih, ki jim jo lahko nudijo.

Prisotnemu predsedniku okrajnega ljudskega odbora tov. Niku Belopavlovčiču so zastavljali vprašanja, na katere so dobili koristne odgovore. Ravnanje tako sta na kopico vprašanj odgovarjala tajnik OLO Žužemberk in predsednik občinskega odbora SZDL Stane Gorinšek.

Taka srečanja med člani SZDL in njihovimi predstavniki so zelo koristna, saj razčistijo marsikatero vprašanje članom Socialistične zveze. Sd.

PRED LETOSNIM 22. DECEMBROM — DNEVOM JLA

Hladne februarске dni leta 1945 je brigada preživljala v Suhi krajini. To je bila nekakšna nagrada za težke in uspešne borbe v Suhi krajini in zahodnih obronkih Kočevskega Roga. Tistih nekaj dni, ki smo jih dobili za odmor, je štab brigade razmišljal o novih akcijah. V bataljonih so prirejali politične in vojaške ure, kulturniki so pripravljali razne programe za mladike itd. Vse to pa je trajalo zelo malo časa. Nekake dne se mi je javil kurir iz štaba XIV. divizije s pismom za naš štab. Takoj so se mi člani štaba nasmejali in v šali dejali: »Tovariš komandant, ali je konec naših počitnic?« Potrdil sem. Pismo sem oddal tovarišu Štepiku, ki je bil naš politkomisar, in mu rekel: »Na! Preber!« Ta kurir nam je prinesel zelo čudno novice. V pismu smo bili obveščeni, da se ne bomo več zadrževali v sestavi divizije, da se naj takoj pripravimo za dolg in naporen pohod. Pustiti je bilo treba vsa orožja, težke mitraljeze in minometale, kakor tudi vse bolne in izrpane tovariše. Prav tako smo morali pustiti konje. Takoj smo začeli s pripravami. Sledil je razpored in zadolžitve članov štaba z raznimi nalogami. Najtežje je bilo s tovariši, ki so bili izčrpani in nesposobni za daljše pohode. Vedeli smo, da nihče ne bo šel s nami, da jih ne bo. To so vsi smatrali za poniževalno; take tovariše so v šali zasmehovali, češ da niso za drugo kot za »13. bataljon«.

S pripravami smo hiteli, ker smo vsak čas pričakovali napad štaba divizije. In res. V prvih popoldanskih urah sta prišla tovariša Dragan in Jani (Prvi je kasneje padel na Kočevskem Rogu, bil je načelnik štaba XIV. divizije). Prinesla sta nalogo. Tovariš Dragan je začel razlagati naš položaj in je med drugim povedal:

»Tovariši! Vojna se približuje koncu. Operacije na vzhodu kakor tudi na zahodu se za nas dobro odvijajo. Še malo in zlom »velikega rajha« bo tu. Zato fašistično-nacistična svajat in zadnjih zdihljajih razgraja. Naša slovenska zemlja postaja neposredno zaledje fronte. Enote narodno-

osvobodilne vojske se približujejo slovenskim mejam. Vprašanje časa je, kdaj se bomo združili v enotno fronto ter dokončno pregnali in uničili okupatorsko svojat. Neobhodno potrebno je, da obdržimo svobodno ozemlje. Obdržati ga moramo zaradi bolnic, baz in letališč, ki ga imamo v Beli krajini. XIV. divizija je nujno potrebna na Dolenjskem. Obdržati moramo svobodno ozemlje. Na Štajerskem so se naše enote toliko okrepile, da bodo lahko

izvrševale svoje naloge. Divizija pa kot velika operativna enota v takšnih pogojih težko izvršuje naloge. Prav zato je odlok Glavnega štaba Slovenije, da naša enota pride na Dolenjsko. Brigada ima nalogo, da izvrši marš iz sedanje položaja čez Krško, cesto in progo Ljubljana—Novo mesto ter čez bivšo nemško-italijansko mejo in nato dalje do Save, kjer bo z desnega brega ščitila enotam XIV. divizije prehod čez reko. Na položajih okoli Kriza se nahaja Dolenjski odred, ki bo tudi vključen v našo akcijo.«

Medtem ko je načelnik štaba divizije pojasnjeval položaj in nalogo, smo izvršili še zadnje priprave. Po krajšem času so bili poklicani v štab brigade komandanti in komisarji bataljonov, da prejmejo naloge. Po izdani zapovedi smo se podrobno pogovorili o tem in onem, kar je bilo važno za to težko in odgovorno nalogo. Določen je bil tudi čas pohoda, smer in dolžina prvega dela marša in druge podrobnosti. Pred mrakom so kuharji razdelili večerjo in suho hrano za pohod. Za suho hrano smo dobili kosček govejega mesa. Po razdelitvi večerje in »popotnice«, je iz vasi Lipje v Suhi krajini odšla dolga kolona borcev. Naša kolona se je pomikala skozi vasi Brezovi dol in Ambrus. V Za-

gradu smo prešli Krko. Pohod do Krke je bil lahek, saj smo šele dobora segreli podplate in hodili še podnevi, in kar je bilo najvažnejše: ta del poti je bil pod stalnim nadzorstvom naših enot.

Na drugi strani reke je bil popolnoma drugačen položaj. Od Zagradca smo krenili skozi vasi Oralka, Babna gora, Stehinja vas ter pri Medvedjeku presekali glavno cesto Ljubljana—Novo mesto, nakar smo morali še preko proge pri Sent-

lancu. Od tod smo nadaljevali pohod proti Primskovemu in ob zori prišli na Poljane. Nekaj sto metrov pred vasio se je kolona razvila v strelce in v hipu obkolila vas. Hoteli smo zvedeti, če so belčki

Piše podpolkovnik VID JERIČ

doma. Toda naša akcija je ostala brez uspeha. Nič zato. Ker se je že daniilo, smo se odločili, da bomo ostali v vasi. Zene, otroci in starčki so nas začudeno gledali. Niso si mogli misliti, kaj in kdo smo pravzaprav. Na naših kapah so videli rdeče petokrake zvezde, toda niso mogli verjeti, da smo partizani. Belogardi so se namreč že dva meseca bahali in zatrjevali, da so nas razbili in do dobrega uničili in da nas je samo še nekaj v Kočevskem Rogu. Govorili so, da bo tudi ta ostanek partizanov kmalu pomrl od gladi ali pa se njim — belogardistom predal.

V najkrajšem času je bilo storjeno vse, kar je potrebno storiti v vojaških enotah za varnost. Postavljene so bile straže. Poslali smo patrulje in napravili zasede. Kuharji in intendantje so stopili v akcijo. Njihova naloga je bila dokaj težka, ker

smo bili brez komore in hrane. Naši intendantje so se tudi iz teh težav izmuzali. Hrano so dobili v vasi, kuhali pa so v kmečkih svinskih kotlih. Borci so počivali in se ves dan še kar dobro in rečno hranili. V štabu brigade smo zbirali podatke o sovražniku. Naša radijska postaja je sporočala nadrejenemu poveljstvu: »Prvi del pohoda smo izvršili brez borbe. Položaj je normalen. Imate nova navodila?«

Dan je bil oblačen in meglen. V popoldanskih urah smo sporočili poveljujočemu osebju, da bomo zvečer nadaljevali pohod. Okoli četrte ure popoldne so se zasede in patrulje spopadle z manjšimi sovražnimi oddelki v okolici Temenice in Gabra. Spet je naša radijska postaja sporočala: »Naše zasede in patrulje so se spopadle s sovražnikom v okolici Temenice in Velikega Gabra. Ostalo normalno.« — Po krajšem času smo dobili odgovor: »Nadaljujte pohod! Za vami pošljemo Gubčovo brigado. Pripeljala vam bo municijo in sprejela vaše ranjence.« Nato smo poslali kurirja za zvezo z Dolenjskim odredom.

Ko se je zmračilo, smo nadaljevali pohod preko bivše nemško-italijanske meje ter jo pri vasi Reber prekoračili in se spustili v dolino Reke do Pustovega mlina. Od tod smo se napotili v Jahanške laze in Dolgi rt, kjer smo se odločili za počitek. Na teh položajih je bilo že dokaj vroče, čeravno je bilo po tleh še nekaj snega. Kakor običajno smo se tudi tokrat zavarovali in postavili straže. Že takoj po našem prihodu so nas politični delavci na terenu obvestili, da je sovražnik dobil okrepitev. Povečali smo straže, še posebno v smeri proti Preski. Med tem časom smo

v zgodnjih jutranjih urah zaslišali streljanje v vasi, ki smo jo zapustili prejšnji večer. Takoj smo spoznali, da je bilo streljanje namenjeno nam. Potem smo zvedeli, da so se spoprijeli z gubčevci. Gubčeva brigada se je z njimi spopadla in jih nalezala.

Čez nekaj ur smo dobili sporočilo, da je iz Preske proti Dolgemu rtu na poti kolona Nemcev. To je bil znak, da se bomo »popadli«. Okoli enajste ure se je že zaslišalo regljanje streljač. Po krajši hudi borbi smo Nemce pogнали v beg nazaj proti Preski. V tej borbi nam je padel v roke prvi plen: brzostrelka in dve puški. Imeli smo enega mrtvega in tri laže ranjene tovariše. Hrano so nam ta dan uspeli skuhati samo enkrat. V mraku smo nadaljevali pohod. To noč, sedaj že tretjo po vrsti, smo se premikali skozi vasi Alič, Sentjur, Sušnje do Klenovca. Tu smo se razporedili za počitek. Vas je bila brez vaščanov, ker so jih Nemci odnesli že v jeseni 1941. leta. Okoli je bilo več sovražnih postojank: Sentjur pod Kumom, z druge strani Zagorje ter Preska in Poljski. Te postojanke so nas prisilile, da se je skoraj vsa brigada razporedila na položaje. Kakor da smo vedeli, da bo prišlo do spopada! Že okoli sedme ure se je naš tretji bataljon spopadel z nemškimi pehotnim oddelkom, ki je šel okoli 60 vojakov. Iz njihovega približevanja je bilo videti, da ne vedo, da smo tu. Zaropotala je z obeh strani. Borba je bila krepka. Nekaj sovražnikovih vojakov je ubežalo, nekaj laže ranjenih pa so odvlekli s seboj. Zajeti smo tudi živga vojaka. To je bil prvi »Fric«, ujet na tem pohodu. Doma je bil nekje iz okolice Münchna. Spominjam se zasliševanja, na katerem se je zelo ošabno obnašal. Na vprašanje, zakaj se bori, ko vendar vidijo, da so izgubili vojno, je zelo samozavestno in predzorno odgovoril: »O tem naj misli veliki Führer, jaz samo zavestno izpolnjujem svojo državljansko dolžnost.«

(Nadaljevanje sledi)

Svobode in prosvetna društva v našem družbenem življenju

Poročali smo že, da je varš Jozef Bogovič najzadnji skupščini Svobod in prosvetnih društev našega okraja v Dolenjskih Toplicah govoril o vlogi in mestu Svobod in prosvetnih društev v našem družbenem življenju. Objavljamo glavne misli iz zanimivega referata, ki je zelo kritično osvetlil številne probleme s področja kulturno-prosvetnega dela v okraju.

Kaj in kako dela 95 Svobod in prosvetnih društev v okraju? Kako razvijajo in utrjujejo kulturno in prosvetno dejavnost, tako zelo potrebno (in tako zelo pomembno) za vse naše delovne ljudi?

Na to osnovno vprašanje odgovarja tovariš Bogovič najprej: po zadnjih podatkih je v društvih 6008 oseb različnih poklicev in različnih starosti. Razen teh je v članjenih v društvih še 422 pionirjev, tako da znaša skupno število vseh članov društev 6430 — kar predstavlja približno 3 odstotke vsega prebivalstva v okraju (ali: vsak 27 prebivalec je član prosv. društva). Po občinah je podoba takale:

Brežice: v 13 društvih 771 članov (ali 59 članov povprečno v enem društvu); Črnomelj: 22 društev s 1074 člani (povprečje: 49); Metlika: 6 društev s 380 člani (63); Novo mesto: 22 društev s 1389 člani (63); Senovo: 4 društva s 360 člani (90 članov); Sevnica: 10 dru-

štev s 732 člani (73); Trebnje: 7 društev s 389 člani (56); Videm-Krško: 751 članov v 7 društvih (93), in Žužemberk: v 3 društvih je 162 članov (54 povprečno v enem).

Podatki povedo, da so Brežice, Črnomelj, Trebnje in Žužemberk pod okrajnim povprečjem števila vključenih članov v eno društvo. Prav v teh občinah pa potrebna večja skrb za vključevanje novih članov v Svobode in prosvetna društva. Od zadnje okrajne skupščine Svobod in PD se je

Vijetna iz Kraljeve Otroške biblije

število prosvetnih društev v okraju povečalo za 9 oz. za 1558 članov (24 odst. skupnega števila). Deset Svobod in prosv. društev je 1572 članov ali povprečno po 152 oseb na eno društvo, medtem pa ima kar 85 prosvetnih društev le 4438 članov ali komaj po 52 članov na eno društvo. V občini Senovo je n. pr. v Svobodah povprečno 146 članov, v društvih pa le po 32; v sevniki občini je v Svobodah povprečno 207 članov, v društvih komaj 38 in pod. Še bolj značilno za nesorazmerja v številu članov je stanje v občini Videm-Krško: Svoboda na Vidmu ima 373 članov, v 7 prosv. društvih v občini pa je komaj 378 članov.

NUJNA POTREBA: RAZŠIRITEV ČLANSKIH VRST!

Čeprav imajo prosvetna društva marsikje težje pogoje za delo in obstoj kot Svobode, je pred prvimi kot drugimi nujna zahteva: razširiti dejavnost, vzbuditi med širokim krogom prebivalstva zanimanje za delo društev! Da se društva marsikje niso okrepila, bo treba iskati vzroke tudi v dejstvu, da vodstva niso izkoristila novih prijemov, takih oblik dela s sodobno vsebino, ki

je po podatkih najmočnejših društev privlačna povsod tudi za kmečkega človeka. Seveda bi bilo napačno ocenjevati društvo samo po številu članov (med njimi je lahko precej pasivnih, nedelavnih in zgolj »podpornih« članov, ki se prav malo, če ne celo nič ne razlikujejo od nečlanov). Da pa so naša društva močna, je pomembno tudi zato, ker je odnos organizirane vsebine do programskega dela mnogo boljši, saj vsi ti člani kulturnih dobrin ne sprejemajo pasivno, temveč se v veliki meri tudi aktivno izživljajo na raznih področjih društvene dejavnosti.

Točna je zato ugotovitev: manjših oz. malih društev ne omejujejo teritorialne ovire (ni premalo ljudi!); ovira jih predvsem skopa vsebina dela, saj se z 20 člani res ne da mnogo narediti. Problem je važen zaradi izhoda v širokem sodelovanju z množico, kar bo spet to, ker bo prenekatere društvo vplivalo na pestrejšo, aktualnejše oblike dela. Medtem ko ima v okraju 19 Svobod in prosvetnih društev nad 100 članov, imamo tudi najmanjši društvi: PD Hmeljnik (občina Novo mesto) z 11 člani in PD Stara Lipa (občina Črnomelj) s 14 člani.

Ze na zadnjem plenumu Svobod in PD v okraju je bila med drugim podčrtana tudi misel, da vprašanja članstva ni mogoče reševati s formalnim vpisovanjem, temveč predvsem s prilagojeno dejavnostjo: društva naj delajo tako, da bodo ljudje želeli biti člani Svobod in PD! Mnoga vodstva

vse premalo mislijo na aktivne članke v svojih vrstah. Razpoudarjamo disciplino in točnost, na vajah in sešanjih s le resno pogovarjamo in delamo. Mnogi ljudje prihajajo dela v tovarnah ali s polja spet k delu v društvu. Malo kdaj, vse preredkokrat, pa da mo tem našim poštvovalnim nesebičnim članom kakšno skromno priznanje. Kako redki so družabni večeri, izleti, nepriljena srečanja v skromni zabavi in oddihu! Kako malo je vse to v primerjavi z vsemi mogočimi honorarji in včasih prav nerazumljivim zapravljanjem denarja! Mar se ne zgodi, da v dobro igro ali pevski nastop vložijo tak kolektiv kar po več tisoč ur prostovoljnega, trdega, napornega dela — pa ne najdemo po predstavi zanj niti ene same uboge pohvalne besede? Ne, to ni tako redko — to je že kar običaj, češ: »aha, spet bodo — ali pa: so — igrali!«

Ne tako, vse drugače je treba gledati na delo naših amaterjev! Nihče izmed amaterjev ne zahteva, da bi mu plačevali usluge oz. delo, v katerem se sam izživlja. Res, amaterji sami često poudarjajo: ne potrebujemo slavošpevov, toda delo je treba organizirati tako, da tega ne bo nihče občutil kot golo dolžnost in breme, temveč da bo hkrati z zavestnim izvrševanjem nalog deležen tudi razvedrila, nam vsem tako zelo potrebne sprostitve po poklicnem delu! Le ob takih pogojih lahko pričakujemo, da bodo prišli v naše vrste novi, mladi ljudje.

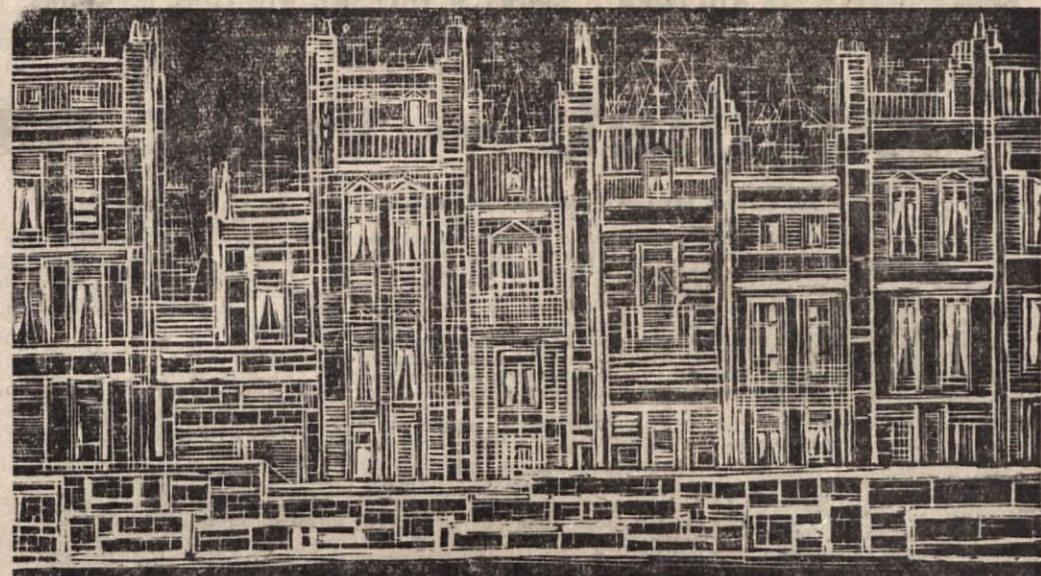
(Nadaljevanje sledi)

V Novem mestu so ustanovili podružnico Slavističnega društva

V soboto, 19. novembra, je bil v zbornici novomeške gimnazije ustanovljen občni zbor podružnice Slavističnega društva. Udeležil se ga je tudi odposlanec osrednjega odbora iz Ljubljane prof. Janez Logar.

Ljubljanski delegat je v uvodnem nagovoru poudaril, da pripada materinemu jeziku tudi v reformirani šoli odlično mesto, saj hkrati izobražuje in bolj kot kak drug pred-

met oblikuje mlado osebnost. Razložil je sklep letošnjega slavističnega kongresa v Piranu, da naj Slavistično društvo razširi svojo dejavnost ne samo na poklicne slaviste, ampak na vse, ki poučujejo v šolah slovenski jezik, in tudi tiste, ki sicer niso šolniki, pa resnično ljubijo naš jezik in jim je mar njegov razvoj. Novomeška podružnica naj bi povezovala članstvo vsega

Vlado Lamut: ULICA V BRUXELLESU (lesorez, 1960)

ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE NA PROSLAVI V VIDMU-KRŠKEM

Občinski odbor SZDL je pri proslavi praznika republike pritegnil k sodelovanju orkester Slovenske filharmonije pod vodstvom Sama Hubada in soliste: violinista Dejana Bravničarja, prvaka ljubljanske opere Mira Brajnika ter operno pevko Nado Vidmarjevo. Slavnostni govor je imel predsednik občine Stane Nuncič.

Gostje iz Ljubljane so isti dan sodelovali kar na dveh proslavah. Dvorana »Svobode« je bila obkraj potsem napolnjena. S kvalitetnim izvajanjem so nastopajoči navdušili

gledalce in jih popolnoma osvojili. Opazoval sem občinstvo, kako je ob vsaki točki sporeda uživalo omamljivo glasbo. Umetniki so bili deležni velikega aplavza. Priznati moramo, da še nihče v Vidmu-Krškem ni bil deležen tolikšnega priznanja. Mladinke v narodnih nošah so jim podarile veliko in prijetno presenečenje!

To je bilo zares edinstveno

doživetje, ki se nam je globoko vtisnilo v srce in nam bo še dolgo ostalo v prijetnem spominu. Naj umetnikom iz Ljubljane to pot v imenu občinstva izrečem globoko in iskreno zahvalo! Želimo si jih še videti in slišati v naši sredini. Priznaje tudi Občinskemu odboru SZDL, ki nam je pripravil veliko in prijetno presenečenje!

Drago Kastelic

Čim bolj je narod dozorel, čim krepkeje utriplje njegova dejavnost, tem bolj je potreben knjige. Sodobni ustroj je tako zamotan, naloge današnjega državljanca so tako mnogovrstne, da jim tisti, ki si ne išče sveta v knjigah, nikakor ne more biti kos. Nekoč je kmečki hiši malone zadostovala pratika; dandanes vé sleherni kmet, da mora imeti poleg sklednika in polje za razno spravo tudi knjižno polico, ki jo je treba izpopolnjevati z novostmi, ako noče zaostati za sosedi, ako hoče dohitevati naglo dobo.

OTON ŽUPANČIČ

Z Didek razstavlja v Dolenjskem muzeju

V počastitev dneva republike je bila v soboto, 26. XI., ob 18. uri odprta v prostorih Dolenjskega muzeja razstava slikarskih del akad. slikarja Zorana Didka iz Ljubljane. Otvoritev se je udeležilo veliko slikarjev prijateljev, sodnikov in znancev iz Ljubljane, Podbočja in Kostanjevice, bolj pičila pa je bila udeležba Novomeščanov.

V uvodni besedi je upravnik muzeja pozdravil navzoče goste, med katerimi so bili na čelnik Republiškega sveta za kulturo tov. Mica Černigoj, predsednik Društva upodablajočih umetnikov Slovenije akad. slikar Nikolaj Omerza in kipar Stane Keržič, ter predstavil slikarja Zorana Didka, kakor je dal besedo Nikolaju Omerzi, ki je v krajšem govoru orisal Didka kot umetnika in odprl razstavo. Mica Černigojeva je v pozdravnem govoru poudarila Didkovo vlogo kot slikarja — pedagoga, saj že vrsto let poučuje in vzgaja mlade umetnike, prej na Šoli za umetno obrt, sedaj na Višji pedagoški šoli v Ljubljani.

V dveh razstavnih prostorih muzeja je Didek razstavil sedemnajst slik ter nekaj risb in skic. Med slikami prevladujejo pejzaži ob Krki iz okolice Kostanjevice, Krka in nje.

ni bregovi v razponu barv od pomladi do jeseni. Slikarjev rod izvira iz Podbočja pri Kostanjevici, od tod tudi Didkova ljubezen do krajev njegove ožje Dolenjske. Poleg krajin je razstavil še dvojico portretov in štiri tihotizma, ki kažejo umetnikovo privrženost dolenjske lu kmečkemu življenju.

Razstava bo odprta do 17. decembra in nanjo opozarjamo šole ter kolektive, naj si jo ogledajo.

K. T.

Zoran Didek: POTEPUH (risba, 1957)

Skromen začetek - veliki načrti

Obisk v prvem podeželskem klubu v Šentjanžu na Dolenjskem

Pravzaprav je bil že sam začetek tega obiska tak, da je stopnjeval zanimanje. Prišli smo ob šestih zvečer, nič kaj prijazno ni bilo tega mrzlega večera. Iskali smo predsednika prosvetnega društva, nato tajnika, nato gospodarja zaradi ključa in končno še knjižničarko, da bi prevzela knjige iz občinske knjižnice. Kaj tudi ne, saj ta čas v Šentjanžu še ne pomeni odmora; poskrbeti je še za celo vrsto večernih opravil, šele nato je na vrsti razvedrilo in izobraževanje.

V klub se pride skozi malo dvorano prosvetnega doma. Tu je stalo pred odrom lepo razporejenih kakšnih 50 stolov. Samo čez oder smo stopili, in že se je pokazalo nekaj stopenj, ki vodijo v skromno klubsko sobico, veliko približno 3-krat 3 metre. »To je le začetek«, nam je hitro pojasnila predsednica društva tovarišica Zlata Agrež. »Čim se so sednji razred šole izseli bomo dobili še dvakrat toliko prostora in bo klub približno trikrat tolikšen kot je sedaj.«

Skromna oprema: nekaj stolov, dve mizi ter šahovska mizica je pravzaprav ves inventar tega kluba. O ne, zmotili smo se, saj vendar stoji zunaj na odru lep nov televizijski sprejemnik! Tudi ta je sestavni del kluba!

Da, in okoli tega se je prav zaprav začelo. Skromno, a pogumno so zastavili to hvaležno obliko kulturno-prosvetne ga izobraževanja. Uspelo je, saj se večer za večerom zbirajo sedaj v prosvetnem domu šahisti, igralci, mladina, sta rejši ljudje in včasih tudi otroci, delavci in kmetje, ženi, ci, dekleta ter mamice, ki poskrbijo za večerjo, otroke in se potem udeležijo po napornem dnevu pred televizor in imajo ves svet pred seboj — sliki in besedi.

Kako se je začelo, nas je zanimalo. Tovarišica Zlata pravi, da so imeli sam 40 tisočakov, 40 so jih dobili za nagrado kot najboljše društvo v občini, 10 jih je dala KZ, 10 sasilci, 10 jih je obljubila ZR, 10 so jih dali pionirji od delovne akcije pri pogozdovanju.

20 so jih dobili od prireditelj, 30 jurjev, pa so prispevali ljudje sami, v denarju in materialu. In že je bil tu — televizijski aparat. Dal je osnovo za razgibano delo v klubu.

Predsednica poštvovalnega prosvetnega društva v Šentjanžu je tovarišica Zlata Agrež

Imajo tudi obsežen program. Oglejmo si ga malo, sploša sel v klub studirajo vloge za igro. Ko bodo znali malo več, bodo en večer prikazali nekaj prizorov iz naštiiranega dela. Šahisti so velikokrat skupaj. Na mizi se najdejo vedno najnovejši časopisi, tu sta tudi Delavska enotnost in Sodobna pota. Na steno bodo pritrili marice za knjige, ki jih bo sedaj baže občinska knjižnica začela redno dostavljati. Televizijski program objavljajo, važnejše oddaje celo z velikimi številiom plakatov. Imeli so že komentirano oddajo (prenos iz SNG iz Ljubljane). Pripravljeni so na debatne večere o Cankarju, rešurnu itd. Največ obiska je ob večerih, ko so priljubljene oddaje »Spoznavaj svet in domovino« in podobne. Pripravljeni bodo še komentirane oddaje, ker jih ljudje laže razumejo.

Toliko o programu. To seveda še ni vse. Nove oblike se jim bodo same ponuile, ko bodo izpolnili to. Pri televizorju dekurajo trije, pobirajo 20 dinarjev za vstopnino in ljudje radi dajo.

Tudi na dvorano niso pozabili. Potrebna je nege, toda sredstva so prepičla. Zato marsikaj kar sami naredijo. Sedaj so podkopali prostor pod odrom, dvignili strop in ga na novo obili. Vse to naredi članstvo večinoma samo. Za klub pa imata vsakekora največ zaslug tovariš Milan Agrež, tajnik društva in trgovski pomočnik, pa Peter Rau, gospodar drugake pa cestar. Veliko ur so žrtvovali; ko bo možnost za razširitev, pa bodo spet zgradili za delo.

Seveda ni steklo kar samo po sebi vse, kar danes že deluje. Prva »reklamna« oddaja po televiziji je bila celo prav nesrečna. Zbralo se je ljudje, da je bila dvorana kar polna. Predstava je bila brez vstopnine, oddajali pa so »Spoznavaj svet in domovino«. Eno uro so čakali na napovedani začetek, pa se je le od časa do časa prikazala na ekranu napovedovalka, vmes pa so poslušali glasbo. Ljudje so si mislili: No, spet so se lotili nečesa, česar ne zmorejo. Opravičilo RTV Ljubljane, da zaradi okvar na oddajniku ne morejo oddajati, jih najbrž ni zadovoljilo. Tudi Stirova mamca so godli v brado in si mislili: »Kuro sem dala za to reč, sedaj pa takle spored.« Tudi poiasnila, da je to še vedno poskusni program, najbrž niso dosti zalegla. Toda ljudje so prišli še drugič in

Tajnik društva tov. Milan Agrež

vedno znova prihajajo in vedno manj je razočaranih.

Ura se je nagnila na osmo zvečer. Ko smo stopili v dvorano, je bilo že okoli 30 stolov zasedenih. Tu so se dele kmečke žene, mladina, nekaj možkarjev, med njimi pa se je z oloki gibalo mlado dekle in kovačič so padali v škatlo. Da bo za luč, kurjavo, popravila in podobne reči. Glavna oddaja se je tudi; ta večer pričela »le ob pol devetih, toda tudi TV dnevnik so si nekateri želeli ogledati. Oči so se uprle v

ekran. Ljudje gledajo, poslušajo. Tako bo tja do desete ure zvečer, ko se bodo razšli na svoje domove. Tovarišica Zlata pravi, da jih bo do pol devete 50 ali 60. Posebna oddaja za mladino, za žene, za kmete — skratka, za vsakogar nekaj.

Zakaj toliko besed o vsem tem? Ali res TV sprejemnik pomeni vse? Ne, še zdaleč ne! To je samo pogoj, da se ljudje začno zbirati ob jesenskih in zimskih večerih, da ne posedajo brez dela doma, da se imajo kje sniti in gledati nekaj, česar doma nimajo. Družabnost se razvija, obzorje širi, delovni človek se lahko udele v izobraževanju. Toľiko pomembnejše pa je vse to, ker se dogaja na vasi, ki nima gledaliških predstav, opere in drugih kulturnih ustanov. Važno je tudi, da vidimo, kako se lahko prične s skromnimi prostori, sredstvi. Vidimo tudi, da ljudje pridejo, da tudi prispevajo. Ta uspeh je prav gotovo zasluža vseh prebivalcev, kot je sedaj pravica vseh, da ga izkoristajo.

Takih vasi je na našem področju še veliko; še veliko je takih ljudi, ki bi se radi razvedrili po težkem delu na polju. Če se prav zastavi, gre to kaj hitro naprej. Vodstvu šentjanškega društva gre vso karko, priznanje, da orje ledi. no na tem področju.

MIRO GOŠNIK

ŠPORT ★ TELESNA KULTURA ★ ŠPORT ★ TELESNA KULTURA ★ ŠPORT ★ TELESNA KULTURA

V kvaliteti — velik napredek

Nedeljsko IV. okrajno prvenstvo posameznikov in dvojic v namiznem tenisu, ki ga je v Novem mestu priredila Komisija za namizni tenis pri OZ Partizan, je preslo vsa pričakovanja. Udeležba igralcev ni bila ravno rekordna, toda več ali manj vsi, ki so tokrat tekmovali za naslove okrajnih prvakov, so pokazali solidno znanje.

Znanišče letošnjega prvenstva, katerega se je udeležilo preko 50 igralcev in igralic iz nič manj kot 8 društev Partizan (Krško, Metlika, Črnomelj, Straža, Otočec, Breznica) ter aktivov LMS (Vel. Gaber in Vel. Slanik) in novomeškega Elana, je očiten napredek v kvaliteti. Namizni tenis, ki smo ga tokrat videli, je bil res kvaliteten in zato tudi privlačen.

NAJMLAJŠI SO NAJBOLJ PREENETI

Vsi gledalci so bili tokrat priče zelo zanimivim borbam z belo žogico in seveda tudi številnim presenečenjem. Največ so jih pripravili pionirji, ki se niso zadovoljili le z zmagami v izločilnih krogih, ampak so napravili precej zanimivih tekmovalnih šokov, da je bil primer novomeških pionirjev in pionirjev v okraju osamljen in da ravno najmlajšim niso tudi v Krškem, Črnomlju in drugod povesili več pozornosti.

Največje presenečenje je pripravi pionirski prvak — 13 letni Marjan Somrak, ki je v četrtfinalu po izredno lepi in zanimivi borbi premagal svojega učitelja — Flavca, drugoplasiranega na lanskem okrajnem prvenstvu — s 3:2. To je bil zares dramatičen dvoboj megle, a izredno hitrega in odločnega pionirja ter izkušnega tekmovalca.

Irena Mikec je trikratna okrajna prvakinja v vseh ženskih disciplinah

TURK STIRIKRAT, MIKEČVA TRIKRAT NA PRVEM MESTU!

Letošnje prvenstvo je otvoril predsednik Tehničnega odbora Okrajne zveze Partizan Novo mesto, Jože Malič, ki je v pozdravnem nagovoru izrazil presenečenje, da se je na okrajnem prvenstvu v športni panogi, ki ne sodi med najbolj razširjene, zbralo toliko tekmovalcev.

Ze prve borbe v članski kategoriji (nastopilo je 38 tekmovalcev), so prinesle presenečenje. Pionir Končija je z uspešnimi napadi uspel premagati nosilca skupine Mikec z 2:1, prav tako pa je Breger II. premagal po ogrobeni borbi starejšega brata Bregerja I. z 2:1. V osmini finala je presenečilo pionir Gunde, ki je z 2:0 premagal izkušnega Picka. Četrtni finalne borbe so prinesle največje presenečenje prvenstva, katerega smo že omenili (Somrak: Flavca 3:2), ostali rezultati pa so bili pričakovani, Turk je izločil Boljkovca (Črnomelj) s 3:0, Tuma (Krško) Naraglavca (Krško) s 3:1, Uhl (Nm.) Gunde s 3:1 in Somrak Flavca s 3:2. V polfinalu je Turk premagal Tuma s 3:0 in Uhl Somraka s 3:1. Tako je Turk že tretjič zapored osvojil naslov okrajnega prvega pri članih in prejel pokal v trajno last. Prvenstvo je osvojilo nato še pri mladincih, ko je v finalu z 2:0 premagal Gunde. Pri mladincih je pripravil presenečenje Gunde, ki je v polfinalu z 2:0 premagal Boljkovca (Črnomelj).

Zelo zanimivo je bilo tekmovalstvo pionirjev, med štirimi najboljšimi so se uvrstili trije Novomeščani in Cesar iz Krškega. V polfinalu je Gunde premagal Cesarja z 2:0 in Somrak Bergerja II. z 2:0, v finalnem srečanju pa je bil boljši talentirani Somrak, ki je tako prvi postal okrajni prvak.

Tekmovanje žensk je potekalo v znamenju premoči domačih igralic. Pri članicah je razen Novomeščank igrala še Jevisnikova (Krško). V vseh treh kategorijah (pri članicah in pionirkah) je prva mesta osvojila Irena Mikec, ki je v vseh dvobojih zmagała z 2:0.

S ČETRTEGA OKRAJNEGA PRVENSTVA V NAMIZNEM TENISU

Le malo za njo zaostajata Majda Turk in Florjana Uhl, ki pa neredno trenirata.

Tokrat je bilo prav zanimivo tekmovaljevo moških in mladinskih dvojic. Moških dvojic se je prijavilo kar 16, mladinskih pa 9. Med moškimi dvojicami je zmagała najbolj vigrana dvojica Turk-Boljkovca. V finalu sta premagala Uhl in Gunde s 3:1, v polfinalu pa Picka in Somraka s 3:1. Turk in Boljkovca sta zmagała tudi med mladinskimi dvojicami, ko sta v finalu z 2:0 premagala dvojico Gunde — Somrak.

Tekmovanje ženskih in mešanih dvojic zaradi pomanjkanja časa ni bilo izvedeno. Ob zaključku je vsem prvakom razdelila pokale podpredsednik Okrajne zveze Partizan Slavko Dokl, prvi trije

v vsaki kategoriji pa so prejeli diplome.

Vrsta red IV. okrajnega prvenstva v namiznem tenisu za leto 1960:

Člani — posamezno: 1. Turk Jože (Nm.), 2. Uhl Pavle (Nm.), 3. Tuma Marjan (Krško), 4. Somrak Marjan (Nm.), 5. — 8. mesto: Boljkovca (Črn.), Gunde in Flavca (Nm.) ter Naraglav (Krško) itd.

Mladinci — posamezno: 1. Jože Turk (Nm.), 2. Rok Gunde (Nm.), 3. Somrak Marjan (Nm.), 4. Boljkovca (Črn.), 5. — 8. mesto: Cesar (Krško), Berger II (Nm.), Končija (Nm.) in Lavrh (Vel. Gaber) itd.

Pionirji — posamezno: 1. Marjan Somrak (Nm.), 2. Rok Gunde (Nm.), 3. Berger Miro (Nm.), 4. Cesar Peler (Krško) itd.

Članice — posamezno: 1. Irena Mikec (Nm.), 2. Majda Turk (Nm.),

3. Florjana Uhl (Nm.), 4. Darinka Jevisnik (Krško).

Mladinke — posamezno: 1. Irena Mikec, 2. Majda Turk, 3. Fl. Uhl (vse Nm.).

Pionirke — posamezno: 1. Irena Mikec, 2. Fl. Uhl (obe Novo mesto).

Moške dvojice: 1. Turk — Boljkovca (Nm. — Črn.), 2. Uhl — Gunde (Nm. mesto), 3. Picek — Somrak (Nm.), 4. Flavca — Mikec (Nm.), sledijo od 5. — 8. mesta: Tuma — Mikelj (Krško), Berger I. — Berger II. (Nm.), Istenič — Naraglav (Krško) in Baskovič — Lapanja (Otočec).

Mladinske dvojice: 1. Turk — Boljkovca (Nm. — Črn.), 2. Gunde — Somrak (Nm.), 3. Berger II. — Končija (Nm.), 4. Cesar — Strubelj (Krško) itd.

Pridite — »Partizan« vabi!

Društvo »Partizan« Novo mesto vabi v svoje vrste vse, ki se želijo udeleževati v katerikoli izmed številnih panog, ki jih gojijo v društvu. Posebej vabimo delavsko mladino, kakor tudi starejše člane, za katere smo pripravili pogoje za redno delo. Razen redne vadbe predšolskih otrok, pionirjev, pionirk, mladincev, mladink, članov in članic gojimo v društvu še posebne panoge, kot so: orodna telovadba, invalidska vadba, lahka atletika, dvigavanje uteži, odbojka košarka, mali rokomer, veslanje, taborjenje, smučanja in izleti.

Vse omenjene panoge vodijo strokovno usposobljeni in nad vse poštvovalni trenerji. Društvo je doseglo letos številne uspehe, posebno še v atletiki, kjer je doseglo I. mesto v B programu. Odbojkaši so dosegli na kvalifikacijskem tekmovalju na Koroškem vstop za tekmovalje v zvezni ligi, od katere pa so odstopili v korist Jesenic.

Telovadnice so stalno polne, kar je prav gotovo uspeh uspelega zleta bratstva in enotnosti, katerega organizacija je v tehničnem oziru v celoti speljala društvu. Organizacija tako velike prireditve je dobro uspeła, kar je pač zadosten dokaz, da so v društvu ljudje, katerim lahko zaupamo.

V zadnjem času osnovana sekcija dvigalcev uteži je zbrala predvsem delavsko mladino. Na novo osnovana je vadbna za starejše člane pod vodstvom Richarda Romiha in podpolkovnika Jožeta Maliča, ki bo vsak ponedeljek in četrtek od 20. do 21. ure v gimnazijski telovadnici.

Vse moške kategorije imajo vadbno v gimnazijski telovadnici vsake ponedeljek in četrtek, ženski oddelki pa ob torkih in petkih. Vadbna športnih sekcij je vsak dan v telovadnici osnovne šole.

Z letos doseženimi uspehi tekmuje društvo za pokal »Delar in se je uvrstilo v ožjo izbiro med desetimi najboljšimi društvu v Sloveniji.

Pridite — vključite se v naše vrste! Oblikujemo vam, da se

USPEH NOVOMEŠKIH ŠAHISTOV

Kot okrajni ekipni prvak je 8-članska ekipa Šahovskega društva iz Novega mesta preteklo nedelje igrala v Ljubljani za pokal Kopa v okviru mostovskega prvenstva Slovenije. Tokrat moramo zapisati, da so nas šahisti razočarali, saj so se prvo srečanje z nepravno ekipo Kopa izgubili s 3 in pol : 4 in pol.

Res je, da ekipa ni bila kompletna (manjkala sta Dokl in dr. Golet), tora poraz je predvsem posledica podcenjevanja igralcev. Zanimivo je, da je tokrat odprave dala prva četvorica (Škerlj, Sila, Sitar, Radovanovič), ki je dvojbo izgubila z 1 in pol : 2 in pol (Škerlj je izgubil z Omladičem, ostali pa so se zadovoljili z remijem), medtem ko je druga četvorica igrala neodločeno — 2:2. Edino zmago je zabeležil Penko, ki je v igri z Omladičem na zadnji deski izgubil. Picek in Kotnik sta remizirala. Prehitrata zadovoljitev nekaterih igralcev z remiji (igrali so s slabšimi nasprotniki), se je tokrat maščevala. Doslej so se novomeški in kopski šahisti že večkrat srečali, vendar je to prvi poraz novomeške ekipe. Brez potrebe izgubljeni dvoboj bo opomin za bodoča podobna srečanja. Lagodno igranje in neborbenost se maščujeta!

Alkohol — smrtni sovražnik varnosti na cesti!

Metličanke: stanovanjsko skupnost!

Metliški gospodinjinski center je po soja gospodinjstvom sokovnike in tehnične. Žene bi rade kupile sešalec za prah, da bi ga posojale, razpravljajo pa tudi o nakupu pralnega stroja. V Metliki je zaposlenih namreč precej žena in deklet, saj dva največja obrata Novoteksa in Beti zaposlujeta v glavnem le žene in dekleta. Te morajo po službi doma še kuhati, prati, paziti na otroke (v Metliki se nimajo otroškega vrta).

Obtoženec in tožnica sta tudi začela »glihati«.

— Jaz bi povisla n: 1000 din za otroke.

— Jaz bi pa tudi malo popustila z 2500, je priznala tožiteljica.

Res, kot da je šlo za pravičn...

P.a.

Metličanke: stanovanjsko skupnost!

Metliški gospodinjinski center ima delovne prostore v šolski kuhinji, katero vodi skupno z društvom za napredek gospodinjstva. V šolski kuhinji dobe vsi šolarji malico, za katero plačujejo po 100 din na mesec, revnejši le po 50, še revnejši pa nič. Topli obrok (enolončnico) dobe predvsem šolarji iz okoliških krajev, šolo-obvezni otroci zaposlenih mater in nekateri predšolski otroci zaposlenih mater. Ta obrok stane 30 din na dan.

Gospodinjinski center je po soja gospodinjstvom sokovnike in tehnične. Žene bi rade kupile sešalec za prah, da bi ga posojale, razpravljajo pa tudi o nakupu pralnega stroja. V Metliki je zaposlenih namreč precej žena in deklet, saj dva največja obrata Novoteksa in Beti zaposlujeta v glavnem le žene in dekleta. Te morajo po službi doma še kuhati, prati, paziti na otroke (v Metliki se nimajo otroškega vrta).

Obtoženec in tožnica sta tudi začela »glihati«.

— Jaz bi povisla n: 1000 din za otroke.

— Jaz bi pa tudi malo popustila z 2500, je priznala tožiteljica.

Res, kot da je šlo za pravičn...

P.a.

Člani novomeškega NTK ELAN so osvojili vse pokale in večino diplom na okrajnem prvenstvu v namiznem tenisu

Okrajno kegljaško prvenstvo 8X200

V soboto, 3. decembra, se je na Vrhovniški kegljaški v Novem mestu pričelo zadnje letošnje tekmovalje okrajne zveze in tudi najpomembnejše, ker bo okrajni ekipni prvak na 8x200 lučevjev zastopal Dolenjsko prihodnje leto v republiškem prvenstvu za 1961.

Na letošnjem prvenstvu nastopa kar šest ekip, kar dokazuje, da tudi ta kegljaška disciplina, ki je precej naporna, pridobiva čedalje več pristaev med kegljaši okrajne zveze Novo mesto, saj sta na lanskem tekmovalju nastopili samo dve ekipi.

Prvi so nastopili člani ekipe KK »Pionir«, Novo mesto, ki so tudi najresnejši kandidat za prvo mesto. Na razmeroma težkem kegljašču so člani Pionirja dosegli še kar dober rezultat, saj so podrli 609 kegljev ter po prvem delu tekmovalja krepko vodijo. Odličen rezultat je dosegel znani kegljač Jože Mrzljak, ki je podrl 665 kegljev. Znakom 807 je presegel še član ekipe Franc Juntež, ki je podrl 809 kegljev.

V nedeljo dopoldne so tekmovali kegljaši Razlaga iz Brežic, ki so dosegli precej nižje rezultate in skupaj podrli 582 kegljev. Edini rezultat preko 800 je dosegel član ekipe Cvetko Kuzmin (803 kegljev).

Kot tretji so nastopili kegljaši društva »Goranci« iz Novega mesta, ki sicer niso prešli 600 kegljev, a so vendar bili boljši od ekipe KK »Razlaga«. Podrli so 599 kegljev. Najboljši član ekipe

je bil Ivan Vencelj (799 kegljev). Prihodnjo soboto nastopijo kegljaši kluba Zvezničar, v nedeljo pa še ekipe iz Dol. Toplice in Črnomlja, nakar bo imela še vsaka ekipa po en nastop.

R. V.

PARTIZAN (SENOVO) : PLANIKA (Kranj)

4:3 (2:0)

Lepo sončno vreme je privabilo na stadion domačega Partizana precejšnje število ljubiteljev nogometa, ki so gledali tekmo med Planiko iz Kranja in domačim moštvom.

Ze v prvi minuti igre so domačini dosegli gol. Ta zadetek je bil kombinacija branilca Zveglja, ki je žogo dal Agrežu, ta pa dolg predložek na desno krilo Gabrčič, ki je prešel enega igralca, nato pa nepričakovano streljal. Po odmoru so gostje zaigrali bolj borbeno in so začeli takoj oblegati vrata domačinov, toda zelo dober vratar je izvrstno branil. Sele s prostim strelom so kranjčani zmanjšali razliko v golih.

Gostje so v protinapadu izšli kot in ga izkoristili domačini pa so z levim krilom Kopino zvišali rezultat na 4:2. V zadnjih minutah so gostje še bolj napadali in tik pred koncem zmanjšali rezultat na 4:3. Tako se je oknačilo to prijateljsko srečanje, v katerem so se gostje iz Kranja pokazali kot soliden nasprotnik.

F. A.

Naše elektrarne

V Jugoslaviji imamo danes 63 velikih hidro- in termoelektrarn. Od tega smo zgradili po vojni 25 hidroelektrarn in 16 termoelektrarn (pred vojno smo imeli obojih 22). V gradnji pa je 8 hidro- in 7 termoelektrarn. Leto 1945 je bila letna potrošnja električne ener. v Jugoslaviji 817.000.000 kWh (moč vseh elektrarn 524 MW), letošnja bo že 9.300.000.000 kWh (moč vseh elektrarn pa 2298 MW).

Živahna fotografska dejavnost potrjuje, da so fotomateriji živa veča naše tehnične dejavnosti. Ustanavljamo nove klube in krožke, kjer so za to pogoj, pritegnemo še več pionirjev in mladine!

Marijan Tratar

O sevniškem Partizanu

Nedavno tega je imelo TVD Partizan v Sevnici redno sejo upravnega odbora, kjer so obravnavali različne probleme društva in razpravljali o delu v društvu. Predel, še ne največ časa, je bilo posvečeno šolski telovadbi v Sevnici. Zavrati pomanjkanja telovadnic je bila šola prisiljena prosiiti TVD Partizan za pomoč. Telovadno društvo je z razume-

vanjem sprejelo prošnjo in dovolilo uporabo telovadnice za šolsko telovadbo. Sedaj pa, ko se začena zima in otroci ne morejo telovaditi v nezakurjeni telovadnici, se je stvar zapletla. Partizan sam ne more nuditi brezplačno tudi kurjavo, pomoči pa ni od nikoder. Zato bo šola prisiljena ukiniti pouk telovadbe, kar vsakega ne bo v korist do-

rešajoči mladini. Nujno bi bilo da bi odgovorni o tem nekoliko razmislili in našli potrebna sredstva, da bi se lahko pouk telovadbe nemoteno odvijal.

Na isti seji je tekel tudi razgovor o orkestru, ki je bil ustanovljen v Sevnici. DPD »SVOBODA«, ki naj bi skrbelo za kulturno-prosvetno dejavnost, nima niti sredstev niti prostorov, ki so takemu orkestru potrebni. Zato je Partizan ponudil orkestru svoje prostore za vadbo, poleg tega pa tudi nekaj svojih instrumentov. Ko je že vse kazalo, da bo lepa zamisel imela uspeh, pa je svoboda iz ne vem kakšnih razlogov začela nasprotovati temu, da bi orkester nastopal pod imenom Partizana. Ker je jasno, da Partizan ne more nuditi uslug brezplačno drugim, je nujno, da Svoboda zavzame bolj zdravo stališče do celotne zadeve, ker bi se lahko zgodilo, da bi zaradi trme nekoga propadla plemenita zamisel.

Pregled dela TVD »Partizan« v Sevnici ne bi bil popoln, če ne bi omenili seminarja za vse vodnike v občini, ki ga je vodila okrajna inštruktorica tov. Draga Mistej. Seminar naj bi bil v ponedeljek in torek pretekli teden, torej dvodnevne, kar pa je bil le deloma. Prvi dan seminarja se je zbralo premalo vodnikov, prišli so le iz Sevnice, zaradi takega odnosa nekaterih vodnikov seminar seveda ni mogel popolnoma uspeti. Zaželeno bi bilo, da v bodoče pokažejo vodniki do seminarjev drugačen odnos, ker jim udeležba na seminarju gotovo ne bo škodila.

Jože Maurer

Lep uspeh pionirke iz Novega mesta na zveznem turnirju

V času praznikov so pretekli teden v Ljubljani priredili dva zvezna turnirja v namiznem tenisu — za mladince in mladinke. Med mladinci je nastopilo 16 najboljših iz vse Jugoslavije, pri mladinkah pa 14 najboljših. Na podlagi uspehov med pionirkami in tudi mladinkami je zvezni trener

med najboljših mladinke uvrstil teden v Ljubljani priredili dva zvezna turnirja v namiznem tenisu — za mladince in mladinke. Med mladinci je nastopilo 16 najboljših iz vse Jugoslavije, pri mladinkah pa 14 najboljših. Na podlagi uspehov med pionirkami in tudi mladinkami je zvezni trener

Kegljaška liga Novega mesta

V nadaljevanju tekmovalnja so bili doseženi naslednji rezultati: Na kegljašču Pionirja v Brsljinu: Vseh devet: Pionir 2 396:354 Zvezničar: Pionir 2 270:371 Pionir 1: Luknja 395:371 Zvezničar: Pionir 1 350:372 Pionir 1: Kovinar 374:397

Na kegljašču pri Vrhovniku: Novoteksa: Pionir 2 271:279 Vseh devet: Luknja 337:350 Vseh devet: Zvezničar 336:299 IMV: Novoteksa 314:285 R. V.

Na kegljašču pri Vrhovniku: Novoteksa: Pionir 2 271:279 Vseh devet: Luknja 337:350 Vseh devet: Zvezničar 336:299 IMV: Novoteksa 314:285 R. V.

Točko in pol za Gajskim so se zvrstili: provokatornik Slavko Polk in drugokategorik Jure Picek, Stane Pink in Franc Jenko. Zanimivo je, da je Dokl večino boljših igralcev premagal, izgubil pa je z zadnjeplasiranimi.

Ze omenjeno četvorico so se uvrstili Radovanovič, Adamič, Cujnik, Bartolj in Kotnik. Brzoturnir so igrali z urami — na 5 minut.

Metličanke: stanovanjsko skupnost!

Metliški gospodinjinski center ima delovne prostore v šolski kuhinji, katero vodi skupno z društvom za napredek gospodinjstva. V šolski kuhinji dobe vsi šolarji malico, za katero plačujejo po 100 din na mesec, revnejši le po 50, še revnejši pa nič. Topli obrok (enolončnico) dobe predvsem šolarji iz okoliških krajev, šolo-obvezni otroci zaposlenih mater in nekateri predšolski otroci zaposlenih mater. Ta obrok stane 30 din na dan.

Gospodinjinski center je po soja gospodinjstvom sokovnike in tehnične. Žene bi rade kupile sešalec za prah, da bi ga posojale, razpravljajo pa tudi o nakupu pralnega stroja. V Metliki je zaposlenih namreč precej žena in deklet, saj dva največja obrata Novoteksa in Beti zaposlujeta v glavnem le žene in dekleta. Te morajo po službi doma še kuhati, prati, paziti na otroke (v Metliki se nimajo otroškega vrta).

Obtoženec in tožnica sta tudi začela »glihati«.

— Jaz bi povisla n: 1000 din za otroke.

— Jaz bi pa tudi malo popustila z 2500, je priznala tožiteljica.

Res, kot da je šlo za pravičn...

P.a.

Metličanke: stanovanjsko skupnost!

Metliški gospodinjinski center ima delovne prostore v šolski kuhinji, katero vodi skupno z društvom za napredek gospodinjstva. V šolski kuhinji dobe vsi šolarji malico, za katero plačujejo po 100 din na mesec, revnejši le po 50, še revnejši pa nič. Topli obrok (enolončnico) dobe predvsem šolarji iz okoliških krajev, šolo-obvezni otroci zaposlenih mater in nekateri predšolski otroci zaposlenih mater. Ta obrok stane 30 din na dan.

Gospodinjinski center je po soja gospodinjstvom sokovnike in tehnične. Žene bi rade kupile sešalec za prah, da bi ga posojale, razpravljajo pa tudi o nakupu pralnega stroja. V Metliki je zaposlenih namreč precej žena in deklet, saj dva največja obrata Novoteksa in Beti zaposlujeta v glavnem le žene in dekleta. Te morajo po službi doma še kuhati, prati, paziti na otroke (v Metliki se nimajo otroškega vrta).

Obtoženec in tožnica sta tudi začela »glihati«.

— Jaz bi povisla n: 1000 din za otroke.

— Jaz bi pa tudi malo popustila z 2500, je priznala tožiteljica.

Res, kot da je šlo za pravičn...

P.a.

Zdaj tudi fotoamaterji

Med vejami tehnične dejavnosti, ki tudi v našem okraju vzbujajo zanimanje mladine, je fotomaterstvo. V okraju je 30 foto krožkov s 400 pionirji, fotoklubi v Vidmu-Krškem, Novem mestu in Sevnici ter še posebej klub na novomeškem učiteljsku. Skupno imajo 600 članov.

Razstave tehničnih izdelkov po odredih in v občinskih centrih so pokazale, da napravijo naši fotoamaterji že zavladajo vredne izdelke. Posebej bi omenili posnetke pionirjev iz Leskoveca pri Krškem, Artič, Sevnice in novomeškega učiteljskega, ki imajo laboratorije. Tudi v Žužemberku, na Dvoru in v Metliki so naredili že precej zanimivih krajevnih posnetkov. V Metliki so poizkusili napraviti celo barvast diafilm o Beli krajini.

Nekateri fotoamaterji so sodelovali s svojimi izdelki na razstavah v domovini in inozemstvu. Vendar bo treba še krepko zaorati v ledino fotografiranja, da bodo napravili še lepše in boljše posnetke.

Najboljša fotomaterska šola so tekmovalna. Kakor ostale veje tehničnih dejavnosti, tako so se tudi fotoamaterji odločili, da bodo sodelovali v tekmovaljih, ki jih je razpisala I.T. Pravilnik imajo že izdelan. Mogoče bo prav to tekmovalje pripomoglo, da bomo prišli do turističnega albuma ali pa do obsežnega dela, ki naj bi v sliki prikazalo rast Dolenjske in okraja. (Fotomaterji, pošiljajte posnetke tudi našemu listu!)

Živahna fotografska dejavnost potrjuje, da so fotomateriji živa veča naše tehnične dejavnosti. Ustanavljamo nove klube in krožke, kjer so za to pogoj, pritegnemo še več pionirjev in mladine!

Marijan Tratar

Tovarna šivalnih strojev »MIRNA« na Mirni je priredila tudi v našem okraju že več zelo uspešnih krojno-šivalnih tečajev s praktičnim poukom o pravilni rabi in negi stroja. Udeležence tečajev so povsod dobile osnovno znanje o šivanju za vsakdanjo rabo in o krojenju, kar lahko vsaka mati, gospodinja ali dekle s pridom izkoristi zase ali za družino. — Na sliki: prizorček s praktičnega dela z zadnjega, že zaključenega krojnega tečaja v Novem mestu (Foto: Polde Pungertar)

Sem ter tja po Spodnjem Posavju V TEM TEDNU VAS ZANIMA

Dolgoletna želja, da bi Koprivnica pri Senovem dobila vodovod, se je uresničila. Predvsem je treba pohvaliti prebivalstvo, ki je razen zbranih sredstev pomagalo tudi s prostovoljnimi delom. Vaščani so zbrali nad 250.000 dinarjev, ostala sredstva pa je dala občina. Prebivalstvo je pomagalo tudi pri gradnji šeststanovalnega bloka za učitelje. V prostorih te zgradbe bosta v prihodnjem letu pričeli obratovati pošta in ambulanta.

Se vedno pa ni rešeno vprašanje šolstva. Prostorji so za sedeseden učencev mnogo premajhni; predlagali so, da bi šolsko poslopje dvignili za eno nadstropje. Nujno

bi bilo ponovno osnovati osemletko. Šola tudi nima igrišča in učil, kar je ena od osnovnih pomanjkljivosti modernega pouka.

Dejavnost organizacij je pestra; zlasti učiteljskega in izvenšolskega dela posveča predvsem splošni izobrazbi in vzgoji tamkajšnjega prebivalstva, ki je pridobil precejšen ugled. SZDL in krajevni odbor sta organizirala dela pri urejanju pokopališča. Rdeči križ je v začetku decembra organiziral poseben tečaj, kjer se bodo dekleta seznanila z osnovnimi zdravstvenimi navadami. Dekleta želijo tudi znanja iz gospodinjstva, zato bodo v kratkem organizirali še gospodinjstvo tečaj.

Na kmetijskem posestvu so zgradili novo garažo za stroje in traktorje. Gradbeni material so dobili, ko so porušili neuporabno hlev, last splošnega ljudskega premoženja. Sredstva za gradnjo je krila zadruga, delavci pa so pri delu žrtvovali veliko prostovoljnih delovnih ur. Nova garaža je postala njihov ponos.

FOTOAMATERJI V KRŠKEM: ODLIČNO!

V počastitev letošnjega dneva republike in meseca tehnike so poštovni fotoamaterji iz Vidma-Krškega odprli zadnje nedeljo v novembri v prostorih Elektro zelo lepo urejeno prvo meklubsko razstavo. Pripravili so jo prvič po enajstih letih delovanja v klubu. Razstava je obsegala dva dela: črno-bele slike in barvne posnetke. 108 črno-belih in 28 barvnih slik je dalo lep in zanimiv pregled naše fotomaterske rasti, saj smo na njej opazili razen 10 domačih (Franca Dolinska,

Ivana Glogovska, Alojza Koželja, Milana Medvedja, Albina Roš, Milena Roš, Viktorja Zemljaka, na barvi pa še Otona Lavrenčiča, Gvida Rošoharja in Martina Zupaničja) tudi vrsto najboljših slovenskih, hrvaških in srbskih fotoamaterjev.

Ob otvoritvi je bila majhna slovesnost, na kateri je tajnik kluba razdelil najboljše denarne nagrade in diplome s pohvalami. Ob tej priložnosti sta pozdravila prisotne tudi zastopnik Hrvaškega republiškega odbora fotoamaterjev Oton Honjček ter zastopnik Okrajnega odbora LT iz Novega mesta, ki sta prirediteljem čestitala. Fotoklub je zdaj ob razstavi tudi izdal brošuro, seznam in katalog z najboljšimi nagradnimi posnetki z razstave. Predvaljali so tudi 38 najlepših barvnih diapozitivov, domačih in ostalih fotoamaterjev Jugoslavije.

Razstava je trajala do 5. decembra in je doživela lep uspeh. Ker prireditelji ne bi bili kos vsem izdatkom, so za razstavo prispevala razna podjetja. Pokrovitelji razstave predsednik OBLO je v uvodu kataloga napisal med drugim:

»Prav je naše mesto majhno, »ponosom ugotavljam, da se je fotografija pri nas lepo razvila in da iz leta v leto napreduje. Želim, da bi nadaljevali začetno tradicijo ter pritegnili k sodelovanju največ mladine!«

Marijan Tratar

Iz Trebanjske občine

PO SENOVSKI OKOLICI

Mnoge vasi v senovski občini se vedno bolj potegujejo za elektriko in vodovod. Leskovce so med prvimi, ki so dobile pitno vodo. V prihodnjem letu bodo začeli poragati vodovodne cevi tudi v Velikem Kamnu, težje pa bo vodovod speljati na Veliki Dol, ki leži na hribu.

V Leskovcu bodo kmalu speljali tudi elektriko. Denar za transformator so že zbrali. Tudi prebivalci Mrtnih se želijo, da bi jim kmalu zasvetile žarnice. Tako bi rešili vprašanje razsvetljave v sedemdesetih hišah.

I. Z.

1500 OBISKOVALCEV V SEVNICI!

V počastitev dneva republike in ob desetletnici svojega obstoja je priredilo priateljsko društvo Sevnica filatelistično in numizmatično razstavo. Dozvela je izredni uspeh, saj jo je v šestih dneh obiskalo nad 1500 ljudi.

V filateliji so bile zastopane EUR Jugoslavija, stara jugoslovanska in Unija STT kar v celoti, nekateri večje države Evrope so bile prikazane v izvirnih, z nekaj značilnimi serijami pa so bile zastopane skoraj vse države sveta. Posebno pozornost so vzbujale tedenske zbirke, saj so samo športni motivi obsegali 950 znamk. Predlateljstva pisma (18), filatelistična frankirana pisma, maksimum karte in pisan bogat izbor ovitkov prvega dne s

posebnimi žigi (160) ter druge posebnosti so imele vedno polno obudovalce.

V numizmatični zbirki smo videli najstarejši novic iz leta 223 pred našim štetjem. Sledilo je obdobje Rimljanov z denarjem številnih konzulov, pretorjev in cesarjev. V srednjem veku je bil zanimiv denar, kovani v Kostanjevici, Brežah, Ptuju, Gorici itd. Sledile dragocene toljare in dvajsete raznih vladarjev, predvsem Marije Terezije, težki novci carske Rusije, goldmariji iz Razstavljenih je bilo nad 700 kovancev in več kot 200 bankovcev.

Ves razstavljeni material je last sevnjskih zbiralcev.

—ost

SPODBUDNO IN KORISTNO

Kmetijska zadruga Raka se vedno bolj uveljavlja v pogodbenu sodelovanju. Poslej

je sklenila s kmečkimi proizvajalci precejšnje število pogodb, ki se nanašajo na umet-

Novo v Suhi krajini

Trgovsko podjetje »Suha krajina« je letos na Dvoru preuredilo poslovalnico Dvor. Staro, močno izrabljeno opremo so zamenjali s sodobno, ki jo je izdelalo Mizarstvo na Dvoru, in hkrati preuredili tudi izložbo. Vse skupaj jih je veljalo 1 milijon 50 tisoč dinarjev. Podjetje je večji del prispevalo lastna sredstva, nekaj pa je dala tudi občina. Podjetni suhokrajni trgovci pa se niso zadovoljni. Kupili bodo dva sodobna prodajna pulta z vdelanim hladilnikom; enega za prodajalno Dvor, drugega pa za prodajalno Slap v Žužemberku. Prodajalno Slap bodo preuredili prav tako, kot so ono na Dvoru. Celo več, njene prostore bodo razširili tako, da se bo tja preselila tudi poslovalnica Grad, ki zdaj ni v najprimernejših prostorih.

IEV potegnil cevovodov v Žužemberku. Zdar so pa Žužemberčani kar se da pohitili, seveda, saj je tri ali štiri metre cevovoda od cestnega voda do hiše potegniti mnogo lažje, kot pa polagati cevi od zbiralnika tja v Žužemberku.

Ustni časopis prireja danes, 8. decembra, ob 7. uri zvečer v Žužemberku novinarska podružnica iz Novega mesta. Priprani smo, da bodo bralci, ki se bodo za nekaj ur spremenili v poslušalce, izvedeli marsikaj novega in koristnega in da bo mala žužemberška dvorana kar pretesna.

Sivalni tečaj Tovarne Mirna se je pričel 18. novembra na Dvoru pri Žužemberku.

Trajal bo dva meseca, 60 obiskovalcev, žena in deklet, pa se bo v tem času naučilo krojenja in šivanja. Veliko število udeležencev pričla, da so Suhokrajnice, mlajše in starejše, lepo gesto Tovarne sivalnih strojev iz Mirne sprejele s posebnim zadovoljstvom. Vse tečajnice so zelo zadovoljne, o učiteljih, ki jih učijo, pa se izražajo z najbolj pohvalnimi besedami.

»Dva metra, da, kaj več pa teži!« Tako nekako so menda razmišljali Žužemberčani o svojem vodovodu ves čas, ko jih je občina pozivala, naj prične sodelovati pri gradnji. In res se zadeva ni premaknila vse dotlej, dokler ni novi obrat

Novomeška kronika

Med proslavami za dan republike, ki so jih priredili pred 29. novembrom razni kolektivi in sindikalne podružnice, je treba omeniti na prvem mestu lepo pobudo Sindikalne podružnice OLO, Sodišča in javnega tožilstva in ONZ v Novem mestu. Priredila je uspešno, zelo kulturno in prijetno akademijo 28. novembra zvečer v prostorih Doma JLA. Podružnica je bila pred leti med najaktivnejšimi v mestu; kaže, da je bodo podobne pube spet pripeljale na tlo mesta.

Pionirski hišni svet v bloku M. na Znančevih ni bil je s kletnih prostorih stavbe otroško sobo. Otroci so sami pomagali pri delu: pulili so žebce v podu, iz desek izlitali klopi, med njimi pa je tudi mali umetnik Milek Komej, ki je na stene lepil naslikane sneguljice in palčke. Za državni praznik 29. novembra so otroci sami organizirali proslavo za stavbo bloka.

V nedeljo, 4. decembra zvečer, je v Domu JLA gostovalo gledališče iz Karlova z Državno medio v treh delnih Dundo Maco. Gledalci so bili z izvajanjem gostov iz bratske republike Hrvatske zelo zadovoljni, saj je njihovo gledališče znano po visoki umetniški ravni.

Mleko se je podražilo 1. decembra na 45 din litra. Nekateri zlasti vročevrnce gospodinj, so secer dozdaj, v splošnem pa mnogo podražitev mleka že dali

časa pričakovali glede na cene mleka po drugih državah.

Tržno poročilo od 5. decembra na novomeškem živilskem trgu ni zabeležilo nobenih bistvenih sprememb. Prodajali so kisló zelje po 60 din kg, kisló repo po 60 din, jabolka po 60 din, jaja po 20 do 20 din, solato po 30 din, krompir po 15 din, mleko po 40 din litra, smetano po 60 din skodelica; za 110 din ista cena je bila za fižol, hruske pa so bile po 100 din kg. Stojnice s pletenimi je vedno več, saj gre to blago dobro v promet.

Gibanje prebivalstva: poročili so: Edvard Prantar, rudarski tehnik iz Irce vasi in Kristina Stefek, uslužbenka s Ceste komandanta Staneta 9; Sreten Žeraj, oficer JLA iz Bršljina in Helena Pesnič, dijakinja s Ceste komandanta Staneta 12; Avgustin Vrščaj, delavec iz Adamičevih 6 in Milena Berus, kuharska pomočnica iz Paderskeve 25; Stanislav Galic, mizar iz Malenske vasi in Milena Sinkovec, uslužbenka iz Slakove 6; Peter Rustja, geometer s Ceste komandanta Staneta 34 in Elizabeta Brank, studentka iz Raskovske 7; Anton Rema, uslužbenec iz Jerbove 18 in Ana Ceruš, nakarica z Glavne trga 16.

Umrli sta: Matilda Zorec, gospodinja iz Karlovske 2, stara 70 let in Marija Premur, družinska upokolenka iz Cankarjeve 13, stara 77 let.

SOBOTA - 10. DECEMBRA:

5.00-3.00 Dobro jutro! (glasbeni glasbeni spored - vmes ob 5.10-5.30 Nekaj domačih - 5.30-6.40 Reklame - 6.05 Glasba ob delu - 6.20 Majhen koncert volinjske Cila Skerjanc - 6.35 Radijska sola za nižjo stopnjo - S postarjem od vrat do vrat (ponovitve) - 9.25 Beograd - Moskva (Zabavna glasba) - 10.15 Richard Strauss iz Italije (Dunajski filharmonični orkester dirigira Clemens Krauss) - 11.00 Po svetu jazza - VIII. oddaja (ponovitve) - 11.30 Pionirski tehnik - 11.50 Otroci izbirajo pesem - 12.00 Ansambel orkestra družila 1215 Kmetijski nasveti - Ing. Rajko Rakovec: Najpogostejše zdravstvene bolezni - 12.25 Zabaven opol-danski spored - 13.15 Obvestila in zabavna glasba - 13.30 Komitet bratov Avsenik - 13.50 Prikljubijene tenorke arje - 14.20 Sport in športniki - 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - 15.15 Obvestila, reklame in zabavna glasba - 15.40 S knjižnega

NEDELJA - 11. DECEMBRA:

6.00-6.30 Nedeljski jutranji pozdrav - vmes ob 6.05-6.15 Poročila, vremenska napoved in dnevniki - 6.30 Dnevnik - 6.45 Veliki zabavni orkester - 6.50 Jezikovni pogovori - 6.55 Pihalni orkester LM p. v. Rudolfa Starika - 7.15 Okno v svet - 7.30 Obvestila, reklame in zabavna glasba - 7.35 Radijski dnevnik - 7.40 Trideset minut z domačimi mladimi ansambli in njih solisti - 7.50 R. A. Becker: Dovolite ime mi je Cox - V. ežzoda - 21.00 Melodije za prijeten konec tedna - 22.15 Oddaja za naše izseljence - 23.05 Zaplešite z nami! 24.00 Zdravila poročila in zaključek oddaje.

NEDELJA - 11. DECEMBRA: 6.00-6.30 Nedeljski jutranji pozdrav - vmes ob 6.05-6.15 Poročila, vremenska napoved in dnevniki - 6.30 Dnevnik - 6.45 Veliki zabavni orkester - 6.50 Jezikovni pogovori - 6.55 Pihalni orkester LM p. v. Rudolfa Starika - 7.15 Okno v svet - 7.30 Obvestila, reklame in zabavna glasba - 7.35 Radijski dnevnik - 7.40 Trideset minut z domačimi mladimi ansambli in njih solisti - 7.50 R. A. Becker: Dovolite ime mi je Cox - V. ežzoda - 21.00 Melodije za prijeten konec tedna - 22.15 Oddaja za naše izseljence - 23.05 Zaplešite z nami! 24.00 Zdravila poročila in zaključek oddaje.

ODLOK O OBVEZNOSTI AGROTEHNIČNIH UKREPIL ZA PRIDELAVANJE KRME IN ODLOK O OBVEZNOSTI AGROTEHNIČNIH UKREPIL NA TRAVNIŠKIH SO SPREJELI NA ZADNJI SEJ OBLO TREBNJE, KI JE BILA 25. NOVEMBRA. ODLOKA ZAJEMATA VSA ZEMELJIŠTA V OBČINI RAZEN ONIH, KI JE ENKRATNA KOŠNJA TRAVNIŠKIH IN POPLAVLJENIH ZEMELJIŠČA.

Mokronoško Vrhopletarstvo, ki se je pred nekaj meseci osamosvojilo, vedno bolj ureja proizvodnjo. Ob osamosvojitvi so imeli težave z vodstvom, ker je prejšnje oddlo in so ostali samo delavci. Pred kratkim pa so dobili direktorja in ostale potrebne uslužbence. Tudi vprašanje obratnih sredstev je vedno manj problematično, saj so dobili še podlrgi milijon dinarjev po jolgi od Narodne banke in en milijon od občinskega ljudskega odbora, sami pa so že imeli 6 milijonov dinarjev obratnih sredstev. Za normalno poslovanje bi potrebovali še okoli 3 milijone obratnih sredstev. V podjetju, ki šteje 60 delavcev, bodo še izboljšali delavsko samoupravljanje. V ta namen se pripravljajo predavanja za člane delavskega sveta in upravnega odbora. P. J.

PRODAMO

manjšo količino potiskane časopisnega papirja

UPRAVA DOLENJSKEGA LISTA

Novo mesto, Glavni trg 3 (poštni predal 33)

Obvestilo o šoferskih tečajih

AVTO-MOTO DRUŠTVO V NOVM MESTU bo organiziralo v prihodnjih mesecih več

šoferskih tečajev za voznike-amaterje

Vsi, ki bi tak tečaj radi obiskovali, naj se čimprej osebno ali pisмено javijo v društveni pisarni na Ragovski cesti. Kdaj se bo začel prvi tečaj, bo pravčasno javljeno; številni tečajev bo odvisno od števila zainteresiranih. Da bi bil urnik tečajev čimbolj prijeten, poziva društvena uprava, naj se zainteresirani čimprej prijavijo!

Obiskujte razstave Studijske knjižnice MIRANA JARCA v Novem mestu!

Petnajst let podjetja in deset let samoupravljanja

V soboto, 26. novembra, je kolektiv podjetja Obrtnik iz Novega mesta proslavil dvojni jubilej: 15-letnico podjetja in 10-letnico delavskega samoupravljanja. Podjetje se je, odkar je ustanovljeno, večkrat reorganiziralo in se vse do leta 1957 razvijalo v doka

težkih pogojih. Iz trgovskega podjetja zaprtega tipa, namenjenega samo vojaškim osebam, se je preusmerilo v obrtno proizvodnjo. Stalne selitve z vojnimi enotami v prvem razdobju so bile velika ovira tako pri urejanju prodajnih prostorov kot pri vzgoji kadrov.

Obrtnik je po vojni izučil v Novem mestu 21 vajencev raznih obrtnih strok. 25-članski kolektiv je prerasel v 75-članskega. Uredili so sodobno prodajalno na Glavnem trgu, eno najlepših v Novem mestu, ter preuredili in vzorno opretili šiviljsko, čevljarstvo in krojaško delavnico. V naštetih delavnicah nudijo potrošnikom obrtne usluge, vrhu vsega pa imajo v Novem mestu še dve dobro založeni prodajalni. Proizvodne nahte iz polnjulje vsako leto 130 in 140-odstotno. Vse to je še mnogo drugega so povedali govorniki na proslavi v soboto. P. J.

Obiskujte razstave Studijske knjižnice MIRANA JARCA v Novem mestu!

Petnajst let podjetja in deset let samoupravljanja

V soboto, 26. novembra, je kolektiv podjetja Obrtnik iz Novega mesta proslavil dvojni jubilej: 15-letnico podjetja in 10-letnico delavskega samoupravljanja. Podjetje se je, odkar je ustanovljeno, večkrat reorganiziralo in se vse do leta 1957 razvijalo v doka

težkih pogojih. Iz trgovskega podjetja zaprtega tipa, namenjenega samo vojaškim osebam, se je preusmerilo v obrtno proizvodnjo. Stalne selitve z vojnimi enotami v prvem razdobju so bile velika ovira tako pri urejanju prodajnih prostorov kot pri vzgoji kadrov.

Obrtnik je po vojni izučil v Novem mestu 21 vajencev raznih obrtnih strok. 25-članski kolektiv je prerasel v 75-članskega. Uredili so sodobno prodajalno na Glavnem trgu, eno najlepših v Novem mestu, ter preuredili in vzorno opretili šiviljsko, čevljarstvo in krojaško delavnico. V naštetih delavnicah nudijo potrošnikom obrtne usluge, vrhu vsega pa imajo v Novem mestu še dve dobro založeni prodajalni. Proizvodne nahte iz polnjulje vsako leto 130 in 140-odstotno. Vse to je še mnogo drugega so povedali govorniki na proslavi v soboto. P. J.

Obiskujte razstave Studijske knjižnice MIRANA JARCA v Novem mestu!

Petnajst let podjetja in deset let samoupravljanja

V soboto, 26. novembra, je kolektiv podjetja Obrtnik iz Novega mesta proslavil dvojni jubilej: 15-letnico podjetja in 10-letnico delavskega samoupravljanja. Podjetje se je, odkar je ustanovljeno, večkrat reorganiziralo in se vse do leta 1957 razvijalo v doka

težkih pogojih. Iz trgovskega podjetja zaprtega tipa, namenjenega samo vojaškim osebam, se je preusmerilo v obrtno proizvodnjo. Stalne selitve z vojnimi enotami v prvem razdobju so bile velika ovira tako pri urejanju prodajnih prostorov kot pri vzgoji kadrov.

Obrtnik je po vojni izučil v Novem mestu 21 vajencev raznih obrtnih strok. 25-članski kolektiv je prerasel v 75-članskega. Uredili so sodobno prodajalno na Glavnem trgu, eno najlepših v Novem mestu, ter preuredili in vzorno opretili šiviljsko, čevljarstvo in krojaško delavnico. V naštetih delavnicah nudijo potrošnikom obrtne usluge, vrhu vsega pa imajo v Novem mestu še dve dobro založeni prodajalni. Proizvodne nahte iz polnjulje vsako leto 130 in 140-odstotno. Vse to je še mnogo drugega so povedali govorniki na proslavi v soboto. P. J.

Obiskujte razstave Studijske knjižnice MIRANA JARCA v Novem mestu!

Petnajst let podjetja in deset let samoupravljanja

V soboto, 26. novembra, je kolektiv podjetja Obrtnik iz Novega mesta proslavil dvojni jubilej: 15-letnico podjetja in 10-letnico delavskega samoupravljanja. Podjetje se je, odkar je ustanovljeno, večkrat reorganiziralo in se vse do leta 1957 razvijalo v doka

težkih pogojih. Iz trgovskega podjetja zaprtega tipa, namenjenega samo vojaškim osebam, se je preusmerilo v obrtno proizvodnjo. Stalne selitve z vojnimi enotami v prvem razdobju so bile velika ovira tako pri urejanju prodajnih prostorov kot pri vzgoji kadrov.

Obrtnik je po vojni izučil v Novem mestu 21 vajencev raznih obrtnih strok. 25-članski kolektiv je prerasel v 75-članskega. Uredili so sodobno prodajalno na Glavnem trgu, eno najlepših v Novem mestu, ter preuredili in vzorno opretili šiviljsko, čevljarstvo in krojaško delavnico. V naštetih delavnicah nudijo potrošnikom obrtne usluge, vrhu vsega pa imajo v Novem mestu še dve dobro založeni prodajalni. Proizvodne nahte iz polnjulje vsako leto 130 in 140-odstotno. Vse to je še mnogo drugega so povedali govorniki na proslavi v soboto. P. J.

Obiskujte razstave Studijske knjižnice MIRANA JARCA v Novem mestu!

Petnajst let podjetja in deset let samoupravljanja

V soboto, 26. novembra, je kolektiv podjetja Obrtnik iz Novega mesta proslavil dvojni jubilej: 15-letnico podjetja in 10-letnico delavskega samoupravljanja. Podjetje se je, odkar je ustanovljeno, večkrat reorganiziralo in se vse do leta 1957 razvijalo v doka

težkih pogojih. Iz trgovskega podjetja zaprtega tipa, namenjenega samo vojaškim osebam, se je preusmerilo v obrtno proizvodnjo. Stalne selitve z vojnimi enotami v prvem razdobju so bile velika ovira tako pri urejanju prodajnih prostorov kot pri vzgoji kadrov.

Tedenski koledar

Cetrtek, 8. decembra: Marijan. Petek, 9. decembra: Savica. Sobota, 10. decembra: Smiljana. Nedelja, 11. decembra: Danijel. Ponedeljek, 12. decembra: Alojša. Torek, 13. decembra: Lucija. Sreda, 14. decembra: Vojmir.

ČESTITKA

Logarju Bogdanu Zupančiču iz Ajdovca želimo na novi življenjski poti mnogo sreče: Vida, Vera, Francelj, Egon in Karel.

KINO

Crnomoj: 9. in 11. dec.: amer. barv. film »Dezverje prihaja!«. 12. in 14. dec.: franc. film »Velike družine«.

Dol. Toplice: 10. in 11. dec.: jugoslov. film »Miss Stone«.

Kostanjevica: 11. dec.: franc. ital. film »Parizanka«.

Metlika: 10. in 11. dec.: »Madame Butterfly«; 14. dec.: »Operacija Amsterdam«.

Novo mesto: »Krk«: od 9. do 12. dec.: ital. barv. film »Noči Lukrecije Borgia«; od 13. do 15. dec.: slov. film »Kočubey«.

Novo mesto - Dom JLA: od 8. do 11. dec.: ameriški barvni film »Osamljeni maskarade«.

Semir: 11. dec.: angl. barv. film »Interpol«.

Senovo: 8. dec.: angl. film »Smrt na mestu«.

Trebnje: 10. in 11. dec.: ital. film »Sinfonija jubileja«.

Sevnica: 10. in 11. dec.: madžarski film »Zavojne stopnice«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

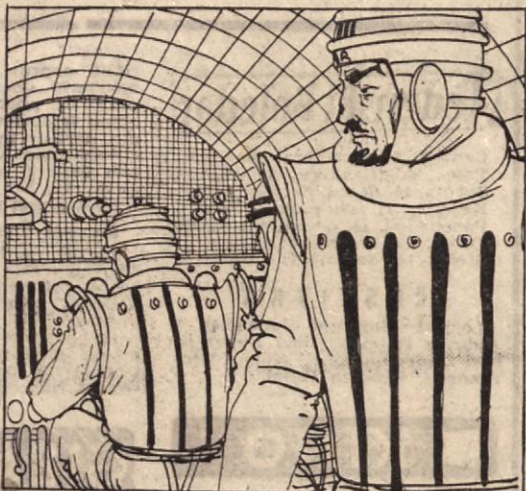
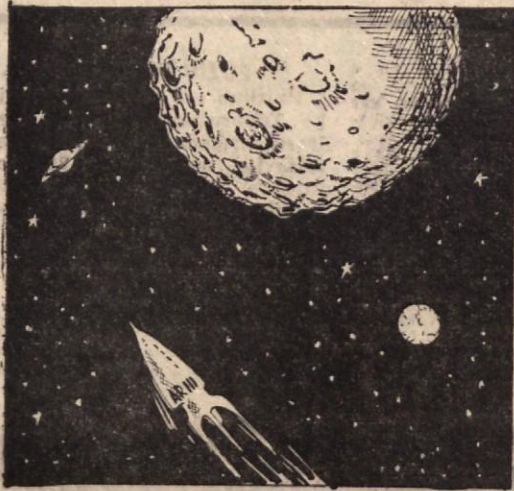
Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto: 10. in 11. dec.: angl. barvni film »Smrt na mestu«.

Novo mesto

V ATOMSKI RAKETI NA LUNO

PRIREJENO PO FANTASTIČNI ZGODBI
R. O. FOHLERJA

22. Ze tretji dan je drvela atomska raketa popolnoma neslišno skozi večno noč akustično mrtvega vesolja proti polni luni in prevadila že polovico svoje poti, približno 185.000 kilometrov. V notranjosti vesoljne ladje, v kateri je vladala dnevna svetloba, ki so jo dajali atomski reaktorji, ni bilo moč opaziti te ogromne brzine letenja. Enako je bilo tudi četrty dan. Ko se je približala Luni na 500 kilometrov, se je poslužila poti okrog nje, pri čemer je izrabila lunino privlačno silo. Vsaka posadka je bila pri instrumentih, merila in beležila.

23. Najvažnejši mož v vesoljni ladji je bil sedaj radarski tehnik. Zunanja toplota se je dvignila medtem na +116 stopinj Celzija. Vsi so hvallili konstruktorja Rona, ki ni pozabil na hladilne naprave. Nato je nastopil trenutek, ko bi naj ljudje prvič zagledali zadnjo stran meseca. Zunanja toplota je jela naglo padati in pričelo se je dani. Nenadoma je vesoljsvena noč prenehala. Kapitan je ukazal izklopiti hladilne naprave in vklopiti toplotne. Tedaj se je pojavila pred očmi letalcev tajinstvena zadnja stran Lune. In kaj so videli? Prav toliko, kot bi videli, če bi leteli ponoči 600 kilometrov nad Zemljo; nič, prav nič.

24. Zunanji toplomer je kazal -40 stopinj Celzija. Radarski tehnik je nenehno skrbel za pravilno razdaljo do Lune. Pri tem poletu je bil pravzaprav on tudi krmar. Predtem je skrbel za smer poleta pilot oziroma posebna avtomatična naprava. Slednjič je preletela raketa čono »pepelato sive svetlobe«, ob tistem delu Lunine oble, ki jo zemeljski opazovalci do popolnega zaokroženja Lune le stežka vidijo. Zanje je bila Luna v pojemanju, medtem ko je za opazovalce na AR 3 Zemlja v enaki smeri naraščala. Kapitan je pogledal na veliko električno uro v pilotovi kabini. Vrel je odklopiti kurjavo in vključiti hladilne naprave.

DNEVNIK ZLOČINOV

Množični krvniki Eichmann, ki je v izraelskih zaporih, govori prek ameriške revije »LIFE« o strahotah terorja, kateremu je očetoval in bo troval med vojno

»Naša dolžnost je, da objavimo ta dokument, ker osvetljuje strahote terorja in ne-verjetno množično uničevanje ljudi, ki je bilo zagrešeno v času naše generacije.« S temi besedami je pričela ameriška revija »Life« objavljati spomine vojnega zločinca Adolfa Eichmanna, ki so bili napisani na podlagi zapiskov nekega novinarja v Buenos Airesu leta 1956.

Leta 1956 se je nemški novinar Wilhelm Sassen seznanil v neki kavarni v Buenos Airesu z možkim, o katerem je šele pozneje izvedel, da je Adolf Eichmann. Skrivnostni

moški je predlagal novinarju, naj zapiše njegove spomine na preteklo svetovno vojno. Sassen je predlog sprejel, ker je čutil, da ima v rokah »senzacionalen« material. Na številnih zaporednih sestankih je Sassen predložil uredništvu revije »Life« avtentični dnevnik vojnega zločinca Eichmanna. Uredništvo je skozi šest mesecev preverjalo verodostojnost teh zapiskov in jih zdaj pričelo objavljati.

83 let za strojem

Nedavno je v Bringstocku v Angliji umrla v svojem 83 letu Harrieta Bland, ki je 83 let delala v isti tovarni. Kot 11-letno dekletce se je zaposlila v tej tovarni oblek, delati je pa prenehala šele pred nekaj tedni. »Ko je začutila, da ne more več opravljati svojega dela, je zgubila sploh vsak smisel za življenje,« je ob njeni smrti povedala hči. — Primer nazorno kaže tudi, kako je kapitalistična industrija začela pred 80 leti zasluževati proletarce.

Skrb spričo avtomatizacije

Čedalje večja avtomatizacija industrije resno skrbi ameriške delavce. Primer: skoraj vse električne žarnice, kar jih potrebujejo v ZDA, izdeluje le 14 strojev in vsak stroj ima enega delavca.

Žile iz plastične snovi

Sovjetski strokovnjaki so izdelali proteze, ki bodo nemara lahko nadomestile obolele ali pokvarjene žile. Te proteze iz lavsana najbolj kakovostno so izdelali v leningrajskem inštitutu za transfuzijo in ustrezajo vsem zahtevam glede na to, da so namenjene za zamenjavo telesu sploh ne razlikujejo od naravnih žil, ker se izvrstno prilagajajo organizmu. Menijo, da je trajanje teh plastičnih žil neomejeno.

Bil je lep lovski večer

Po Novem mestu so že dopoldne 28. novembra hodili lovci v svojih zelenih oblekah. Vsi so nekam spešili korake, zlasti člani Lovske zveze, ki so bili zadolženi za to in ono, da bo proslava lovcev na Frati kot se spodobi.

svatbeni pohod, ker so bili štirje odrasli skupaj in so se ravšali med seboj. Večjo »partijo« črnuharjev so videli tudi v drugem kraju, svežih sledov pa ni bilo. Ob pogovoru o divjadi so postale oči lovcev mnogo bolj svetle. Smentani

pil s trditvijo: »Vse bom opustil, samo lova ne!«

Malo pred 20. uro je predsednik Dolenjske lovske zveze tovariš Franjo Bulc pričel slavnostno sejo. Orisal je pomen dneva republike, naštel je najvažnejše uspehe letošnjega leta in nakazal bodoče naloge. V teh ima tudi lovstvo svoj delež.

pelj dežja v plamene se je pomešalo še cvrčanje smrekovih vejic, ki so padale v ogenj izza klobukov. Ob tem sta se oglasila še lovska rogova. Tako so lovci počastili spomin na vse tiste lovce, ki so dali življenja za svobodo naše domovine.

Drugi dan so lovci žalostno gledali s svojih ležišč. Zunaj je bilo kot da bi bil tudi dež plačan po učinku. Vzdihovali in tarmanje lovcev ter bevskanje psov ni moglo spreminiti mokerega dejstva. Okoli polne pa lovci niso mogli več vzdržati. Odšli so v lovišče. Majhen pogon in že je pričelo pokati. Padlo je 17 strelcov, lovna pa je znašala enega divjega merjasa, eno zvitorepko in »tudi en zajček je moral do past...«

P. R.

Nekaj beležk z letošnje lovske proslave na Frati

Kmalu popoldne so se skupine lovcev pričeli zbirati okoli avtomobilov in kamionov. Gruče lovcev v popolni lovski opremi sva s kolegom videvala tudi v Vavti vasi, Straži in Sotški. Vedri obrazi lovcev pa so se pričeli vedno bolj zaskrbljeno ozirati v nebo, od koder je po ustaljeni letošnji navadi spet pričelo deževati. Sprva rahlo pršenje se je pričelo leviti v močan dež in ko sva v mraku prispela na Frato, je že kar krepko lilo.

Vzlic dežju pa je bilo v koči vedno bolj prijetno razpoloženje. Lovci so prihajali v večjih in manjših skupinah. Vsi prostori v koči so bili kmalu zasedeni.

Srečanje in pozdravljanje pripadnikov zelene bratovščine je bilo podobno vsem takim srečanjem:

»Zdravo! Si še živ? Koliko točk si že nabral? Pa si letos že kaj položil na dlako?« Sledili so razgovori in pripovedovanja o lovskih doživljajih, resničnih in manj resničnih, ter o zapažanjih in srečanjih v naravi. Vmes ni manjkalo tudi smešnih ter pikrih na račun lovske smole, ki ima v lovstvu enako vlogo kot tiskarski škrat v tisku.

Lojze iz Novega mesta je držal še v roki trocevko in nahrbtnik, ko se je že pristržno rokoval z Metličani. Le-ti so mu med ostalim ponudili cigareto, ki jo je rad sprejel in tudi takoj prižgal. Za trenutek je odložil gorečo cigareto na mizo, da si poplakne slino. V tem trenutku je počilo in podarjena cigareta je dobila obliko razcvetele rože. Splošen smeh je spremljal metliško šalo...

»To pa lahko rečem, da bo jutri pokalo!« je zagotovil član novomeške lovske družine Jančko. S tem se je strinjal tudi Stane in dodal, da je v predelu, kjer bo pogon, najmanj 15 divjih prašičev. Jančko in Stane sta namreč razporejala stojišča in jih oštevilčala. Ravno ko je Stane približal na smreko številko stojišča, so šli mimo štirje ščetinarnji. Stane je ocenil to za

lov, ki zvalji človeka iz toplega doma v moko naravo! Stane, stari ljubitelj narave in lova, je vsako dogodivščino z lova, ki jo je povedal, podpre-

Srnjak prevrnil lovca in avtomobil

Stanko Lorber in Ivan Zagode sta se po lovu na Kravcu vračala 20. novembra ob 23.30 domov. Z avtomobilom Opel Rekord sta brzela po avtomobilski cesti od Novega mesta proti Brezicam s kakimi 90 km na uro. Na Gmajni pri Raki je skočil iz gozda na levi strani avtomobilske ceste pred avto srnjak. Voznik je zakrmaril malo v desno in zavrl, vendar prepozno. Ob trčenju s srnjakom se je avto prevrnil in drsel po strehi s

kolesi v zrak še kakih 11 metrov. Voznik in potnik, ki sta bila le laže poškodovana, sta s pomočjo še nekega avtomobilista postavila avto spet »na noge« in naložila mrtvega srnjaka, ki sta ga potem oddala lovski družini tega terena.

Zal nam ni znano, če sta imela lovca Stanko in Ivan na lovu na Kravcu večjo ali manjšo lovsko srečo kot na avto cesti. Na vozilu je škoda za okoli 200.000 din.

P.-C.

»DOZOREL« JE

Trije natreskani bratci so se v parku obesili z nogami za najnižjo vejo, da bi oponašali hruške. Čez nekaj časa je eden od njih telebnil na tla. »Zakaj si se pa spustil?« sta ga pokarala druga dva. »Zato, ker sem že zrel.«

NA VLAKU.

»Oprostite,« pravi starejši potnik mladeniču, ki puha debelo cigaro, »tale dim vaše cigare me naravnost duši...« »Vam rad verjamem. Mene je od začetka tudi, potlej sem se pa navadil.«

RAZLIKA.

Duhovitega Angleža, ki je prišel v Pariz, so vprašali, kakšna je po njegovi sodbi razlika med Angležinjami in Francozinjami. »Recimo, da je

danes 21. junij. Angležinja bo rekla mirnodušno: »No, danes je najdaljši dan v letu.« Francozinja pa bo rekla skoraj v joku: »Oh, danes je nakrajša noč v letu...« je odgovoril Anglež.

— Seveda je prišel, naš stric iz Amerike, samo bojim se, da boš razočaran...

Na poziv predsednika Dolenjske lovske zveze tov. Franja Bulca so vsi lovci počastili spomin na padle tovariše lovce-partizane s tem, da so smrekove vejice izza svojih zelenih klobukov vrgli na veliko gromado pred spomenikom na Frati

Se en filmski zakonski par, ki je veljal za precej trdnega, se je naveličal skupnega življenja. To sta znani pisec Artur Miller in znana filmska igralka Marilyn Monroe. Na sliki Miller neprisrčno opazuje, kako Marilyn daje avtogram na ulici Los Angelesa na dan pred ločitvijo.

V Rimu snemajo novo verzijo filma Atlantida po znamenitem delu francoskega pisatelja Pjera Benoitja. Antinejo igra tokrat izraelska filmska igralka Haya Harareet (na sliki, medtem ko piše pismo s strojem kar na kolenih - pravo nasprotje svojemu kostumu, s katerim predstavlja izginuli čas in potopljeno ceolino).

Profesor Carl Gemzell iz Stockholma je baje našel učinkovito hormonsko zdravilo za žene, ki ne morejo imeti otrok, pa si jih želijo. Uspeh je bil čudovit: dve pacientki, ki ju je zdravil s svojim novim preparatom, sta po dolgih letih zakona brez otrok rodili obe dvojčke. Zdravilo, ki ga daje zdravnik v obliki injekcij, zdaj preizkušajo na prostovoljnih že kakšno leto. Če se bo obneslo, bo prav gotovo nastalo romanje v Stockholm.

Na Bahamskih otokih je vsako leto najbolj znana svetovna prireditev v dirkanju z avtomobili. Dne 24. novembra so se zbrali v Nassauju največji svetovni asi in preizkusili svoje živce in stroje na avtomobilski pisti. Med njimi je bil tudi Italijan Nicolo Donadalle Rose iz Milana (na sliki s svojim stroju Italkarta).

Toda v pomočnikovem poročilu taljenje jekla ni bilo glavno. Kajpak, skrivnost je treba čuvati, da ne pride v roke konkurentski družbi, toda je še neka druga uganka. Če se na sanit vije neka srebrenkasta tekočina, potem izveva modri žarek. Na osnovi nedoumne formule v beležnici, so naredili raztopino, ki je bila srebrenkaste barve, toda v dotiku z navadnimi tekočinami ni pokazala nobenega učinka. Po geologovem zapisu se je eksplozija, ki jo je izzval sanit, širila samo v eno smer, kar pomeni, da jo je mogoče upravljati. Razer tega je dovolj stoti del grama, da se v hribu izvrti predor. Ali, na primer, drobci te kovine preliješ v kapljico raztopine in to »nehote« usmeriš, recimo, na konkurenčno tovarno...

Ako se geologove domneve izkažejo za točne in če bo uspelo ugotoviti, kakšna kovina je sanit, potem bo on, Kruse vodil vsu delniško družbo, ne pa le njeno obveščevalno službo. Potem se mu marsikaj obeta! Lahko pride celo v Kongres. In kdo ve, če bi ne dobil pravice celo na predsedniški foteji v Vašingtonu! Morda. Le delati je treba. Brez odlaganja.

Kruse je stopil k mizi in poklical Schwarzja. »Prinesite zapisnik o razgovoru z Wienerjem. Da, da. Takoj!« je rekel po telefonu in spet začel hoditi po kabinetu. »Spominjam se, da je ta Nemec vzel beležnico ranjenemu Rusu. Kaj pa če imamo tega geologa v naši coni?« je govoril sam s seboj in se zamislil. »Toda kako bi ranjenec prišel v Nemčijo? Nemci jih niso vodili celo sem.«

Vstopil je Schwarz in prinesel zahtevane zapiske.

»Tole je, izvolite!« Kruse je bežno preletel prvi list. Nato pa je začel brati naglas: »Našel sem jo... pravzaprav vzel nekemu ranjenemu Rusu.« Kruse je pogledal Schwarzja in vprašal: »Ali ste ruske ujetnike kdaj vodili v Nemčijo?«

»Ne!« se je nasmehnil Schwarz. »Idijoti! Hudič vas vzemi. Tega bi bili morali pripeljati. Moral!« Kruse je udaril s pestjo po mizi. »Vi ničesar ne razumete... Vi, Nemci, ste trdoglavi. Izgubiti takega... ah, kakšni ste!«

Skrivajoč oči, ki so mu sijale od jeze, je Schwarz skomignil z ramo.

»Pojdite!« ga je odlovil Kruse, nato pa se naslonil na mizo in dolgo premišljal. Spet je vzel kopijo beležnice ruskega geologa in si pazljivo ogledoval stran za stranjo.

Kdo je ta geolog? Kje je živel? Ali tam, kjer mu je vzeta beležnica, ali kje na Donjeju? Toda kako bi ga našel, ko je ta reka dolga tisoč kilometrov! Ko bi poznal vsaj njegov pramek, potem bi lahko začel iskati... tukaj ali pa v mestecu, kjer mu je bila belež-

nica vzeta. Eno je povsem jasno. Le od tega človeka lahko zve, kaj je sanit in kaj modri žarek.

Prelital je skoraj že vse strani, ko je na neki strani postal pozoren na prečrtano vrsto. Vzel je radirko in narahlo podrgnil po vrsti, toda na fotografiji radirka ni prišla.

»Morda bom našel njegovo ime?« je Kruse sopes od razburjenja in hitro listal dalje. Spet ena taka vrsta. Potreben je izvirnik! Takoj.

»Schwarz!« je zaklical kot bi znorel. Potem se je ugriznil v ustnico, počasi vzel telefonsko slušalko in rekel potihoma: »Schwarz, pridite k meni!«

Flick je sedel v sobi za zasljanja. Globoko je vlekkel vase dim cigarete in skušal uganiti, zakaj Kurt ni prišel. Kaj takega se še ni zgodilo. Ker ni našel nobenega pravega vzroka, je začel misliti o sebi.

Bil je stari obveščevalec gestapa. Ze ko so potekali boji na Veletovskih Vrhovih bi bil lahko pobegnil na zapad. Toda bal se je in je ostal, da uniči arhiv, ki bi ga lahko kompromitiral. V tem času je padel Berlin, in tako hitro, da je bilo iz njega mogoče zbežati le z letalom. Flick ni imel letala na voljo, zato je moral ostati. Do prihoda zaveznikov se je skrival, vsak dan menjajoč stanovanje, po vzpostaviti Zapadne cone pa se je začel pojavljati na ulicah. Tako ga je srečal Schwarz in mu ponudil službo v taborišču za izseljene osebe.

»Kaj pa vaši novi zavezniki?« ga je vprašal Flick in mu pokazal svoj vrat. »Mi ne bodo zavezali kravate?«

»Tisti, za katere boš delal, nikoli,« se je nasmehnil Schwarz.

Tako je Flick prišel v upravo taborišča. Ni bilo slabo. Toda zdaj je čedalje manj ljudi, ker jih v zadnjem času veliko pošiljajo domov. Ostajajo le tisti, za katere se zanima Urad za delo v Bismarkovi 8. Flick je že davno zaslutil, s čim se ukvarja Schwarz. Vedel je, da primer, da so tistega Rusa, Tropinina, sprva zadrževali zato, ker je bil izpuščen iz nekega zaupnega gestapovskega zapora in niso vedeli, zakaj je bil v njem zaprt. Vsak Tropininov korak so zasledovali. Na vprašanje, zakaj je bil v specialnem zaporu, je odgovoril: »Zato, ker sem ušel iz koncentracijskega taborišča.« Dvakrat je skušal pobegniti iz taborišča za izseljene osebe, toda agenti, ki so ga budno spremljali, so mu obakrat preprečili beg. Zahteval je, da ga izpustijo. Skušal je preko žice poslati pismo, toda pismo je zmeraj prišlo v roke Schwarzju.

Od Schwarzja je Flick zvedel, da se za Tropinina zanima tudi sam Kruse. Po vseh ohranjenih arhivih so stikali za Tropininovo zadevo, toda doslej brez uspeha.